

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת אחרי - קדושים תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

מנחות, פרק אחד עשר – שתי הלחם דף צח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" – (שנינויליץ) רלו

תוספתא

1 שלא יבאו ליד מעילה – לאו דוקא. הדקדק שיש מנה שחילולו על שזה פרוטה –
2 מחולל, אלא שיש שאלו היו רוצים לידנות משל הקדש. **הרא"ה** לכספא ודבא – אותה של קרן
3 מורחצת צוננית. וסימנא (אין לומר) 'מעצמן דבא יאחד'.
4 **אחת** של ארבע אותה של שמונה – דא נקט, והוא הדין בעין אחר. **רואין** אותו
5 חרא אילו – תימא: הוא איך שחלון מקדש יותר
6 משנים עשר פתחים. ונמצא בויכין למעלה משנים
7 עשרה ויש לומר כגון דמשקא ליה לשבעי עד
8 שהוא בתוך החשש, ומיירי שעשאו באתו ענין
9 שיכול לשקע בתוכו.

10 **לא שְׂנָא הָבִי וְלֹא שְׂנָא הָכִי, מִזְבֵּחַ כְּמֹה הָיוּ? הַמְשִׁיחַן**
11 **וְהַמְנִינֵא, פְּלִגְיָה דְּמִזְבֵּחַ כְּמֹה הָיוּ? עֲשִׂירִין וְתַשְׁעָה,**
12 **מִקְרָנוֹת וְעַד סוֹבֵב כְּמֹה הָיוּ? עֲשִׂירִין וְתַלְתָּא, כְּמֹה**
13 **בְּצִיר לְפִלְגֵיהּ דְּמִזְבֵּחַ? שִׁיתָא; וְתַנּוּ: אַם עֲשִׂינָא לְמִזְבֵּחַ**
14 **מְרַנְלֵי, אִפְלוּ אָפֹה אַחַת – כְּשִׁירָה. דְּרָקָא נְמוּ, כְּדִתִּיב: 'חִיק הַאֲפֹה וְאָפֹה רַחֲב', שְׁמַע**
15 **מִינָה. וְכֹה אָפֹה בִּינוּנִית? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שִׁישָׁה מְפָחוּם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַּר אֲבִין: אָף**
16 **אֲנִי נְמוּ תִּינוּנָא, רַבִּי מֵאִיר אָמַר: הִשְׁתַּלְחָן אֲרָפוּ שְׁנַיִם עֶשְׂרִי וְרַחְבּוּ שֶׁשָׁה – מִכְּלָל הַרְוֵינָא**
17 **אָפֹה דְּנִפְשָׁא מִינָה? – אִין, וְהָא תַנּוּ: שְׁמֵי אַפּוֹת הָיוּ בְּשׂוֹשְׁן הַפְּרִיזָה, אַחַת עַל קֶרֶן מְקוּרָתָא**
18 **צְפוּנָתָא וְאַחַת עַל קֶרֶן מְקוּרָתָא דְּרוֹמִיתָא. שְׁעַל קֶרֶן מְקוּרָתָא צְפוּנָתָא יִתְרֵיהּ עַל שְׁעַל מִשֶׁה**
19 **הָצִי אֲצַבְעֵי, שְׁעַל קֶרֶן מְקוּרָתָא דְּרוֹמִיתָא הִתְהַוּ יִתְרֵיהּ עֲלֵיהּ הָצִי אֲצַבְעֵי, וְנִצְמַצְתָּ עֲלֵיהּ**
20 **שֶׁל מִשֶׁה אֲצַבְעֵי. וְלָמָּה אָמְרוּ אַחַת גְּדוּלָה וְאַחַת קְטָנָה? כְּדִי שְׂהִידוּ הַאֲמִינִין גּוֹמְלִין בְּקִמְטָה**
21 **וּמְחֻזְרִין בְּגְדוּלָה, כְּדִי שְׁלֹא יְבֹאוּ לְיַד מַעֲיָלָה. וְתַרְמִי לָמָּה לִּי? תְּרָא לְכַסְפָּא וְדְרָבָא, וְתְרָא**
22 **לְבִינוּנָא. תַנּוּ תַחֲסֵם: שְׁעַר הַמְּקוּרָה עָלְיוּ שׂוֹשֵׁן הַבְּיָרָה צוּרָה. מֵאִי מַעֲמָא? רַב הַסְדָּא וְרַב**
23 **יִצְחָק בַּר אֲבָדִימִי, הֵרָ אָמְרוּ: כְּדִי שְׂהִידוּ מְהִיכֵן בָּאוּ וְחָד אָמַר: כְּדִי שְׁתְּהָא אִימַת מְלֻכּוֹת**
24 **עֲלֵיהּ? אָמַר רַבִּי נָצִי: לְעוֹלָם תְּהָא אִימַת מְלֻכּוֹת עֲלֵיהּ, שְׂנֵאֲמַר: 'וַיְהִי כָל עֶבְרִידוֹ אֱלֹהִי**
25 **וְהַשְׁתַּחֲוּ לִי לְאֹמֶר', וְאִילוּ לְדִידֵיהּ לֹא קָאָמַר לִיהּ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִהֲקָא, שְׂנֵאֲמַר: 'וַיְהִי**
26 **ה' הִתְהַו אֵל אֱלֹהֵיהּ וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁמַע וַיִּרְצֵן לִפְנֵי אֲהָבָא עַד פְּאָכָה וַיִּרְעֲמֵלָהּ'. וְעֵלְהִי לְתַרוּפָּה**
27 **רַב הַסְדָּא וְרַב יִצְחָק בַּר אֲבָדִימִי, הֵרָ אָמְרוּ: לְתַמְרֵי הַהָא שְׁלֵמְעֵלָה, וְחָד אָמַר: לְתַמְרֵי**
28 **פְּהַ שְׁלֵמְעֵלָה. אִתְרַמַּר, חוּקֵיהּ אָמַר: לְתַמְרֵי פְּהַ אֲלָמִימֵי, בַּר כְּשָׂפָה אָמַר: לְתַמְרֵי פְּהַ עֲקוּרֹת.**
29 **תַנּוּ רַבְנָן: אִילוּ נֶאֱמַר 'וְלִקְחַתְּ סֹלֶת וְאִתְּהָ אֹתָהּ שְׂתִים עֶשְׂרֵה חֲלוֹת וְשִׁמְתָּ אֹתָם שְׂתִים**
30 **מִעֲרֻכּוֹת', וְלֹא נֶאֱמַר 'שֵׁשׁ' – הִייתָ אֹמְרִי: אַחַת שֶׁל אַרְבַּע וְאַחַת שֶׁל שְׂמוֹנֶה. לָכֵן נֶאֱמַר**
31 **'שֵׁשׁ'. וְאִילוּ נֶאֱמַר 'שְׂתִים מִעֲרֻכּוֹת שֵׁשׁ הַמְעַרְכָּת' – וְלֹא נֶאֱמַר 'שְׂתִים עֶשְׂרֵה' – הִייתָ**
32 **אֹמְרִי: שֵׁשׁ שֶׁל שֵׁשׁ שֵׁשׁ. לָכֵן נֶאֱמַר 'שְׂתִים עֶשְׂרֵה'. וְאִילוּ נֶאֱמַר 'שְׂתִים עֶשְׂרֵה' – הִייתָ**
33 **וּמְעַרְכּוֹת', וְלֹא נֶאֱמַר 'שְׂתִים' וְ'שֵׁשׁ' – הִייתָ אֹמְרִי: שֵׁלֶשֶׁה שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע. לָכֵן נֶאֱמַר**
34 **'שְׂתִים' וְ'שֵׁשׁ'. הָא עַד שְׁלֹא יֵאֱמְרוּ שְׁלֵשֶׁה מִקְרָאוֹת הַלּוּלֵי לֹא לְמִנְהֵן, הָא כִּיבִידוּ נִתְּנָן**
35 **שְׂתִים מִעֲרֻכּוֹת שֶׁל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, וְאַם תַּנּוּ אַחַת שֶׁל אַרְבַּע וְאַחַת שֶׁל שְׂמוֹנֶה – לֹא יִצָּא.**

10 דוחקין

11 **שְׂתִים שֶׁל שְׁבַע שְׁבַע – רַבִּי אֹמְרִי: רוֹאִין אֶת הָעֵלְיוֹנָה כְּאִילוּ אֵינָה. – וְהָא כְּעִינָן 'וְנִתְּתָ**
12 **עַל!' – אָמַר לִיהּ רַב הַסְדָּא לְרַב הַמְנוּנָא, וְאָמְרֵי לֵה רַב הַמְנוּנָא לְרַב הַסְדָּא: רַבִּי לְטַעְמֵינָה,**
13 **דְּאָמַר: 'עַל' בְּסִמְקוּד. דְּתַנּוּנָא, רַבִּי אֹמְרִי: 'וְנִתְּתָ עַל הַמְעַרְכָּת לְבָנֵה וְפַה', 'עַל' – בְּסִמְקוּד.**
14 **אֲתָה אֹמְרִי: 'עַל' בְּסִמְקוּד, אוֹ אֵינוֹ אֱלֹא 'עַל' מְקַשָּׁה אֹמְרִי: 'וְסִכּוֹת עַל הַבְּרִיחַ אֶת**
15 **הַפְּרֻכָּת', הֵי אֹמְרִי: 'עַל' – בְּסִמְקוּד. 'כָּל הַבְּרִיחַ שְׂבַמְקֻדְשָׁא' וְכוּ'. תַנּוּ רַבְנָן: כָּל הַבְּרִיחַ**
16 **שְׂבַמְקֻדְשָׁא אֵיבְרָן לְאַרְפוֹ שֶׁל בֵּית, חִזְיָן מֵאֲרֻזִין שְׂאֲרֵפוֹ לְרַחְבּוֹ שֶׁל בֵּית, וְכֵן תְּהֵי מְנַחֵת, וְכֵן**
17 **תְּהֵי כְּדִי מִנְחֵין. מֵאִי קָאָמְרוּ? הָכִי קָאָמַר: כְּדִי תְּהֵי מְנַחֵת מְדַכְּבִין כְּדִי תְּהֵי מִנְחֵין. וְכִדְּבִי**
18 **מִנְחֵין? דְּתַנּוּ: 'וַיֵּאָרְכוּ הַפְּדִים' – יָכוֹל לֹא הָיוּ נֹגְעִין בְּפְרוּכָתָא תַלְמוּד לֹמַר 'וַיֵּאָרְאוּ' אִי**
19 **'וַיֵּאָרְאוּ', יָכוֹל יְהוּ מְקַרְעִין בְּפְרוּכָתָא וַיִּזְעָפוּ? תַלְמוּד לֹמַר 'לֹא יֵאָרוּ הַחֻצוֹת', הָא כִּיבִידוּ?**
20 דוחקין

1 **לא שְׂנָא הָבִי וְלֹא שְׂנָא הָכִי** – כלומר בניסוח דקדוטה אי בעי לממר נמי באמת כל המש
2 – לא יאכפלו בין קרן דבניסוח יסוד, באמת בת שש – לא פש ליה בין קרן לקרן אלא עשרים
3 ושש, וארבעה פסחים – שתיים מניסוח דסובב, ושתיים מניסוח דקרנות. ובין דלא היו
4 אמת – לא חשיב לה. המשיך והמניא – דכולן אמתויהו ויהי בנות ששה, חוץ משתי אמתויה
5 מן הרמפה על ידי היסוד ואמה גובה של קרן. דרָקָא

6 **נמי – ד'רויח האמה' – גובהה, ר'אמה רוחב' –**
7 **בניסוח מרדכי להאי 'רויח האמה ולהאי 'אמה'**
8 **רוחב', ושני בדברייה. השולחן ארכו שנים עשר**
9 **– שמעון יליד לרבי שאר דאמר לעיל. כל**
10 **האמתויהו הדין בבנינות. אלמא 'בינונית' – היינו**
11 **בת שש. ומרדכי יליד בנינוית עליו ר'אבא**
12 **הנפישא מניח – ב'המה. שתי אמות – מכלל**
13 **הדי שם, שבחן מורדח האמה, והן וארכן אמה**
14 **בשנין הבירה – חדר אחד היה גבו על שער**
15 **המזרחי של גורח, ומזרחי ומזרחי כתבתי שושן**
16 **הבירה – של משה – בת שש. כ"ד שוה אומנין**
17 **ונטלין בקמטה – שהיה גובר מנתה עם האומנין**
18 **'כ"ד אמת קרן גבו לבוד הבית. בכך וכו'**
19 **המים' – באמה של מטה. ומחזירין לו – למה**
20 **אמה גדולה, ומרדכי עליה אצבע. כ"ד שוסיפ**
21 **על תנאם משלהם. שלא פחתו ומנעוהו תנינן מן**
22 **הדקדק יותר ממה שעשה, ובאין ליה מעילה**
23 **והרא"ה לכספא – כשמתכן חוצף דרב**
24 **לעשת טבלא בת המש או בת עשר באמה של**
25 **משה – עושין אותה למהות האמה התורה עליה**
26 **הצי אצבע, ולא באותה שתייה עליה אצבע.**
27 **לפי שצוננת יקרא ויהי אמן עליה, ולא ימרו**
28 **כך. צורה – מעצמות. ב"י שידע – ויראו מתיכן**
29 **באין ויתנו דחורא למלכות שהצניאם משה**
30 **שתה אמת מלכות – פרס עליהם, ולא ימרו**
31 **בהם. ואילו לדידה לא אמר ליה – 'והרא"ה'**
32 **והשתחית ליה, ואף על גב דמסקא הני דהו –**
33 **לפי שפרעה ליה, ויחן לפני אהאב – אלהיו**
34 **ואם יצאב שדיה יחן על סוס – משום כבודו**
35 **שאין דרך מלכים ללכת יחיד. ועלה לתרופה –**
36 **גבי מניין שעתיד לראות מבית קדש הקדשים**
37 **קאי. ויהי על צדקת יעלה מזה ונחזי כל יעין**
38 **(עלה) מאלו היה פרוי למנאל ועלה**
39 **לתרופה. ואידי דאירי ב'פולגותא דרב חסדא**
40 **ורב יצחק נקט לה האב. וקדדשי טוריקין**
41 **'לתרופה'. לתתיה פה שלמפלגה – על אלמנים**
42 **שכל אלם האוכל ממנו – נרפא. פה שלמפלגה –**
43 **מה רום של עקרות. חוקיה ובר קפריא – פריפסא**
44 **מלתיהדי טפי, איהו דהא. ואילו נאמר שתיים**
45 **מערכות שש המערכת – ולא נאמר שתיים**
46 **עשרה. הייתי אומר שליש של שש – ד'שתיים**
47 **מערכות' – הרי תרין, 'שש המערכת' – הרי**
48 **מערכת שלשית. ובספרי דרבתנא בדר' שליש של**
49 **שש – הני משמע: אילו לא נאמר שתיים**
50 **עשרה: אלא שתיים מערכות שש' – הרי משמע**
51 **שתיים מערכות של שלש, ואם תרצה להוסיק**
52 **שלשית – סגי שלשל חלות. לכך נאמר שתיים עשרה –**
53 **הייתי אומר: שלש של ארבע ארבע. והא ענינן נותת על המערכת לבנה – ובי הידיב לה על השביעית – איבא חצוצה. פרוכת חצוצה הוא – וקרי ליה יעל'. (כל הבאים – כגון שלחנות,**
54 **ארזין לאומן של בית ממזרח למערב.) כל הדי מונח – מנא לן דמזבח היה בידו מנוחים ממזרח למערב, כדאמר בחך ברייתא לקמן, מכלל דארוך הארון מצפון לדרום ורחבו ממזרח**
55 **למערב. ודברים נפוחים ארוך קימר, בארומיין לקמן. ומיני מנלי – מנזרח למערב: כפריכות – פרוכת הייתה פרוכה פחות בית קדש קדשים. לביעית בלמלא ולא משום מוחצה,**
56 **דדא אמה טוריקס הואי במקדש ראשון, וכי תימא: לוקמה במקדש שני, והוי פרוכה: ליבא לממר. בדקדק שני לא היה ארון בודים. ר'אישיו גונו, במסכת יומא (ב.ב.). ועוד: דקרא**
57 **במקדש ראשון בתוכו. ובולטין כפריכות – לפי שהיה הארון כנגד הפתח. בארומיין במגילה (ג.ב. ארון שעשה משה כשמונתו בבידו. היה לו עשר אמות רוחו ממנו לבתול לכל צד.**
58 **והרביע היה עשרים על עשרים. ומקום ארון אינו מנעט בבידו. דבטן היה עמוד. אלמא, באמצע הרביע קאי. והפתח נמי היה באמצע כותל ממזרח, והיו הבדים בולטין כפריכות שבפתח.**

10 דוחקין

11 **שְׂתִים שֶׁל שְׁבַע שְׁבַע – רַבִּי אֹמְרִי: רוֹאִין אֶת הָעֵלְיוֹנָה כְּאִילוּ אֵינָה. – וְהָא כְּעִינָן 'וְנִתְּתָ**
12 **עַל!' – אָמַר לִיהּ רַב הַסְדָּא לְרַב הַמְנוּנָא, וְאָמְרֵי לֵה רַב הַמְנוּנָא לְרַב הַסְדָּא: רַבִּי לְטַעְמֵינָה,**
13 **דְּאָמַר: 'עַל' בְּסִמְקוּד. דְּתַנּוּנָא, רַבִּי אֹמְרִי: 'וְנִתְּתָ עַל הַמְעַרְכָּת לְבָנֵה וְפַה', 'עַל' – בְּסִמְקוּד.**
14 **אֲתָה אֹמְרִי: 'עַל' בְּסִמְקוּד, אוֹ אֵינוֹ אֱלֹא 'עַל' מְקַשָּׁה אֹמְרִי: 'וְסִכּוֹת עַל הַבְּרִיחַ אֶת**
15 **הַפְּרֻכָּת', הֵי אֹמְרִי: 'עַל' – בְּסִמְקוּד. 'כָּל הַבְּרִיחַ שְׂבַמְקֻדְשָׁא' וְכוּ'. תַנּוּ רַבְנָן: כָּל הַבְּרִיחַ**
16 **שְׂבַמְקֻדְשָׁא אֵיבְרָן לְאַרְפוֹ שֶׁל בֵּית, חִזְיָן מֵאֲרֻזִין שְׂאֲרֵפוֹ לְרַחְבּוֹ שֶׁל בֵּית, וְכֵן תְּהֵי מְנַחֵת, וְכֵן**
17 **תְּהֵי כְּדִי מִנְחֵין. מֵאִי קָאָמְרוּ? הָכִי קָאָמַר: כְּדִי תְּהֵי מְנַחֵת מְדַכְּבִין כְּדִי תְּהֵי מִנְחֵין. וְכִדְּבִי**
18 **מִנְחֵין? דְּתַנּוּ: 'וַיֵּאָרְכוּ הַפְּדִים' – יָכוֹל לֹא הָיוּ נֹגְעִין בְּפְרוּכָתָא תַלְמוּד לֹמַר 'וַיֵּאָרְאוּ' אִי**
19 **'וַיֵּאָרְאוּ', יָכוֹל יְהוּ מְקַרְעִין בְּפְרוּכָתָא וַיִּזְעָפוּ? תַלְמוּד לֹמַר 'לֹא יֵאָרוּ הַחֻצוֹת', הָא כִּיבִידוּ? כִּיבִידוּ?**
20 דוחקין

מנחות. פרק אחד עשר - שתי הלחם דף צח עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

תוספות

1 דוחקין ובלטין פרחות דומין כמין שני רדי אשה - מעשה נס היה, דארוך באמצע
2 קדשי הקדשים היה. ולכל צד היה עשר אמות, ומקום ארון מן המזרח. כדאייתא בפרק
3 קמא דמנחה (ה.ב.) ואם כן אפילו למאן דאמר שהבדים נשטמטם לצד אחד, הדין נמי
4 עד הפרוכת: הא לא היה ארוכה עשרו אלא על ידי נס האירובי הבדים, שהיו דוחקין
5 ובלטין, ורואן כשני רדי אשה, לחיבתן של

ישראל.

7 מורה ומערב מנתחן - ומנתחין דתני "אירובין"
8 לאירובי של בית - כרבי. מדרבתי
9 בנר מערב לפני ה' - נט שני של מנחות
10 קרי י"ב מערבין, כדפרשיתא בפרק י"ב קרבנות"
11 (לעיל פרק ב דבור המתחיל "ומנתיח")
12 הדמיון מורה דאשכחן דמצינן מנחות
13 דולקות - כרבי, דאמרי מורה ומערב מנתחן.
14 דלמאן דאמר: צפון דודים מנתחן - אן שייך
15 "מנחות".

16 שאמצעי משוכח - פירש בקונטרס: לענין
17 שלשה שקראין בתורה, דאין
18 פוחתין מעשרה פוסקים, ואמצעי שקראי ארבעה
19 - משוכח. ועל מה דתני דין ברייתא הוה בפרק
20 דמנחה (כ.א.ב.) אבל ודמצינן ומנתיח
21 ברייתא דראשון ואחרון משוכחים לכך נראה
22 דדך (ודחבא) מיתניא לגבי שלשה והמחליטם
23 בדרך, ודגול באמצע, דאמר בפרק יאמר לה'
24 המנוחה (ומא לא, ו.) ובמנחה (כ.א.ב.) מיתני לה,
25 משום דכיון ומשוכח לשרי דבדים, טוב שקראי
26 ארבעה פוסקים. ור"י דר"ד - מיתרצי השתא
27 כולוה פירכי. דלמאן דאמר: צפון דודים, אף על
28 גב דכי היבטין

המשה

20 השלחן! אלא של משה באמצע, המשלה מימינה והמשה משמאלה. תני הורא: מחצי
21 בית ולפנים היו מנחין, ותני הורא: משלש הבית ולפנים היו מנחין! ולא קשיא: מר
22 קא חשיב בית קדשי הקדשים כהדי היכל, מר לא קא חשיב בית קדשי הקדשים
23 כהדי היכל. תנו רבנן: מורה ומערב היו מנחין, דברי רבי. רבי אלעזר ברבי שמעון
24 אומר: צפון ודרום. מאי טעמא דרבי? גמר ממנוחה, מה מנוחה מורה ומערב, אף
25 הני נמי מורה ומערב. ומנוחה גופה מנחין? מדרבתי בנר מערבין "יערף אתו [אהרן
26 וגו'] לפני ה'", מכלל דהכונה לאו "לפני ה'", ואי סלקא דעתך צפון ודרום, מיליה
27 נמי "לפני ה'" ניהו. ורבי אלעזר ברבי שמעון מאי טעמא? גמר מארון, מה ארון
28 צפון ודרום, אף הני נמי צפון ודרום. ורבי נמי ליגמר מארון! - דנין חוץ מחוץ, ואין
29 דנין חוץ מלפנים. - ורבי אלעזר ברבי שמעון ליגמר ממנוחה! אמר לך: מנוחה
30 גופה צפון ודרום תוה מנתה. - אלא התיב "יערף אתו אהרן וכו'!" - דמצינן להו
31 אצדודי, דתניא: "אל מול פני המנוחה יארוך ויבן" - מיליה, שהיו מנחין
32 פניהם כלפי רב אמצעי. אמר רבי נתן: מכאן שאמצעי משוכח. בישלמא למאן דאמר
33 מורה ומערב, תיני דהוה יתיב עשרה בעשרים, אלא למאן דאמר צפון ודרום עשרה
34 בעשרים יתיב הוה יתיב? ותו, כהנים יתיב הוה יעילוי? ותו, מצינו המשלה שלחנות
35 בדרום! ותו, שלחן המשה היבא מנח ליה? - ולישמעיהו, למאן דאמר מורה ומערב נמי,
36 שלחן המשה היבא תוה מנח ליה? אלא, מי סברת הר דרר תוה? הרי דרי ניהו.

דוחקין ובלטין פרחות, ודומין כמין שני רדי

אשה, שאמרו "פרור המור דודי לי בין שרדי
ולין", ומנחין דבדיו לפותיא דארון הוה יתיב?
דילמא לארבו דארון הוה יתיב! אמר רבי יהודה:
תרי גברי פאמתיא ופלגיא לא מסתגי להו, ומנא
לן דבארבעה הדרו להו? - דרתיב וימעי
הקתנים" - הרי, "נשאי המקדש" - נמי תרי,
שנה רבנן: עשרה שלחנות עשרה ונח בהיכל המשה
שאמרו "ונשע שלחנות עשרה ונח בהיכל המשה
מימין והמשה משמאל", ואם האמר: המשה
מימין הפתח והמשה משמאל הפתח? אם כן
מצינו ששולחן בדרום, והתורה אמרה "השלחן
תתן על צלע צפון!" אלא של משה באמצע,
המשה מימינו והמשה משמאלו. תנו רבנן: עשר
מנוחות עשה שלמה, שאמרו: "ונשע את המנוחות
ההך עשר במשפט ותן בהיכל המשה מימין
והמשה משמאל", ואם תאמר: המשה מימין
הפתח והמשה משמאל הפתח? אם כן מצינו
מנוחה בצפון, והתורה אמרה "ואת המנוחה נח

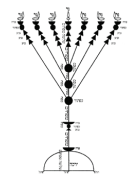
בית ולפנים היו מנחין, ותני הורא: משלש הבית ולפנים היו מנחין! ולא קשיא: מר
קא חשיב בית קדשי הקדשים כהדי היכל, מר לא קא חשיב בית קדשי הקדשים
כהדי היכל. תנו רבנן: מורה ומערב היו מנחין, דברי רבי. רבי אלעזר ברבי שמעון
אומר: צפון ודרום. מאי טעמא דרבי? גמר ממנוחה, מה מנוחה מורה ומערב, אף
הני נמי מורה ומערב. ומנוחה גופה מנחין? מדרבתי בנר מערבין "יערף אתו [אהרן
וגו'] לפני ה'", מכלל דהכונה לאו "לפני ה'", ואי סלקא דעתך צפון ודרום, מיליה
נמי "לפני ה'" ניהו. ורבי אלעזר ברבי שמעון מאי טעמא? גמר מארון, מה ארון
צפון ודרום, אף הני נמי צפון ודרום. ורבי נמי ליגמר מארון! - דנין חוץ מחוץ, ואין
דנין חוץ מלפנים. - ורבי אלעזר ברבי שמעון ליגמר ממנוחה! אמר לך: מנוחה
גופה צפון ודרום תוה מנתה. - אלא התיב "יערף אתו אהרן וכו'!" - דמצינן להו
אצדודי, דתניא: "אל מול פני המנוחה יארוך ויבן" - מיליה, שהיו מנחין
פניהם כלפי רב אמצעי. אמר רבי נתן: מכאן שאמצעי משוכח. בישלמא למאן דאמר
מורה ומערב, תיני דהוה יתיב עשרה בעשרים, אלא למאן דאמר צפון ודרום עשרה
בעשרים יתיב הוה יתיב? ותו, כהנים יתיב הוה יעילוי? ותו, מצינו המשלה שלחנות
בדרום! ותו, שלחן המשה היבא מנח ליה? - ולישמעיהו, למאן דאמר מורה ומערב נמי,
שלחן המשה היבא תוה מנח ליה? אלא, מי סברת הר דרר תוה? הרי דרי ניהו.

בשלמא

1 כמין שני רדי אשה - אלמא: בדים מנורה למערב קיימי, ראשן אחד למערב וראשן אחד
2 למורה בתוך הפתח. ושבע מניח: רחבו של ארון - מנורה למערב, שהיה ארוכו של בית.
3 הרי - נביר באמתיא ופלגיא - אי הוה בדים לארבו - לא הוה בין דרבי אלמא אמה ומנחה.
4 הקתנים שנים נושאי ארון המקדש - שנים - והקינו הלויים אלה משכן כההוון רתיבם
5 לענות, "עד ובאם" - אלא נושאי ארון, ואם

6 תאמר: - האי "ממין רמשמאל" דתחא קאמר.
7 אן כן מצינו השב שולחנות בדרום - שהשתח
8 היה באמצע ההיכל כותל מורה, ומנחו
9 ומשה בשמאל דרך נביא - כולם כדברים.
10 אלא של משה באמצע המשה מימינו - כדורמו,
11 והמשה משמאלו - בצפון, וכולן נחצי ההיכל.
12 ולקמן מפרש רבי מנחן. תני תאמא מצינן הבית
13 ולפנים - מנתחין כל השולחנות, ואין אחד מן
14 נחצי מן ההיצון לצד הפתח. לפר קא חשיב כו'
15 שהחליט שנים אמה ארוכו, כדבתיב (מלכים
16 א) ו"הבית אשר נבא במלך שלמה לה" וגו'.
17 ומאותן ששים היו עשרים בדביה, כדבתיב (שם)
18 "ולפני הבית עשרים אמה", והיכל -
19 ארבעים, כדבתיב (שם) "ארבעה אמה היה
20 הבית וההיכל לפני". והשולחנות ישיבם
21 בעשרים אמה של היכל של צד הדבר. נאן
22 דתני "משלש הבית" - חשיב כל הששים אמה
23 של דבי ושל היכל, ומאן דתני "משלש הבית
24 ולפנים" - לא חשיב אלא היכל לחודי. מורה
25 ומערב מנתיח - והשולחנות, ראשן אחד למורה
26 וראשן אחד למערב, הדינו אורכו לארבעה של
27 בית. מה מנחה מורה ומערב - משלשה קצם
28 ממנחה והשלשה במערב. כדפרשיתא בנר מערבין
29 לפני ה' - דרתיב (ויקרא כד) "יערוך אותו אהרן
30 וגו' לפני ה'", דמשמע אתו לפני ה', ואין אחד
31 לפני ה', אלמא: תו דודי כלפי מערב לצד
32 בית קדשי הקדשים. אלמא: מורה ומערב
33 מנתיח, וההיצון של צד מערב קרי ליה "ר'
34 מערב". דאי בצפון - אישתבח דהיכל פי
35 הפתילות שוות למערב. מה ארון צפון ודרום -
36 ארובו לחובו של בית, כדמצינן לעיל וכך
37 היה מנחה, וכך היו בדיו מנחין. - אן מחוץ -
38 מנחה ושולחן - שנידים בהיכל. והבתיב אותו
39 - דמשמע: אחד לפני ה', ותו לא? מצינן להו
40 אצדודי - לעולם עפון ודרום מנח, ואפילו להו
41 ליבא כלת חד כלפי מערב, והדינו אמצעי. שפי
42 הפתילה כלפי מערב, ושאר הפתילות מעודדת
43 פתוח כלפי מערב, ששלשה של צד צפון
44 מעודדות כלפי דרום, ושלשה של צד דרום
45 מעודדות כלפי צפון. אל מול פני המנחה -
46 אמצעי עמוד על גופה של מנחה, השאר - על
47 הקנים. ומשמע קרא: אותן של הקנים
48 מעודדות כלפי אותם של מערב. מכאן שאמצעי
49 משוכח - לגבי שלש שקרוין בספר תורה בשני
50 הבמישאי, ואמתיחן מבססת מנחה (כ.א.ב.) אן
51 פוחתין מעשרה פוסקים. וקאמר רבי נתן
52 דאמצעי משוכח, וקרא ארבעה, והשאר שלשה

53 שלשה. היינו רביעי קשה - עשר השולחנות עשרים, בארמון לעיל: מחצי הבית ולפנים מיתנים. וקלסאק דעקרא ראשו של זה בצד ראשו של זה קיימי, ויאבא למנחה אף על גב
54 דאי אפשר שישוב עשר שולחנות של עשרים אמה בעשרים אמה מצימצמות, ויא יבא קצת חוץ לעשרים אמות דנתימית - איבא לימיה: לא קד כולי האי ואי דקתני לעיל "מחצי
55 הבית ולפנים". אלא למאן דאמר צפון ודרום - ודעינו, לרובו של היכל - והלא רחבו אינו אלא עשרים, ועשרה שולחנות של עשרים אמה בעשרים
56 אמה היכי יתיב? האי אי אפשר לצמצם של יא רוח מועט בין שולחן לשולחן: ותו - אי נמי מצי יתיב, נמצא שמילאו את כל רוחו ההיכל, וכדתיב
57 ביום הפתחים היכי עיילי לפני ולפנים: אי נמי: בכל שבת נבנסין ארבעה כותים, כדקתני במנחותי, שנים יטול של סדרים הישנים, ושנים לסוד של
58 הסדרים החדשים. ומשום אלא כנגד אלו, טפוח של נטל בצד טפוח של מסוד. ואי כל רוחו ההיכל מלא, היכי אולי כותים הנוטלין באיך גיטא
59 ושולחנות? ותני מצינו השולחנות בדרום - וקרא כתיב (שמות כ): "על צלע צפון" ותו שולחן משה, דהיינו לעיל: באמצע מנחה. היכי מנחה
60 ולמאן דאמר נמי מורה ומערב שולחן דמשה היבא מנח - אישתבח דתיבך של ערוך כולו בעשרים אמות חיצוניות. השתא מתרין כולוהו פירכי: מי סברת
61 כהדי רדי חוץ יתיב - כולוהו עשר - ואשה של זו בצד ואשה של זו. כתיב רדי חוץ יתיב - חמשה מיתיו - ראשה של זו בצד ראשה של זו, ושל משה
62 אצלן לפניהם, ולא בשרותן, ורודה אחרת של מנחה - אצל אחתה של משה ולא בשרותה. ואותם המשה - ראשה של זו בצד ראשה של זו.

מנחות. פרק אחד עשר - שתי הלחם דף צט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזון)" רמא רשי

למאן דאמר מורה ומערב - הכי יתב ולמאן דאמר: צפון ודרום - יתבי הכי
 בשלמא למאן דאמר צפון ודרום שפיר - דאף על גב דלא אפשר שלא היא
 מקצתן מן השולחן בדרום, דאי אפשר לצמצם
 שולחנות של עשר אמות בעשר אמות, אפילו $\frac{1}{2}$
 דבי דמאי טעמי טעם - לא הוה לא

חשיב ליה, אלא למאן דאמר מורה
 ומערב - הוא האריך והרחיב בעצפו
 לדרום, מכדי שורה הפגיונות כמה מרוחקת
 מכותל, ומתנינן שתי אמות ומחצה, שידו כותם
 והנאשם שני סדרים יכולים להלך או בעד זה,
 כדאמרין במתנין שתי אמות והיו מסדרין בבת
 אחת, ולדילוק שני בני אדם, בעיקן שתי אמות
 ומחצה, כדאמרין לעיל גבי בדי ארון, ושולחן
 רחוב אמה, ושתי אמות ומחצה בין שורה
 פגיונות לשולחן של משה, ואמה ירדיה, ושתי
 אמות ומחצה בינו לשורה הדרומית, ואמה רחב
 השולחנות - הרי עשר אמות ומחצה, אישטבח
 דקאביל פלגא באמתא דדרום, אבל תפסו,
 ולמאן דאמר: צפון ודרום - ליכא למיפרך הכי,
 דלירדיה היו רחוב מנורת למערב, ואמה רחב
 מערכת ששוכה מכותל מערבי שתי אמות
 ומחצה, ואמה רחב ושולחן, ושתי אמות
 ומחצה בינו בין השולחן של משה כ"ו, דמשע
 תיריחו הוה יתבי - באמצע ממש, דליבעי שתי
 (אמות) הפרשות של שתי אמות

ומחצה, לא וסדילו ליה ומנה ליה
 כ"ו - כ"ו, שלא יחא מנה ביניהם ממש.
 אלא משוך לצד מערב, והאשו
 מכותל כנגד ארץ שבין שתי
 השורות. והדעתא ליכא אלא הדא
 הפרשה, כתלמיד היושב לפני רבו,
 נגזר הימנו. כך אוחס של שלמה
 נמוכין משל משה, דיהו המוקדש היה משופע.
 ולצד מערב מבנה, ויתבי ליה פורתא -
 מושיבם לצד מורה במקום נמוך. את השלחן -
 לשון חדר. כל שכן וכו' אמרין - בפגיונות
 פעמים בזה. שנים שיהו אפסו בפגיונים - אצל
 פתח ההיכל, אחד של כסף ואחד של זהב.
 והאי דקרי אבא "כסף", ובמתנין "שישי" -
 משום דרייש לבן בכסף, כנגיסתו - במסגרת
 לפתח, מניחין אותו גלילי, וטמנדין לפניו, ועל
 של זהב ביציאתו - ושם היה מנוחה, עד
 בקיבוש הירבוך, כדאמרין במתנין: שמעלין
 ששורה - כגון כנגיסתו מניחו על של כסף,
 והשמועיה הולכי מסדר על של משה ששופע
 חב - הרי יעליה, ולא מורידין, לכך ביציאתו
 מניחו על של זהב. איך משה את המשכן וכו'
 - מדרשיתו ויפקה דקרא בלשון הקמה
 דאפילו בנחות הלשון לא חורר - שמע מניה
 אן מורידין, ואי נמי, ולא סיעוהו אוזו
 הכהנים בהקמת העמודים והאדנים - שמע
 מניה אן מורידין, לפיכך לא נתקשרו ב -
 אחרים, ליטנא אחרינא: מעיקרא יוקם משה

המשכן (שמות ז) - הדיעו ירעוהו. שבתילה פורס היריעות, ולא הורידן בהקמת
 העמודים והאדנים, אלא אחו היריעות בידו שדע שהקים כולו, אשר שברת ושפתם
 בארון - שישם השרים בארון.

שביטולה

בשלמא למאן דאמר צפון ודרום - שפיר, אלא

למאן דאמר, מורה ומערב, מכדי שולחן כמה משוך
 מן הכותל? שתי אמות ומחצה ואמה ירדיה, ושתי
 אמות ומחצה דבינו בינו ואמה, ושתי אמות ומחצה
 דבינו בינו ואמה ירדיה, אישטבח דקאביל שולחן
 פלגא דאמתא פרום: מי סברת שולחן דמשה
 כדירדיה הוה יתוב? לא, כדמילך ליה וימנח ליה
 ויתמיחיה הוה ירדיוהו פורתא, כתלמיד היושב לפני
 רבו. תני רבנן: עשרה שולחנות עשה שלמה, ולא היו
 מסדרין אלא על של משה, שצאמר: "את
 אשר עליו לחם הפנים והב". עשר מנורות עשה
 שלמה, ולא היו מוליקין אלא בשל משה, שצאמר:
 "את מנורת הזהב וירדיה לבנעך בערב". רבי אלקנה
 בן שמוע אומר: על פולם היו מסדרין, שצאמר:
 "את השלחנות ועליהם לחם הפנים", ובבבולן היו
 מוליקין, שצאמר "את המנורות וירתיהם לבנעם
 כמשפט לפני הדביר והב סגור". רבי יוסי ברבי
 יהודה אומר: לא היו מסדרין אלא על של
 משה, אלא מה אני מקיים "ואת השלחנות אשר
 עליהם לחם הפנים... והב"? אלו שלשה שולחנות
 שהיו במקדש, של שתי אמות באולם מכפנים לפתח
 הבית, אחד של כסף ואחד של זהב, על של
 כסף נותן לחם הפנים כנגיסתו ועל של זהב
 ביציאתו, שמעלין פקודש ולא מורידין, אחד של
 זהב פגיונים שעליו לחם הפנים תמיד, ומנא לן
 דאין מורידין? אמר רבי, דאמר קרא "ויקם משה
 את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן
 את בריחו ויתן את עמודיו" וימנח ליה וימנח
 אמר רבי אחא בר עקיב, דאמר קרא: "את
 מהותם החמאים האלה בנפשותם ועשו אותם קרעי
 פחים צפוי למנוח כי הקריבם לפני ה' ויקדשו
 והיו לאות לבני ישראל", בתחילה שמשמש מנוח
 ועכשיו גופו של מנוח. "אשר שברת ושבתם
 בארון" - תני רב יוסף: מלומב, שהלוחות ושבר
 לוחות מנחין בארון, מפאן, לתלמיד חכם ששכח
 תלמודו מחמת אויס, שאין נוהגין בו מנהג ביוון.
 (סיקון: פיפול, סרה, ושכה) אמר ריש לקיש: עמימים
 שביטולה

קמא דבבא בתרא (ד.א.) אמרין: הלוחות ארכן ששן רחבן שתי עוביין שלשה,
 ואם לא אתת כפני עצמת היתה ששה על ששה - אי אפשר לישבן בארון זו
 אצל זו עשרים וארבעה טפחים ארבעתן, וארכו של ארון לרבי מאיר תשע עשרה
 טפחים באמת בן ששה, ולרבי יהודה שנים עשר טפחים ומחצה, דאמרין בן אמה
 בת באמת אדמתים חריב ותיך לומר, שדו שברי לוחות תרת הלוחות

שביטולה

תמשה, ראשה של זו בעד ראשה של זו - אי אפשר ליצמם חמש שולחנות
 של עשר אמות בעשר אמות. אפילו הכי, כיון דטעי ליה טעם - לא הוה לא
 חשיב. והא דתניא בפרק "אמר לך הממונה" (ומא לגבא, שולחן בצפון - משוך
 מן הכותל שתי אמות ומחצה, ומנורה בדרום - משיכה מן הכותל שתי אמות
 ומחצה, ומנבח מנוצק ועממ באמצע - ומשך
 קימנא כלפי חוץ, משום דרביי "ואת המנורה
 ליבש השולחן" - דבעינן דחוי אחרדי, יש
 ליישוב אפילו כמאן דאמר: צפון ודרום מנוחין,
 ואשולחן דמשה קאי. שולחנות שלמה
 - סמוכות לכותל, הוא דתניא בפרק "הציעו
 לבי" (שם נ"א): בין המנבח למנורה היה מחלק,
 דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, בין שולחן
 למנבח. אף על גב דרבי מאיר אומר, בין שולחן
 ודרום מנוחין כדמסתי הוה, נחא דריכל ללחך
 בין שולחן למנבח. השולחנות שלמה קימי
 בתרי דרי, ושולחן דמשה בין שתי השורות,
 שתי אמות ומחצה ממנו לשורה החיצונה ושתי
 אמות ומחצה ממנו לשורה הפנימית, ומשך
 מכותל צפוני שתי אמות ומחצה. והמנבח היה
 בין שולחן דמשה למנורה דמשה, אלא שמשוך
 קימנא כלפי חוץ, ומנבח חודב היה אמה
 על אמה - נמצא מקום פני דרבה, שהיה
 יכול ללחך בין המנבח לשולחנות. ותיך ליישב
 הסוגיא דשקלים (ד.א.) הימית הוה בפרק
 "שלש עשרה שופרות" פלוגתא דרבי ורבי
 אלעזר בר שמעון דבבא, ומתניא הוה איפכא:
 לרבי אלעזר בר שמעון - אין כולו לרבי
 - צפון ודרום. והדר קא אבוי: מנא דאמר,
 מורה ומערב - כולן אריזין לשירות, ונחא -
 מנחת רבי אלעזר בן שמוע דבבא, דאמה:
 על כולם היו מסדרים. ומאן דאמר: צפון ודרום
 - נמצא שולחן בצפון ומנורה בדרום וקא על
 של משה מסדרן, פירוש: כרבי יוסי בר יהודה
 דבבא, דעל של שלמה - אין כולו לרבי,
 כיון שראש השורה סמוכה לכותל צפוני ברחק.
 הדר קמי: השולחן היה נתון מחצי הבית
 ולפנים, משוך מן הקרן שתי אמות. ומנורה
 בדרום, ומנבח חודב היה נתון בתוך הבית, וחלק
 את הבית מחצי הבית ולפנים, משוך קימנא
 כלפי חוץ. וכולו משליש הבית ולפנים. אי
 אפשר ליישב אותה ברייתא אלא כמאן דאמר
 מורה ומערב מנוחים. "משוך מן הקרן" - היינו
 מן הכותל שתי אמות ומחצה היה משוך, אלא
 שדילג הסופר "ומחצה". והא דקאמר ברישא
 דברייתא "מחצי הבית", ובספא "משליש" -
 כדבעינן לעיל: דברייתא לא חשיב בת קדש
 הקדשים בחדי הכלי, ובספא קא חשיב בית
 קדש הקדשים בחדי הכלי. כמאן דאמר
 הכותל שתי אמות ומחצה - כדתינא בימא
 פרק "אמר לך הממונה" (לגבא). ובקונטרס
 פירש טעמו: שידו היו הכהנים והאדנים שני
 הטרקן ויכולין להלך זה בעד זה. **מלומב**
 שהלוחות ושברי לוחות מנוחין בארון - בפרק

ובירושלמי דשקלים בפרק "שלש עשרה שופרות" (הלכה א) משמע דארכן ששה ורחבן שלשה, וממנות ארכן לארכו של ארון, יכול לישבן ארבעתן זו אצל זו
 ברחון, והכי נמי איתא בפרק בתרא דתענית ירושלמי. והתלמוד שלטו נמי, דקאמר בבבא בתרא (ד.א.) ארכן ששה ורחבן ששה, מצית למימר דמיידן בין שתיק, כשהיו
 זו אצל זו לרחבן, והא דקאמר: כמה לוחות אכולות בארון? שנים עשר טפחים - היינו בין לוחות ושברי לוחות, כשהיו מנוחתן זו אצל זו, ארכן לארכו של ארון,
 יכול

שביטולה

הטוספות

כשפולחן של תורה - חן שבמכלל תורה, להוצאת הדת ולהבנות כלה, "זהו יסוד" - כלומר, מקבל שכר באילו יושב ומייסדה, ויטק בה, שנאמר "אשר שבת", ולא אמר ליה בלשון כעס - שמע מינה: הסכימה דעת רמב"ם השכינה כשביטל תורה ושיביר, כיון דתחובין לטובה. תקפה - שלא יכול להעמיד גיסתו. רק - מיטעו הוא. נוצרה בארבעים - צורת הוהל לארבעים יום, במסכת נדה (א.א.). **משנה** על פתח הבית - אצל פתח ההיכל בבנייתו, ולא היו מניחים אותו שם אלא לזרואתו שמעלה בקרב - ודעשיו מניחו על שיש, ומיד נטשו בהיכל ומסדרו על שם משנה, ועל שם זהו ביציאתו, עד שיקטרו בויהין, בדקתני לקמן. (מתניתין) המפנינים עומרים בצפון - דהיינו שפיר, דאיתן מדרון עליו החרדה

שפיוטלה של תורה והו יסודה, דכתיב "אשר שברת" -

אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: ישר כהן ששברת.

ואמר ריש לקיש: תלמיד חכם שפרח - אין מקוין אותו

בפרהסיא, שאמר "קשתלת היום וקשל גם נביא עמך

לילה" - פסחה פלילה. ואמר ריש לקיש: כל המשבח דבר

אחד מתלמודו עובר בלאו, שאמר "השמיר לך ושמך נמשך

מארן שן תשבח את התקדים", וכדריבי אבין אמר רבי

אילעאי, דאמר רבי אבין, אמר רבי אילעאי: כל מקום

שאמר "השמיר" "שן" ו"אל" - אינו אלא לא תעשה, רבינא

אמר: "השמיר ויפן" - שני לאוין נניהו. רב כהנן בר יצחק

אמר: בילששה לאוין, שאמר: "השמיר לך ושמך נמשך

מארן שן תשבח את התקדים", וכול אפילו מחמת אונסו?

תלמוד לומר "ופן וסמור מלבדך" - במספרים מלבד הכתוב

מדברי רבי דוסתאי רביבי נאי אמר: וכול אפילו תקפה עליו

משנתו? תלמוד לומר "רק". רבי וחקן ורבי אילעאי דאמר

תורהו: תורהו ונתנה בארבעים, נשמע נוצרה בארבעים.

כל המשומר תורתו - נשמטו משמירתו, וכל שאינו משומר

את התורהו - אין נשמטו משמירתו. נתא רבי רבי ישמעאל:

משל לאדם שמסר צפור דרוך לעבדו, אמר: כמדומה אתה

שאם אתה מאבדה, שאני נוטל מןך איסר דרמיה?

ונשמך אני נוטל מןך. **משנה** שני שלחנות היו באולם

מפנין על פתח הבית: אחד של שיש, ואחד של זהב.

על של שיש נותנים להם הפנים בכניסתו, ועל של זהב -

בריציאתו, שצמגין פקודש ולא מורדין, ואחד של זהב

מפנין, שעליו להם הפנים הקידי. וארבעה פנינים וירבין,

שנים בדם שני קורים, ושנים בדם שני בויבין, וארבעה

מקומין לפנינים, שנים ליטול שני קורים, ושנים ליטול שני

בויבין. המפנינים עומרים בצפון ופנינים לדרום, ותמוציני

עומדים ופנינים בצפון, אלו מושכן ואלו מניחין,

ומפחו של זהב כנגד טפחו של זהב, שאמר "לפני הקידי".

רבי יוסי אומר: אפילו אלו נטמלין ואלו מניחין, אף היא

היתה מקידי. וצאו ונתנום על שלחן הזהב שהיה באולם.

הקידי התיבין, והחלות מתחלקות לפניהם. הל יום

פיופיוס להיות בשבת - החלות מתחלקות לערב. הל להיות

בערב שבת - שעור של יום התפפורים נאכל לערב, והבבליים אוכלין אותו כשהוא חי, מפני שדעתן

יתה. **מלוא** תמאי, רבי יוסי אומר: אפילו סילק את הישנה שקרית ויסיד את התחיה שקרית - אין

בקר כלום, אלא מה אני מקיים "לפני הקידי"? שלא ילון שלחן בלא להם, אמר רבי אמי: כמדורין של

רבי יוסי נלמדו, אפילו לא שנה אדם אלא פרק אחד שקרית ופרק אחד שקרית - קיים מצות "לא

ימוש את ספר התורה הזה מפיד". אמר רבי יוחנן ששים רבי שמעון בן יוחי: אפילו לא קרא אדם אלא קרית שקרית ועקרתו - קיים "לא

ימוש", ודבר זה אסור לאומרו בפני עמי הארץ. ודבא אמר: מצוה לאומרו בפני עמי הארץ. שאל בן דמה בן אוחוזי של רבי ישמעאל את רבי

ישמעאל: כגון אני, שלמדתי כל התורה כולה, מהו ללמוד חכמת ונית? קרא עליו המקרא הזה "לא ימוש ספר התורה הזה מפיד והגתו בו ימים

ולילה", צא וברוך שענה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה, ולמדו בה חכמת ונית. ופלגיא דרבי שמואל בר רבנמי, דאמר רבי שמואל בר רבנמי,

אמר רבי יוחנן: פסוק זה אינו לא חובה ולא מצוה אלא ברכה, ראה הקדוש ברוך הוא את והישע שברבי תורה הכיבים עליו ביומה, שאמר

"אשמרתו והישע בן נון נער לא ימוש מתוך האהל", אמר לו הקדוש ברוך הוא: והישע, כל כך חביבין עליך דברי תורה? "לא ימוש ספר התורה

הזה מפיד". תנא דבי רבי ישמעאל: דברי תורה לא ירו עליך חובה, ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהן. אמר הקהן, מאי דכתיב "ואף הסיקה

מפי צר רחב לא מוצק תחיתו"? בוא וראה שלא קמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם. מדת בשר ודם, אדם מסיט את הבריו מדרבין חיים

לרבי מיתה. והקדוש ברוך הוא מסיט את האדם מדרבין מיתה לרבי חיים, שאמר "ואף הסיקה מפי צר", אדם משענה צבור

חביבה

1 יבול אפילו ממת אונס - משנה היא במסכת

2 אבות (פרק ג משנה ח).

3 אחד - רבי בסוף - ברכות ופסחים של שיש,

4 וכן מוכח במסכת שקלים פרק שלשה

5 עשר שפירות, שלשה עשר שלחנות

6 היו מפורשות - מנונה - של שיש בבית המטבחים,

7 ועינים - במעברו בו בעש אחד של שיש, ואחד

8 של ספק. ועינים - באולם אחד של שיש, ואחד

9 של זהב. ואמר במסכת: תני של ספק והורן. רבי

10 אחא ורבי מישא, וכו' בדין משום בר שמואל בר רב

11 יצחק: לית כאן של ספק, מפני שהוא מדרתו. לא

12 כדון תני: הו אחד בן טיטוס שהיו במקדש, שבשם

13 שהוא מניחין אותו עם, כן מציאין אותו עם

14 שיש (שמואל א כא) - לשום להם עם בית

15 הקדש? רבי יודיש בן לי אמר: אין מודירין משנה

16 נסים. משמע דמלך סווגיא. אשולחתי של אולם

17 קיימא. ומנוחו ללחם. ולא אשולחתי דבית

18 המטבחים, ובמערכו של כבש, ומדירוחין לאברים.

19 יתודי בכל הספרים כותב שם מנינה, ומבסכת

20 אחד מיתה לל ברפר לל היו פופתים (א.א.).

21 תמיד של ספק הוא זהב - בשלחנות של

22 אולם. ואין לדרתו: דרעה לומר. וכו' היכי דאיכא

23 שן אולם, שני מנין אברים. דאם בן הזה היה

24 לאותו? והתני דמנון ומסכת אבות פרק ג. ומה היה

25 לא הסריח בשר הקדוש מעולם. ובקטורת שמעו

26 בניסא במתניתין דרבא - של שיש, ובגמרא

27 ברייתא - של ספק. ופירש של בקטורת

28 בגמרא: ולא קרי ליה בברייתא "ספק" היא

29 ברייתא שקלים, ולפולגא דהנאי היא. הא דרפיך

30 משכתי תמיד (א.א.). מכרי אין עינות במקום

31 השבת, ואמר רבי ישיבני נייבדו ובסאם

32 ודרבאי ומשני רבי שמואל בר רב יצחק: מפני

33 שטרתיא - אמלוחו ורבי רומולא בר רב,

34 תלמודו, ולפולגא דרבי במסכת שקלים (א.א.).

35 מהו ללמוד חכמת ונית - תימה: וכו' לא היה

36 יודע דגורו עליה ללעל פירשוי בריש דרבי

37 ישמעאל: חובה (רבי ריבור מתחילת "אור").

38 לא ירו עליך חובה - כאדם כח זהב. ואומר

39 "מתי אפירענו, ואפטר", כן לא יאמר "אשנה

40 פרק אחד, ואפטר". שאי אתה רשאי לפטור את

41 עצמך מהן. כן פירש בקטורת. עד שילפוש:

42 לא ירו עליך חובה - שלא תעסוק אלא בהן,

43 ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהן שלא תעסוק

44 בהן כלל, אלא יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ. אי

45 נני: לרו לא ירו חובי - ללמוד כל התורה

46 כדתן במסכת אבות (פרק שני משנה טו): לא

47 עלך וצמאלאבא למזור. ולא אתה בן חורין ליבטל.

שמואלא

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47

מנחות. פרק אחד עשר – שתי הלחם דף ק עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רטו

1 **ששונאין** את הבבליים – כדאשכחנא בפרק קמא דיומא (ט"ב), דאמר ר' אבהו אמר לה רבי
2 שבעתן בן לקיש לרבי אלעזר: אלאו דשראל סניקא לכו, לפי שלא רבין בימי נורא. ומה
3 שמזכירין אותם לגנאי על שאוכלין את השעירים חיים, אינו על גב דמצוה קעביר, שלא יבואו
4 לידו נותר – לפי שהרגילו עצמם מנון בו לאוכלים חיים. אף בל השנים. ומדוע
5 כדברטותא. **אמר** להם דמזמנה – בימנא
6 (כח"א) פירש בקונטרס דמזמנה דהוא הסגן. וקשה:
7 דאם, בן הזה היה ליתמשהיה בחדו דרביים חדיש
8 בדורשלמי דיומא שהסגן משמש: אמור לו אישי
9 בן הזה הנהב שטמאלין. הסגן בימנא. וראש בית
10 אב בשמאלו. והפך הסגן בסדרים, ואחוז הסגן
11 בימניו היעלה. לא היה מפתנה לזית כון גורל
12 עד שנסתק. אלא ממנה ארז היה. ושטא
13 היה מנמנה על הפיסות. ומדבר "מזמנה", סתם,
14 כדתנן פרק שני דיומא (כ"א), אמור להם
15 הבעית.

16 **מתתיא** בן שמואל אמר (אם) האיר פני
17 המורה – מתתיא בן שמואל היה
18 ממונה על כך, כדאמר בשקלים (ו"ב). מתתיא בן
19 שמואל היה ממונה על הפיסות. ודעתו היה פירוש:
20 – כשברחתי היום היו מפיצים חטים ומדעו ומדעו
21 וכשהוא שואל אם גרעו ומן. אמר לאתו ששלחה
22 על הגג יאמור אם האיר פני כל המורה עד
23 שבחרתי. והוא אמור לו דקדו. ותבטלו דורשמי
24 מנצא שלפניך אמור לו ביום הכפורים עד
25 שבחרתי. – כדו להוכיח ישני בחרון. כך פירש
26 בקונטרס. ומה שכתוב בספרים בפרק "אמר לך
27 הממונה" (ומה שכתוב "מתתיא בן שמואל לך
28 ממונה על הפיסות אמר" – כו' – ליתא. אלא
29 אמר דרב מאיר דרבי גרסין "מתתיא בן
30 שמואל ממונה על הפיסות אמר" – שהוא יעצמו
31 ממונה על כך. וזהו מפרש שן אמור כן. **אלא**
32 אפילו עלת השף שבמלך מנחה שנקבע –
33 רבותא היא מתי, אי על גב דלאו בכלל יבוע –
34 והוכיח נתיב. קא משמע על הנפק מ"ביום ונותר",
35 כדמפרש במגילה (כ"ב). ומשום קודם התמיד לך
36 ומיספלא – דהיינו למנחה בעולם. כדאריתן
37 בפרק "הדבולת" (מנחות ט"ב). ומשום פסול לנה
38 בני לא – דלאחר שרופו. אפילו ידם עמוד
39 השנה. ומדוע אי אפשר לומר כן. והא פריך:
40 נידהו קומץ לדוכותיה. ולקציעה ביממא ומשני:
41 כלי שרת מקדשין שלא בומנן. ומיפסול משום
42 לניה. אלמא לא מיפסול קמניה. ואי אפשר
43 לשרוף עד ארז עמוד השחר. שפיסל בניה.
44 וינקמצה עד ארז דווקא. אלא אפילו לא ינקמצה
45 גמי. כדתנן בפרק שן ועמיה (ט"א).
46 **בלילה** – פירש בקונטרס. כגון מנחת נסכים.
47 ויש מפרשים: וטבת נרות – לא שייך על הלשון
48 "קרב".

1 **למלך** לא הוננה – לתלמידו מפרש מן התורה לא הוננה גינה, שלא יהא נידון
2 בה. "מלך" קרי לתלמיד הבבאי. דרבינו (משלי י"ב) "בו מלכים ימלוכו". שפא תאמר
3 והו שברה של תורה – שבעלת מנתנה, אבל שבר ארז אף לה. ומתוך ששונאין
4 חבתי אף ישראל אף הבבליים – קרוק את האוכלסותא. שעושין מנהג רעבותה,
5 על שם בבליים. **אלאמברייים** – על מצרים.
6 משפת רבי יהודה – מנבל היתה, לפיכך שמח
7 בדברי רבי יוסי. **משנה** פסול – מדחסר זמן
8 הוא, שלא היה על השלחן אלא ששה ימים.
9 והבא אי אפשר לתקן, ולומר: יניחו עד שבת
10 הבאה. דכיון דלחם נסדר כדיונו בשבת – קדשו
11 שלחן, ושבו אין יכול להשתוחן אלא עד שבת
12 ראשונה. והמפסיל בלעה והואל ולן הלחם
13 בלא בדיוק. משום פסול – אם הקטין על
14 מנת לאכול מן הלחם למחר – אזני פוגע, שלא
15 קרב המתיר במצותו. ולא משום נותר – שאין
16 נותר לו על הלחם, שהרי אין ראוי לאכלה
17 ונשא – האוכלו בטמאת הגוף – אינו כבוד.
18 כדאמר ב"הקומץ (רבה) (מנחות כ"ב). היתיר
19 להטרים – היכיבן עליו משום טומאה. והו, לא
20 נותר להטרים מעל – דבויכין הו מתירין
21 דידיה. ולא קרבו בחולבתן. לאחר שבת –
22 למחר. וישנון לשבת בבאה – ועיבוד שבתיים
23 על השלחן. דכיון דלחם נסדר בשבת – אין
24 שלוחן מקדשו עד שבת. הליכך לא מיפסל
25 בלעה למרנאי שבת. **גמרא** זמן השיטה
26 – אם האיר היום לשלוח את התמיד. בקראי
27 – האיר היום, מנחה (צ"ו) האדיר בקרי
28 תבלי. מתתיא בן שמואל – היה ממונה על
29 כך, כדאמר בשקלים (ו"ב) שהיה ממונה על
30 הפיסות, והדיני פיסות שפמיסל כבואר היום
31 שן משד ומי זורק. וכשהוא שואל אם הגיע
32 זמן שחיטה, אמר לאתו שעל הגג אמר.
33 אם האיר פני כל המורה. והוא אמר לו: הן.
34 ותבטלו דורשמי מנצא משלפניך היה אמור
35 עד שבחרתי ביום הכפורים – כדו להוכיח
36 ישני בחרתי. ולפי הוצרכו לכך – עלולת
37 לגב ורבותא. אמר האיר היום: והפסול – במרים
38 היה. והוציא לבית הכבוד. שפסול היה
39 לפי שנשחט בלילה, כדכתיב (ויקרא ט"ז) "ביום
40 זבחכם" – כדו בעי על זבוחו. והורו כיון גיול בו
41 מפרש בסדר יומא פירוש (ט"א). והבא
42 קאי. מיכך נרלי – גדולים, שהלך לבית הכסא.
43 לא לו בלבד – תמיד שנשחט בלילה יצא לבית
44 השריפה. **אמר אפילו** עלולת העוף מנחה –
45 דלאו קרבן חשוב הוא, קאן באין בעיבור. אם
46 נעשו בלילה – יצאו לבית השריפה. קרישין –
47 זה שקמין נתן קומץ בבלי, אי על גב דלילה
48 זמן אמר קדוש הוא – מקדש ליה עליו. ושטב אי
49 אפשר לערבו בשירים ולחזור ולקמץ, שכבר
50 נקדשו זה לשם קומץ. כל הקרב ביום –
51 כגון סתם קרבנות. קדוש ביום – שאם נותר
52 בבלי שרף ביום – כלי שרת מקדשו. בלילה
53 – כגון מנחת נסכים. וקומץ קרב ביפסא –
54 מ"ביום צוהר". ליפסל – כגון בלילה המתיר
55 כפורים, וכן תחת הבא: ותו לא אפשר לאדורס
56 ותפסל במחוסר זמן. ליקדוש – מאחד בשבת, וכי
57 מטי אידך דוד שבת – ליפסל בלילה למרנאי
58 ארז שבתה. ודאי שיה יותר משמנה ימים
59 ובאה דרבי אמר: ואם נתתינא קמא –
60 מותרתה דנפשיה. הליכך ליכא למימר: ברוחא
61 היא, ומנצא לן לתרומתו. קמרי – נתן דרבי
62 עבודת לילה כשרה. **אבל** [ימים] מחוסר זמן –

1 **ביתרובא**, וְשָׂמָא תַּאמְרִי: כִּשְׁמֵ שְׂפִיחָה צֶרֶךְ קֶדֶד כּוֹלֶה
2 צֶרֶךְ – תְּלַמְדוּ לֹמְרַי "וְעִמְקוּמֵי הַרְחֵב". וְשָׂמָא תַּאמְרִי:
3 לְמַלְכֵךְ לֹא הִוְכַנְהּ – תְּלַמְדוּ לֹמְרַי "גַּם הִיא לְמַלְכֵךְ
4 הִוְכִי". וְשָׂמָא תַּאמְרִי: אֵין בְּהָ עֵצִים – תְּלַמְדוּ לֹמְרַי
5 "מִדְּרִיבְתָהּ אֵשׁ וְעֵצִים הִרְבֵּה". וְשָׂמָא תַּאמְרִי: זֶה הוּא
6 שְׂכַרָה – תְּלַמְדוּ לֹמְרַי "וְנַחַת שְׁלַחְנֵךְ מֵאֵל דְּרִשְׁן".
7 "הָל יוֹם הַיְפוּרִים לְהוֹת בְּשַׁבַּת" [וכו.]. אֵמַר, אֵפֶה
8 כִּרְבֵי בְּרֵיהּ, אֵמַר רְבִי יוֹהֲנָן: לֹא בְּבָלִיִּים הֵם, אֲבָה
9 אֲלֶפְסֵדְרִינֵיהּ, אֵמַר וּמוֹדֵד שְׁשׂוּנְאֵין אֵין בְּבָלִיִּים –
10 קֹרְוִין אוֹתָם עַל שֵׁם בְּבָלִיִּים. תִּנְיָא גַּמִּי הַכִּי, רְבִי
11 יוֹסִי אוֹמְרִי: לֹא בְּבָלִיִּים הֵם, אֵלֶּא אֲלֶפְסֵדְרִינֵיהּ הֵם,
12 וּמוֹדֵד שְׁשׂוּנְאֵין אֵת בְּבָלִיִּים – קֹרְוִאן אוֹתָן עַל שֵׁם
13 בְּבָלִיִּים. אֵמַר לוֹ רְבִי יוֹהֲדָה: תִּנְחֵן דִּיעֻדָה שְׁהַנְחֵתָ
14 דִּיעוּתִי. **משנה** סִידֵר אֵת הַלְחָם בְּשַׁבַּת וְאֵת הַקִּבּוּץ
15 לְאַחֵר הַשֶּׁבֶת, וְהַקְטִיר אֵת הַקִּבּוּץ בְּשַׁבַּת – פְּסוּל,
16 אֵין תִּיבִיבן עֲלֵיהֶן מִשׁוֹם פִּיגוּל נוֹתֵר וְקִמָּא. סִידֵר
17 אֵת הַלְחָם וְאֵת הַקִּבּוּץ בְּשַׁבַּת, וְהַקְטִיר אֵת הַקִּבּוּץ
18 לְאַחֵר הַשֶּׁבֶת – פְּסוּלָה, וְאֵין תִּיבִיבן עֲלֵיהֶן מִשׁוֹם
19 פִּיגוּל נוֹתֵר וְקִמָּא. סִידֵר אֵת הַלְחָם וְאֵת הַקִּבּוּץ
20 לְאַחֵר הַשֶּׁבֶת, וְהַקְטִיר אֵת הַקִּבּוּץ בְּשַׁבַּת – פְּסוּלָה.
21 **ביצד** יַעֲשֶׂהָ? וַיִּנְחֵתָ לְשֶׁבֶת הַבֹּקֵר, שְׂאִיפּוֹ הִיא
22 עַל הַשְּׂלֵחָתָן יָמִים רַבִּים – אֵין בְּכַךְ כְּלוֹם. **גמרא**
23 **תַּנְן תַּרְסַם**, אֵמַר לְהֵם הַמְמוּנָה: "צִאָו יוֹאֵא אֵם הַגֵּיעַ
24 זְמַן שְׁחִיטָתָהּ". אֵם הַגֵּיעַ, הַרְוָהָ אוֹמְרִי: "בְּרַקָּא"
25 **מתתיא** בן שמואל אמר: "תאיר פני כל המורה".
26 **עד ששחרבתי**? והוא אמר: "הן". וְלִפְנֵי הַתְּיָרָבוּ
27 **לכך**? – שַׁעֲמַם אַחַת עֲלֶיהָ מֵאִוֵר הַלְבָנָה, וְדִרְמֵו
28 **שהאיר מורה**, שֶׁחֲמֵו אֵת הַתְּיָרָבוּ – וְהוֹצִיאֶיהוּ לְבֵית
29 הַשְּׂרִיפָה. וְחִרְדוּ בְהֵן גְּדוֹל לְבֵית הַתְּיָרָבוּ. זֶה תְּפַלְל
30 **היה במקדש**: כִּל הַמְסוּדָה אֵת רַגְלָיו – טַעוּן מְבִילָה,
31 וְכִל הַמְטוּל מִיִּם – טַעוּן קֶרֶדֶשׁ דִּיִּם וְהַגְּלִים. תַּנְיָ
32 **אבהו דרבי אבין**: לא זו בלבד, אֵלֶּא אֵפִילוּ עוֹלַת
33 הָעוֹף שֶׁמְלַקְהָ בְּלִילָה, וּמִנְחַת שְׂאִיפּוֹ מִבְּלִילָה –
34 **תצא לבית השריפה**. בְּשִׁלְמָא עוֹלַת הָעוֹף – מִשׁוֹם
35 **דלא אפשר** לֵאחֲהוּדְרָה, אֵלֶּא מְנַחַה – אֲפֻשֵׁר דְּמַהֲרַד
36 קוֹמֵץ לְדוֹחַתְיָה. וְקִמְצִין בִּימְמָא! הוּא תַּנְיָ לַהּ, וְהוּא אֵמַר לַהּ: כִּלֵּי שְׂרַת מְקַדְשֵׁין שְׂלֵא בּוֹמְנֵין.
37 **מיתובי**: כִּל הַקֶּרֶב בְּיוֹם – קֶרֶדֶשׁ בְּיוֹם, בְּלִילָה – קֶרֶדֶשׁ בְּלִילָה, בֵּין בְּיוֹם וּבֵין בְּלִילָה – קֶרֶדֶשׁ
38 בֵּין בְּיוֹם וּבֵין בְּלִילָה. כִּל הַקֶּרֶב בְּיוֹם קֶרֶדֶשׁ בְּיוֹם, בְּיוֹם – אֵין, בְּלִילָה – לֹא – אֵינוֹ קֶרֶדֶשׁ
39 לְקִרְבָּה, אֲבָל קֶרֶדֶשׁ לִפְסַל. מִתּוּבֵי רְבִי יוֹזָא: סִידֵר אֵת הַלְחָם וְאֵת הַקִּבּוּץ אַחֵר שְׁבֵה, וְהַקְטִיר
40 אֵת הַקִּבּוּץ בְּשַׁבַּת – פְּסוּלָה. **ביצד** יַעֲשֶׂהָ? וַיִּנְחֵתָ לְשֶׁבֶת הַבֹּקֵר, שְׂאִיפּוֹ הִיא עַל הַשְּׂלֵחָתָן
41 יָמִים רַבִּים – אֵין בְּכַךְ כְּלוֹם. וְאֵי סִלְקָא דִּיעֻדָה: כִּלֵּי שְׂרַת מְקַדְשֵׁין שְׂלֵא בּוֹמְנֵין (לִפְסַל) –
42 **ליקדוש** וְלִפְסוּלוֹ! אֵמַר רְבֵה: מָאן דְּקָא מוֹתִיב, שְׂפִיר קָא מוֹתִיב. – אֲבָהוּ דְרַבִּי אֲבִין נִמְי
43 **מתתיא קאמר**! – קְסַבְרֵי: לֵילָה – אֵין מְחוּפָרֵין וְיָמֵן, הָא יָמִים – מְחוּפָרֵין וְיָמֵן. – סוּף סוּף
44 **הוא**, ומנצא לן לתרומתו. קמרי – נתן דרבי
45 עבודת לילה כשרה. **אבל** [ימים] מחוסר זמן –

1 **במי**
2 **קומץ לדוכותיה** וְקִמְצִין בִּימְמָא! הוּא תַּנְיָ לַהּ, וְהוּא אֵמַר לַהּ: כִּלֵּי שְׂרַת מְקַדְשֵׁין שְׂלֵא בּוֹמְנֵין.
3 **מיתובי**: כִּל הַקֶּרֶב בְּיוֹם – קֶרֶדֶשׁ בְּיוֹם, בְּלִילָה – קֶרֶדֶשׁ בְּלִילָה, בֵּין בְּיוֹם וּבֵין בְּלִילָה – קֶרֶדֶשׁ
4 בֵּין בְּיוֹם וּבֵין בְּלִילָה. כִּל הַקֶּרֶב בְּיוֹם קֶרֶדֶשׁ בְּיוֹם, בְּיוֹם – אֵין, בְּלִילָה – לֹא – אֵינוֹ קֶרֶדֶשׁ
5 לְקִרְבָּה, אֲבָל קֶרֶדֶשׁ לִפְסַל. מִתּוּבֵי רְבִי יוֹזָא: סִידֵר אֵת הַלְחָם וְאֵת הַקִּבּוּץ אַחֵר שְׁבֵה, וְהַקְטִיר
6 אֵת הַקִּבּוּץ בְּשַׁבַּת – פְּסוּלָה. **ביצד** יַעֲשֶׂהָ? וַיִּנְחֵתָ לְשֶׁבֶת הַבֹּקֵר, שְׂאִיפּוֹ הִיא עַל הַשְּׂלֵחָתָן
7 יָמִים רַבִּים – אֵין בְּכַךְ כְּלוֹם. וְאֵי סִלְקָא דִּיעֻדָה: כִּלֵּי שְׂרַת מְקַדְשֵׁין שְׂלֵא בּוֹמְנֵין (לִפְסַל) –
8 **ליקדוש** וְלִפְסוּלוֹ! אֵמַר רְבֵה: מָאן דְּקָא מוֹתִיב, שְׂפִיר קָא מוֹתִיב. – אֲבָהוּ דְרַבִּי אֲבִין נִמְי
9 **מתתיא קאמר**! – קְסַבְרֵי: לֵילָה – אֵין מְחוּפָרֵין וְיָמֵן, הָא יָמִים – מְחוּפָרֵין וְיָמֵן. – סוּף סוּף
10 **הוא**, ומנצא לן לתרומתו. קמרי – נתן דרבי
11 עבודת לילה כשרה. **אבל** [ימים] מחוסר זמן –

12 **הוא**, ומנצא לן לתרומתו. קמרי – נתן דרבי
13 עבודת לילה כשרה. **אבל** [ימים] מחוסר זמן –

מנחות. פרק אחד עשר – שתי הלחם דף ק עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

כמי שיסידרו הקוף – הא דאמרין בסוף לולב וערבה (סוכה גא.) ולא היה ממלא במקדשתו. משום פסול לנה, ולא אומרים דנעשה כמי שנלאוהו הקוף – שאני הוה, ולא בני כהן בגבדי כדונה במילוי.

שני ימים טובים של ארבעה קודם לשבת נאמר ברביעי ונאכל לשבת שניה לאחר עשר – ואי קשיא: שנים עשר נינהו. דהא אין

נאכלות עד מוצאי שבת, ובאותה שבת חיי יום הכפורים הוא לא קשיא. ולענין אכילת קדשים לילה הולכת אחר היום שעבר, כדאמר ביאתו ואת בניו (חולין פגא.) הילכך מקרי אחד עשר, כך פירש בקונטרס. ונראה דלא קשיא מידי, דאם באו עדים מן המזנה ולמעלה דהניגין אותו היום קודם ולמחר קודם (ראש השנה לב.) – יום שני עיקר. ומניין מיניה יום הכפורים? וחזיל ארץ השבת, ודנהניגין אותו היום קודם – חזררא בעלמא, דלא לזילולו ביה לשנה הבאה. ואם קודם לשבת באו עדים – לא עבידין אלא חד יומא, ומחרתו דרואו ערב שבת, חזיל. אף על פי שברב אפו לום הפנים מערב יום טוב – חזרין וטעין אחרים, לקום 'לחם חיים' כמו שנזכר יתיר. דאישן נאכל בפירין. ואף על פי דאמר בפרק 'המנחות ונתכנסים' (מנחות קאא.) כל הראוי למבחן – אינו יוצא מיד מבית העלום. היבא דאיבא תקנה – לא אמר. משום 'לחם חיים ביום הקדוש', כדאמרין בפרק 'התכלת' (מנחות מו.) בני גבי כבשים ששחטן על ארבע הלוחות. ותרדה ששחטה על שמונים הלוחות. מידיו קשה: דהכי חזיל יום הכפורים באחד בשבת? את המשום בפרק 'חילולי' (סוכה נד.) דלא מקלע באחד בשבת אלא לאחרים. ושקטין לעולם אחד מלא ואחד חסר. ולמשום זו שניה בפרק שני דערביין (חב.) וקתני רישא 'אין פותחין משעה חרשים המעוברין בשנה', ולא נראה לעבר יתיר על שנה, ומשמע הוה דאיתא ולא כאחרים.

ואינו דוחה את יום עם – בפרק 'אלו עוברין' (ספחים מו.) פריך מהבא דרשתי להם'

למאן דאמר מדאורייתא עורכי שבת נעשין ביים טוב. דהבא קתני ואפילו ידוע טוב ביום טוב לא עבדי? ומשני: שאני הוה. דאמר קרא 'לכם' – ולא לגבה. ולרבן שמעון בן גמליאל דאמר משום רבי שמעון בן ספקי: דוחה את יום טוב ואינו דוחה את יום עם אמאי אבא למימרי? סבירא דאבא שאול. ומדחך שם בקונטרס 'יום טוב' (משמע) (משום) דלא שייך יום עם גבי שתי הלחם. ורובם מתקי. ומילתא דרבן שמעון בן גמליאל מיתניא בתר דתי' רבין בבי רשתי הלחם ולחם הפנים. ואחריו פליגי רבן כהנא בן גמליאל. ונקט 'יום טוב' משום לחם הפנים.

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים שנטמאו – בגמרא פליגי אי נטמאו דקא או אפילו שחורין. העופות – בשקדים הקדשין למומן מיירי. אבל קדם מומן להקדישן – נפרין. כדונתא בתוספתא ובפרק

בבא בתרא (דמורה לזא.) דחני לוי: וכל דהו בכלל המזנה והערבה, ואפילו בעל מום מעיקרו. וכן תני לוי במתניתיה: אפילו חיה, ואפילו עופות. וכלי שרת נזמיה

דאמר פרק 'ונזרה' (מעילה יט.) דש מועל ארז מועל, דאם אחרים מביאין לידו מעילה, הוא עצמו לא כל שכן – ניהא דאם לוח פרוין. ואשכחן לרבנן בני דאין מועל ארז מועל, דמרבנן

אין נפרין. ובגמרא משמע נמי דרבי דורבן ברבנן בעלמא, דמפרשי: כלי שרת ולבונה, משום דלא שכיח.

כי כפי ליליא דבי שימשי – של שבת ראשונה – לקדושה, דהא אמרת: לילה אין מחוסר זמן, ולפיכך כליל ששי ושל שבת שניו בלינה, שדרי עומד שם שמונה ימים שלימים. בשקדים וסילקו – קודם בין השמשות של שבת ראשונה, וסידר למחר. שלא כמנחות –

סידרדי בעודו מחוסר זמן. נעשה כמי שסידרו הקוף – ואין שולחן מקדשו אפילו בזמנו, אבל קומץ – כמנחות חשבא ליה, דלילה אין מחוסר זמן. משנה לא פחות משני ימים –

משנאפו. ולשלה – שאפואו יערב שבת, שאין אפיתין דוחה לא שבת ולא יום טוב. לתשעה –

לשבת שניה. נאכלות לעשרה – שנטפא בתמישי בשבת. שני ימים טובים של ראש השנה

קודם לשבת, נאפה בארבע. תאכלת לשבת שניה – לאחר עשר. ואי קשיא: שנים עשר

נינהו. דהא אין נאכלות עד מוצאי שבת. דאיתו שבת חיי יום הכפורים? הא לא קשיא. ולענין

אכילת קדשים לילה חולך אחר היום שעבר, כדאמר דאיתו ואת בניו (חולין פגא.) הילכך

מתקרי אחד עשר. ודא ודא – אפיתין. את יום עם – חל יום הכפורים בערב שבת – אין לחם

הפנים נאפה בו. גמרא לרבי אבהו –

במסכת ביצה (טזא) מחלוקת, שמא ישאם – קרנות כל הגשה, שיהא נזרד ונדבך ולא

קריבים עד דהרגל, ונמצא מכון ומתמך מלאכה עד המועד. ועד: שמא יעירב ברבל

תאחרי. וליבא שמא ישאם – שדרי אין יכול להקריבים אלא בו ביים.

הדרן עלך שתי הלחם

משנה המנחות והנסכים עד שלא קדשו בכלי – לא קדש קדושת הנהן אלא קדושת ימים –

שצריך לפדותו. והדמים קדשים. והעופות והקעים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אין להם

פיריון – שלא נאמר פיריון בקדושת הנהן אלא בבדנה בעלת מום, כדמפרש בגמרא. גמרא

ואפילו שחורים נפרין – מנחות ונסכים. בעל מום אקרי' בטא – מפרש לקמן.

הדרן עלך שתי הלחם

הנסכים והקעים והלבונה וכלי שרת משנטמאו – אין להן פיריון, שלא נאמר

פיריון אלא בבדנה. גמרא אמר שמואל: ואפילו הן טהורין – נפרין. מאי מעמיא? כמה

דלא קדשו בכלי – קדושת ימים נינהו, וקדושת ימים נפרין. והא 'נטמאו' תנן? הוא

תדון דאף על גב דלא נטמאו, ואידי דקא פגעי מיתנא סיפא 'משקדושו בכלי אין להן

פיריון', דאפילו נטמאו נמי לא, תנא נמי רישא 'שנטמאו עד שלא קדשו בכלי'. פשיטא,

קדושת הנהן נינהו! איצטרודי, סלקא דעתך אמינא: הואיל ובעל מום אקרי' 'טמא',

טמא נמי – כבעל מום דמי, ואף על גב דקדוש קדושת הנהן – כי נפול ביה

מום מיפקדי, הני נמי ליפקדו, קמשמע לן, דלאו בי האי 'טמא' קרייהו רבנאן לבעל מום,

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים שנטמאו – בגמרא פליגי אי נטמאו דקא או אפילו שחורין. העופות – בשקדים הקדשין למומן מיירי. אבל קדם מומן להקדישן – נפרין. כדונתא בתוספתא ובפרק

בבא בתרא (דמורה לזא.) דחני לוי: וכל דהו בכלל המזנה והערבה, ואפילו בעל מום מעיקרו. וכן תני לוי במתניתיה: אפילו חיה, ואפילו עופות. וכלי שרת נזמיה

דאמר פרק 'ונזרה' (מעילה יט.) דש מועל ארז מועל, דאם אחרים מביאין לידו מעילה, הוא עצמו לא כל שכן – ניהא דאם לוח פרוין. ואשכחן לרבנן בני דאין מועל ארז מועל, דמרבנן

אין נפרין. ובגמרא משמע נמי דרבי דורבן ברבנן בעלמא, דמפרשי: כלי שרת ולבונה, משום דלא שכיח.

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים שנטמאו – בגמרא פליגי אי נטמאו דקא או אפילו שחורין. העופות – בשקדים הקדשין למומן מיירי. אבל קדם מומן להקדישן – נפרין. כדונתא בתוספתא ובפרק

בבא בתרא (דמורה לזא.) דחני לוי: וכל דהו בכלל המזנה והערבה, ואפילו בעל מום מעיקרו. וכן תני לוי במתניתיה: אפילו חיה, ואפילו עופות. וכלי שרת נזמיה

דאמר פרק 'ונזרה' (מעילה יט.) דש מועל ארז מועל, דאם אחרים מביאין לידו מעילה, הוא עצמו לא כל שכן – ניהא דאם לוח פרוין. ואשכחן לרבנן בני דאין מועל ארז מועל, דמרבנן

אין נפרין. ובגמרא משמע נמי דרבי דורבן ברבנן בעלמא, דמפרשי: כלי שרת ולבונה, משום דלא שכיח.

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים שנטמאו – בגמרא פליגי אי נטמאו דקא או אפילו שחורין. העופות – בשקדים הקדשין למומן מיירי. אבל קדם מומן להקדישן – נפרין. כדונתא בתוספתא ובפרק

בבא בתרא (דמורה לזא.) דחני לוי: וכל דהו בכלל המזנה והערבה, ואפילו בעל מום מעיקרו. וכן תני לוי במתניתיה: אפילו חיה, ואפילו עופות. וכלי שרת נזמיה

דאמר פרק 'ונזרה' (מעילה יט.) דש מועל ארז מועל, דאם אחרים מביאין לידו מעילה, הוא עצמו לא כל שכן – ניהא דאם לוח פרוין. ואשכחן לרבנן בני דאין מועל ארז מועל, דמרבנן

אין נפרין. ובגמרא משמע נמי דרבי דורבן ברבנן בעלמא, דמפרשי: כלי שרת ולבונה, משום דלא שכיח.

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים שנטמאו – בגמרא פליגי אי נטמאו דקא או אפילו שחורין. העופות – בשקדים הקדשין למומן מיירי. אבל קדם מומן להקדישן – נפרין. כדונתא בתוספתא ובפרק

רכ מנחות. פרק שנים עשר – המנחות והנסכים דף קא עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

עלה לרבי שמעון לא תטמא טומאת אובלין, דאובל שאי אתה יכול להאבילו לאחרים הוא. כמנ מנחה שפילו, ולא מקבלת טומאה אם קודשה במחזור, וה גמי לא היתה לה שעת הבושר ויש לומר. דאבילה מנחב – שמה אבילה. כדאשכחן ב'איתור ואי בנר (תולין פ.א.א.) לענין אובל שאתה יכול להאבילו לאחרים', בדיא תולין ובנר עולה, וחסדיש עולה שחטה הראיה. ואפילו לרבי לאו על שתיקה ליה שחטה הראיה, ופטר משום 'איתור ואת בנר – לרבי' שמתען לענין 'איכל שאתה יכול להאבילו לאחרים' מודה דשמה אבילה. מדי דהוה אטריפה ששחטה, ודשחטה שאניה ראיה, הדיא 'אובל שאתה יכול להאבילו. ותרע, דהא עינים' ולבנה מקבלין טומאה לרבי שמעון, על כרחי' משום אבילה מנחב. ודאי משום דהתב דוקא ליתיה – לא הא ומעיה חבת הקודש לשויה 'אובל שאתה יכול להאבילו לאחרים'. דאי לא פילג במנחה – הוה לרבי שמעון טומאת אובלין, והוא הוה לרבי שמעון דרבי קודש פיגול, מיד כשנתקדש בבלי, דהיבת הקודש מבושרה. ועוד: נמו שנתקדש מנחה.

ישור הנסקל – ששחטו לאחר שנגמר דינו, דאי נסקל מנחב – מטמא טומאה תמורה, ונבילה היא. ועגלה ערופה – ששחטה לאחר ירידתה לנחל איתן, דאסורה. וצפורי – צפורי – ששחטן, ופטר חמור – ששחטו לנוי, ולא בא עדיין לטמאת נבילה, כגון כעודו מפרס. דארמינן ב'יהודי ודורסב' (תולין ק.ד.ב.) ששחטו בהמה מנחה לגוי, ומתקבצין לטמאת טומאת אובלין, אבל לא טומאת נבילות. פטר חמור – אסור בהנאה כל זמן שלא נפדה, וקודש בכבודו הוא. לישא אחרתא: ואפילו היו נבילות – מטמא טומאת אובלין, ובגון דאדיכא פרות מכות, דלא חזי לטמאת נבילות – מעטרף פרות מכותביה אובלין, והשלמו לבכירה. בשר בחלב – איכא נחא דאסור ליה בהנאה. בפרק 'לפני המנחה' (שם ק.ד.ב.) הואיל והיתה לו שעת הבושר – דאי חזר ליה כולי ימנא כהנאב – לא מיתסר. עד שבישלנו. שאי אתה יכול להאבילו לאחרים – גינס, אשכחוס בהנאה. והאי פילג במנחה נמי אי אתה יכול להאבילו לאחרים – דבת שריפה הוא. ולקמן מוקי לה בשלא היתה לו שעת הבושר מעולם. אי הכי – דטעמא דרבי שמעון משום 'אובל שאתה יכול להאבילו הוא. מה הלן מותר בהנאה – דכתיב: 'לכלב תשליכן אותה', היא גארתו הוא נמי שכלבו אובל, ומתבטלו עליו. ועוד לירידה נמי – לשרוף ישראל עצמו היה ליה שעת הבושר, אבל איך לא היה להו שעת הבושר לשכל טומאה. ולא הותר מעולם. ואפילו ורבי לקבל קודש שנת בדממה בחייה בחוקק אסור עומדת. ולטומאה נמי לא חזיא מחייה. לן לפני זריקה – לא היתה לו שעת הבושר. פילג במנחה מפנאח טומאת אובלין – וקשאת לרבי שאשעא. ליבאקינו – כלומר, הוא קודש שקדשו בבלי יכול לפדות אובלין, ואישתכח דהוה ליה שעת הבושר פיה – אדומה, אף על דב דאסורה בהנאה, מודה רבי שמעון דטמאת טומאת אובלין, ואסר ריש לקיש – מאי שעת הבושר היה לה? אימר היה רבי שמעון פיה גפית? לא נמי מערבתה – מפילו נשחטה בתחוקה. אלמנא אף על גב דלא פירק – הא חשיבי ליה שעת הבושר, והואיל ומצי למפירקה. מצוה לפרושה – בתמיה. אבל היה לו שעות ביום כו' – וממילא היה דינא על שכן לאחר זריקה. קודש שריאה לזריקה – דלא היה ליה שעות. והא פילג בין בקדשי קדשים כו' דמצוה למוריקה – בלא מחשבתה, דאסור לשנות בקדשים. ואי

ישור הנסקל, ועגלה ערופה, וצפורי מצורע, ופטר חמור, ובשר בחלב – פולס מנפמאין טומאת אובלין. רבי שמעון אומר: בולן אין מנפמאין טומאת אובלין. ומודה רבי שמעון בקבשר בחלב ששפמא טומאת אובלין, הואיל והיתה לו שעת הבושר. ואמר רב אמי, אמר רבי יוחנן: מאי טעמא דרבי שמעון? 'מפל האכל אשר לאבלי' – אובל שאתה יכול להאבילו לאחרים, קרוי אובל, אובל שאי אתה יכול להאבילו לאחרים, אינו קרוי אובל. והא פילג במנחה נמי אובל שאי אתה יכול להאבילו לאחרים הוא. – אי הכי, בשר בחלב נמי תיפוק ליה דאובל שאתה יכול להאבילו לאחרים הוא! דתניא, רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: בשר בחלב אסור באבילה ומותר בהנאה, שאמרי' 'כי עם קדוש אתה לה' אלהיך לא תבשל גיד בחלב אמו', ולהלן הוא אומר 'ואנשי קדש ותהיו לו ובשר בשרה כפרה לא תאכלו', מה להלן אסור באבילה ומותר בהנאה, אף כן אסור באבילה ומותר בהנאה! – הדין ועוד קאמר, הדין, דאובל שאתה יכול להאבילו לאחרים הוא. ועוד לירידה נמי שחטה לו שעת הבושר. מיתוכי, רבי שמעון אומר: נמו נותר שהוא מנפמא טומאת אובלין, ויש נותר שאינו מנפמא טומאת אובלין, ביצד? לן לפני זריקה – אינו מנפמא טומאת אובלין, לאחר זריקה – מנפמא טומאת אובלין, (והא) ופיגול בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים – אינו מנפמא טומאת אובלין, פילג במנחה – מנפמא טומאת אובלין – לא משאי: פאן שהיתה לה שעת הבושר, פאן שלא היתה לה שעת הבושר. הכי דמי דלא היתה לה שעת הבושר? דאקבשינוהו במחזור, וליפרקינוהו! הניחא להך לישנא דאמר רבי אושעיא: מנפמא נפדיו, מהורין אין נפדיו – שפיר, אלא להך לישנא דאמר: מפילו מהורין נפדיו, לפרקינוהו! השתא מיהא לא פריקי. – ובינו דאי בעי פריקי ליה, שמעון ליה לרבי שמעון דאמר: כל העומר לפדות – פרה מנפמאה טומאת אובלין הואיל והיתה לה שעת הבושר, ואמר ריש לקיש, אומר הדין רבי שמעון: פרה נפדית על גב מערבתה! הכי השתא, בשלמא פרה – עומדת לפדות היא, שאם מצא אחרת נאה הימנה מצוה לפדותה, אלא הני מנחות מצוה לפדותה? והא לן לפני זריקה, דמצוה למיזוקיה, ואי בעי זרק, וקתני דאין מנפמא טומאת אובלין? – הדין כמאי עסקינו, שלא היתה שעות ביום למיזוקיה. – אכל היתה לו שעות ביום, מאי? מנפמא טומאת אובלין, אדתינן: לן לאחר זריקה – מנפמא טומאת אובלין, לפלות בידה: פמה דברים אמורים – שלא היתה לו שעות ביום, אכל היתה לו שעות ביום – מנפמא טומאת אובלין! – הכי נמי קאמר: לן קודש שריאה לזריקה – אינו מנפמא טומאת אובלין, לאחר שריאה לזריקה – מנפמא טומאת אובלין. – והא פיגול בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים מצוה למיזוקיה, ואי

ועגלה ערופה – לאו כשנישה, דאם כן תיפוק ליה משום נבילה, אלא ולמאן דאמר ערפיה אסורה, נמי מצינ למימר דאק סבר רבי שמעון עגלה בשחטה נמי כדארמינן בפרק תרעא דכריתות (כ.ד.א.) אי נמי: משערף. ומשערפה מותרות מדי נבילה דכרובח סוף 'תזאת העוף' (נחבס ע.ב.) אובל שאתה יכול להאבילו לאחרים – הקשה רבי רבועו אלעזר ממיין. דהבא לא ממעט רבי שמעון מרחיבי 'אשר יאכל' אלא אסור הנאה. ובפרק 'פסול הדין' (תולין פ.א.א.) ממעט רבי שמעון אף שריפה מכיסו, משום דתניב 'אשר יאכל' אלא אמרינן אסור הנאה דוקא ויש לומר. דהבא תיב 'מכל האובל', דמעטע' ליה. ולרבי מפלו אסור באבילה, הילכך לא ממעט אלא אסור הנאה. אבל התם 'אשר יאכל' חזי דהוה אן שן אשר יאכל תיב ואל תבשרו, ו'הילכך מותר הואיל דקודש באבילה. בשר בחלב אסור באבילה ומותר בהנאה – סוף 'כל הבשר' (תולין ק.ט.ב.) ילין איסי אסור אבילה מדר גורה שוה. ואסור הנאה מכל וחומר. ונראה הדינו טעמיהו – דרבי שמעון סבר: אין גורה שוה למנחה, ולפינן מינה אף הותרה. ואיסי מנחב: אורי גורה שוה ואתני אף הותרה. אי נמי משום דבהנאה קרא טריפה איירי נמי בקדשים שימא חזן למנחה, כדאמר בפרק 'בימות הקודש' (שם ט.ה.) דאסורי אף בהנאה, וגיל כל הקודש דילפינן מיניה. ורבי שמעון דהבא סבר: דשחטה וקרא כמטרין. **נאמר** כן אנשי קודש – ואם תאמר: ונליק מ'בוקדש באש תשרוף' ומיירי בפסול קודש כדאמר בפרק 'כל שעה' (פסחים ד.א.) ואסור בהנאה דאין לומר: תלישין: עם קודש בלישן: קודש' פילג במנחה מטמא טומאת אובלין – וקשיא לרבי שאשעא. מיהא לנסי דלסקא דתני השתא, דאין לרבי שאשעא מפלו בהו לה שעת הבושר, תיקש ליה מנחיה דלעיל דמודה רבי שמעון בשר בחלב, הואיל והיתה לה שעת הבושר? ויש לומר. דהא אמנא, שעת הבושר דבשר בחלב – נגון שנתערבה קודש בישול, כגון דהתי ליה כולי ימנא כהנאב, ואחר כך בישל. וכי וחי גונא לא היתה למנחה שעת הבושר קודש שהקדישה. **והיא** פרה מנפמאה טומאת אובלין – מפרש בבבא קמא (ע.א.) פיה. **והיא** לן לפני זריקה דמצוה למיזוקיה – אי לא ותר שניי אדאסקנא לרבי שאשעא, ברייתא גופא לא קשיא ליה: מאי שן פילג במנחה דטמא טומאת אובלין, ומאי שן לן לפני זריקה דאין מנפמא – ונמדה היתה לה שעת הבושר קודש שהקדישה.

מנחות. פרק שנים עשר – המנחות והנסכים דף קב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רכב

התוספות

1 **דְּקוּמִין** מנחה כשחטתה דמי – תימה הוא שחשבו חידוש, והוא רל דלא תשמינן ליה כשחטתה
2 ליענן טומאת אובליו.

3 **אמר** רב אשי אמריה לשמעתי קמיה דרב כהנא גריסין – והוא רב כהנא אחרון, שהיה
4 בימי רב אשי, שהשוכן בבבא זכותי. אבל רב נחמן לא גריסין, ורבי של רבא

5 היה, ונפטר מקמי רבא, כדאינא במגדע קטא
6 (בבא, ובימי שמת רבא נולד רב אשי (קדושין

7 ע"ב, וזו גריסין רבי נחמן בר יוצקן – נחא.
8 **דאי** בעי זריק לא אמר – ולית ליה הא דאמרן

9 לעיל בפרק 'יתרוהו' (ע"ג, ובפרק קטא
10 דתפסחם (ג, ל) לרבי אלעזר רבי שמעון, היבא

11 והתקבל הדין בבבא נשפא – אמרינן: כורוק דמי.
12 והא דתנן 'במיוחד' (ע"ג, ע"ג) דקיש

13 שחיבין באחריות – משלם ארבעה חומשה.
14 ופריך בגמרא (ע"ג, ע"ג) דהוה חידה קרן לבעלים:

15 ומשני רבי יוחנן: בשוחט תמימים בפנים שלא שלם
16 בעליהן, דהוי חומשה הראיה, משום של העומד

17 לזרוק כורוק דמי – והוא שיתיר לא יתכן לרב
18 אשי, אלא סבר לה רבי שמעון בן קרש, דמשני:

19 שחט בעל מומין בחוץ. אי נמי היבא דנורק (בחוץ)
20 מותר בראש אשי, דאמר מעיקרא כורוק דמי. וכן הוה

21 לומר, ולא לקיש לרבי יוחנן דשמענא ליה בפרק
22 קטא דמעילה (הא, ה) הוה אביה שנינו, אבל

23 הוה זריקא – לא מנאי, ואין חלק בין מעילה
24 לשאר דברים, דאורבסו כסומוך משמע דאמרין

25 דקטא (שם) כורוק שפי מוטמאה, ו'במיוחד'
26 (בבא קטא ע"ג) מיתירי ראייה מוטמאה.

27 **הכי** גריסין: **לא** ראייה לצאת ראויה לטמא –
28 ולא גריסין 'זואיה ללוק', לא, כגון שלנה

29 בשעה שזריקה ליפסל ביצאנו ראויה – והיינו,
30 לאחר שנורק הדין, שאין בה פסול, ומעשה ראויה

31 ליפסל ביצאנו ובטומאה, שלא היה בה דבר פסול
32 אלא הוא, דעדיין אינה פסולה, אבל ראויה

33 ליפסל. דאי לן הדין – וכן לא מקרי 'ראויה'
34 ליפסל', והיא פסולה משום הא, ולעולם לא יביע

35 זריק, לא אמר. כן פירש בקונטרס, וקשה: מאי
36 פריך? 'כל שיש לה הוה מביעי ליה', את כיון

37 דלנה – אין לה עכשוו הוהו ועוד. מאי קאמר
38 'מעילה משום קדושה הוא, לבתר דפקעה מנאי

39 הדיא' היכי פקעה, כיון דלנה מנאי? ונראה
40 לפרש: 'ראויה ללוק, ראויה לצאת ראויה לטמא'

41 – כלומר, שדעתיין לא נארה בה שום פסול, קאמר
42 דאין מועלין, משום הוהשאת הוא עומד לזרוק

43 כורוק דמי, ולכסוף מן שחטתה בה פסול לינא
44 ויצא או טומאה – אין מועלין, כדמרשט טעמא

45 כסומוך, דכיון דפקעה קדושה – וכן לא הדיא
46 רבא, והשאת הוא דנקט 'שלנה ושנמנאה' –

47 ברוחא נקט, שכן דקום לכן, ולכן פריך: 'כל
48 שיש לו הוה' מביעי ליה – שדמעט משום

49 דקודם שיפסל אמר כל העומד לזרוק כורוק דמי?
50 ומשני רב אשי: במעילה כיון דפקעה קודם פסול

51 – וכן לא רבא לאחר פסול, אבל טומאה – מניד
52 דהוה קדושה! לזרוק – אבל טומאה משום אובל

53 ולא אובל הוא' – כלומר, כי הוה אובל
54 – מקבל טומאה, וכל כמה דלא הוה אובל, אי

55 לא מקבל טומאה, והלכך לא אמרינן בה אי בעי זריק, אמש תליה – בא על מי
56 שהו לפניו שתי תחיתו, אחת של חלב ואחת של שומן, ואכל האחת, ואינו יודע איזו הוא, ויצא זריקה בעיר – עם שאר בבתו, דחילין הוא, ואיל וילא הוא, חטא, יעקה

1 **ואי בעי זריק ליה** – בלא פיגול. מאי לאו דפיגול בזריקה – הוהו ליה שעת
2 הבהיר קודם לכן, דאי בעי – זריק ליה בחבשה. ליפול ביריה – בוכב נפיה.
3 הדין מנחה כשחטה – בוכב ארבעה עבודות המנחה כנגד ארבעה עבודות
4 בוכב, ב'הקומין וזאת' (מנחות ג"ב), מפרש ליה. לן משש – האי לן לפני זריקה
5 ולאחר זריקה? קדתינו לעיל – לפני זריקה משש

6 הדיה שהות ביום, ולאחר זריקה משש קאמר
7 (דהה שרתו). והא פירבא נמי פיגול בין בקריש

8 קדשים' וכו' – דפיגול בזריקה, דקא קשיא לך
9 דרבי שמעון הכא כל הוה למימר כל העומד

10 לזרוק כורוק דמי, ארביי שמעון דפרה דאמר,
11 כל העומד לפדות כפורי זמי – לא קשיא.

12 'דאי בעי זריק', אמר, דתוספי פויה לאו
13 כמעשה דמי, דברים בעלמא נינהו. 'דאי בעי

14 זריק' – לא אמרינן בהו. אין מועלין בו –
15 דלא 'קדשי ה' הם, ואף על גב דהשאת אין

16 לה שעת הוה. וכן לומנא בו' – על מנת
17 לאוכלה חוץ למנא או חוץ למקומה. מאי

18 לאי לנה משש – הדיבא הודם, וקני 'היתה'
19 לה שעת הוה, והיבא הוה ליה שעת הוה?

20 לאו שעת הוה, היבא איהו כיון דאי בעי זריק –
21 הוה קרינא ביה, ואין מועלין – דאמרין: כיון

22 דאי בעי זריק – כורוק דמי, וקשיא לרב נחמן
23 ורב אשי. הוה רבי לצאת ראויה

24 לטמא – ולא גריסין 'זואיה ללוק', לא, כגון
25 שלנה בשעת שזריקה ליפסל ביצאנו וטומאה

26 – והיינו, לאחר שנורק הדין, דאין בו פסול
27 אחר. ומעשה ראויה ליפסל ביצאנו וטומאה,

28 שלא היה בה שום פסול אלא היא, דעדיין אינה
29 פסולה, אבל ראויה ליפסל. דאי לן הדין –

30 הוה לא קרן לה 'ראויה ליפסל', והיא פסולה
31 משום היא, ולעולם אי בעי זריק, לא אמרינן

32 אבל לנה משש – היבא הודם, מאי דבי נמי
33 דמועלין, דאי בעי זריק, לא אמרינן. שהו לו

34 שעת הוה – משמע, שהוהו ליה שעת ראויה
35 להתירה ולזרוק דמה, ולא הוההו. כל שיש

36 שעת הוה מביעי ליה – דכיון שנורק הדין, מיד
37 יש לה שעת הוה. ליפסל אחרת: אבי גריסין

38 'ראויה לצאת ראויה לטמא (זואיה ללוק)
39 ראויה ללוק', כלומר, דנורק הדין וכשרה כלא

40 פסול, ראויה ליפסל ביצאנו פסול שיערע בה
41 שלא היה בה (אלא) אותו פסול לבדו. 'ראויה

42 ליפסל' – היינו כשרה. דאי כבר פסולה היא
43 כגון כלא ראויה ליה, וכן קרן לה 'ראויה

44 ליפסל'. אי הכי דבכשרה מיתיר, 'כל שיש לה
45 מביעי ליה ריבא שרתוהו' – משמע כשרה

46 לזרוק ולא זריק, וקדי ליה 'שעת הוה' –
47 משום דאי בעי זריק, מעילה משום קדושה

48 – מועלין בה, ומשום לאו קדושה – פקעה
49 מעלתו. ולבתר דפקעה קדושתו, שנראה לזרוק

50 ולדחות מותרת לבחינם, וקומא לן בבא קטא
51 ע"ב, כל העומד לזרוק – כורוק דמי, כנא

52 הדיא קדושה! אבל כלא טומאה משום אובל
53 ולא אובל הוא' – כלומר, כי הוה אובל

54 – מקבל טומאה, וכל כמה דלא הוה אובל, אי
55 לא מקבל טומאה, והלכך לא אמרינן בה אי בעי זריק, אמש תליה – בא על מי

56 שהו לפניו שתי תחיתו, אחת של חלב ואחת של שומן, ואכל האחת, ואינו יודע איזו הוא, ויצא זריקה בעיר – עם שאר בבתו, דחילין הוא, ואיל וילא הוא, חטא, יעקה

1 **ואי בעי זריק, וקתני דאינו מנפמא טומאת אוכלין,**
2 **מאי לאו דפיגול בזריקה? – לא, דפיגול בשחיתה.**

3 **אבל פיגול בזריקה מאי? הכי נמי דמנפמא טומאת**
4 **אוכלין, אדתני: פיגול במנחה – מנפמא טומאת**

5 **אוכלין, ליפולג בדיקה: במה דברים אמורים –**
6 **דפיגול בשחיתה, אבל פיגול בזריקה – מנפמא טומאת**

7 **אוכלין? – פיגול במנחה איצטריכא ליה, דאף על גב**
8 **דפיגול בקמיונה, דקומץ במנחה פשחיתה דמי, אפילו**

9 **הכי מנפמא טומאת אוכלין, הואיל והיתה לו שעת**
10 **הבושר מעיקרו. אמר רב אשי: אמריה לשמעתי**

11 **קמיה דרב נחמן, אפילו תימא: לן ממש, ואפילו**
12 **תימא דפיגול בזריקה, דאי בעי פריק – אמר, אי**

13 **בעי הוה זריק – לא אמרינן. מותיבי, כלל אמר רבי**
14 **הושע: כל שחיתה לו שעת הוה לפניהם – אין**

15 **מועלין בה, וכל שלא חיתה לו שעת הוה לפניהם**
16 **מועלין בה, ואיהו שעת הוה לפניהם? שלנה**

17 **ושנמנאה ושציאה, ואיזו היא שלא חיתה לו שעת**
18 **הוה לפניהם? שנשחטה חוץ למנחה וחוץ למקומה,**

19 **ושקבלו פסולין וזרקו את דמה, קתני מנחה וישא:**
20 **שלנה ושנמנאה ושציאה, מאי לאו ליה ממש,**

21 **ותכא דאי בעי הוה זריק אמר, וקתני דאין מועלין?**
22 **לא, ראויה לצאת וראויה לטמא וראויה ללוק. –**

23 **אבל ליה ממש מאי? הכי נמי דמועלין, האי "כל**
24 **שהוה לו שעת הוה לפניהם" – כל שלא חיתה**

25 **לו שעת הוה לפניהם", "כל שיש לו שעת הוה**
26 **לפניהם אין מועלין בה", ו"כל שאין לה שעת**

27 **הוה לפניהם מועלין בה" מביעי ליה? – אלא אמר**
28 **רב אשי: מעילה אפומאה קא רמית? מעילה –**

29 **משום קדושה ולא קדושה היא, לבתר דפקעה**
30 **לה קדושתיה כמאי הדרא רבבא איה? טומאה –**

31 **משום אוכלין ולא (משום) אוכלא איה, כל הכא**
32 **דאי בעי זריק, מצי זריק ליה – משינו ליה אוכלא**

33 **ומנפמא טומאת אוכלין, היבא דאי בעי (מצי) זריק**
34 **לא מצי זריק – לא משינו ליה אוכלא [ולא] מנפמא**

35 **טומאת אוכלין. מותיבי: תפכיאי אשם תלוי ונדע**
36 **שלא תפכיאי, אם עד שלא נשחט נודע לו – יצא**

37 **ויערה בערה, דרבי רבי מאיר. ותקמיס אמריס:**
38 **יעקה**

39 היינו למאן דאמר דהיא אביה, אבל למאן דאמר הוהו זריקה – הוה לן דם.

40 כי

רכ"ו מנחות. פרק שנים עשר – המנחות והנסכים דף קב עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 תוספות

1 **כ"ו** אקמרין דרבנן – חימה בתרב אור לארבעה עשר (פסחים כ"א) דקמרו: האי בשר
 2 דאיתבשר מנאי ב', אלא חבית הקודש, ופשטו רביעי רבי שמעון וכן לקוש. אמאי
 3 לא משני. כי הבא דרבי שמעון בן לקיש מביע ליה – דאורייתא. כי קאמר הבא –
 4 דרבנן? ויש לומר. דררעה לתרין שם אפילו לרבי יוסק, אברק פמר שני דחולין (לרבי לרבי
 5 משני) בן לקיש נמי בשאריו בהכשר מרבין.

6 משמע דקסבר רמביעא ליה רבנן. ולדידה הכי
 7 נמי דרפישוש מחבא. כי דחכי דפשיט ליה התם.
 8 **כשת"י** מנחות שנתערבו – ואמרין ביהקמין
 9 רבדי (מנחות כ"א:.) אם יכול לקמון מזו בפני
 10 עצמה ומזו בפני עצמה – בשורות. ואם לאו
 11 – פסולות. והא דקתני נמי לעיל: 'אלו להביא
 12 בשני כלים', והביא בכלי אחד, פסולה – כגון
 13 דלא יכול לקמון מכל אחת בפני עצמה. כך
 14 פירש בקטנים. ועוד יש לומר: דהבא מירי כגון
 15 שאמרו לו 'בשתי כלים נדרת', והקריבן בשתי
 16 כלים. והוה ונתן בכלי אחד. וקא משמע לן אקא
 17 על פי שמתחילה הביא בכלי אחד, מכל מקום
 18 הויא לה השתא כשת"י מנחות שנתערבו.
 19 **הוא** כתיב שבמאי דאמר מיהתפס לשתן ארשון
 20 דתני בר – (בפרק שני נדיר (ט"ז) מפרש
 21 טעמיה דבית שמואי: דסבר לה כרבי מנאי דאמר
 22 אין ארם מוציא דבריו לבטלה. ויכין דאמר 'הריני
 23 נזיר' – וכו'. ודרי. כי קאמר 'מן התרומות' –
 24 לאתשולי קאתי? בית שמואי לעמידה, דאמר:
 25 אין שאלה בחוקש. וכין דאין שאלה בחוקש –
 26 אין שאלה בנזירות. פירוש: כיון דאין ארם מוציא
 27 דבריו לבטלה – לא תמנא מעיקרא כי אמר
 28 'הריני נזיר', היה ברעוה למנור 'מן התרומות ומן
 29 הבהלה. אלא אמר דנמלך הוא. והיני לאתשולי'
 30 – שרעה לחורו. וכן דסביר: אין שאלה. כדחנן
 31 (שם לב). בית שמואי אומר: הקדש טעו –
 32 הקדש. הכי ניל אמ מצד מדר דאין חל בדי דבור.
 33 אף על גב דבעלמא כדבור מדי. וביה חל אומרם
 34 אנו נזיר. ודבריה לה כרבי שמעון. נתקן. כך
 35 שמעון פוסק. שלא התנדב כדרך המתנדב. פירש
 36 בקטנים שני דר' על מיתלמן השעיר. וקאמר
 37 תנא קמאי: כימן נמי דחוקט. ודחפס לשתן ארשון.
 38 ורבי שמואל פוסק. דאין חל כדרך המתנדב.
 39 דאין מנחה באי שטרין אלא מנחת העומר
 40 מנחת קנאות. והכי נמי בנידות לא הוי נזיר.
 41 דמעיקרא היה ברעוה למנור 'מן התרומות', ואין
 42 זה כדרך הנזירים. ואם תאמר. ולמנא טעמא
 43 דבית הלל. מיום דיש שאלה להקדש. ובית
 44 הלל לעצמיהו. דאמר ידשה הקדש טעו – לא הוי
 45 הקדש

1 **ויעה עד שישתאב, וימכר ויפלו דמיו לנדבה. רבי**
 2 **אילעיון אומר: יקרוב, שאם אינו בא על המא זה,**
 3 **הרי הוא בא על המא אחר. משנשנתה נודע לו –**
 4 **הדם ישפך והבשר ישורף. נזרק הדם – הבשר יאכל.**
 5 **ורבי יוסי אומר: אפילו הדם בפסם – יזרק, והבשר**
 6 **יאכל. ואמר רבא: רבי יוסי בשיטת רבי שמעון אמר,**
 7 **דאמר: כל העומד לזרוק – פרוק הימין מיד הוא**
 8 **טעמא? אמרי כמנכבא משמיה דרבי יוסי? כתיב: הריני:**
 9 **הינינו טעמא דרבי יוסי, דקסברי: כלי שרת מקדשין**
 10 **את הפסולין לכתחילה לזרוק. אמר ליה רב אישי לרב**
 11 **כהנא, מדאמר רבי שמעון: כל העומד לזרוק – פרוק**
 12 **דמי, כל העומד לשרוף נמי – פשרוף דמי, נוהר ופרח**
 13 **אמאי מפתאמן טומאת אוכלין? עפרא בעלמא ניהו!**
 14 **אמר ליה: חיבת הקודש מןכשתוק, אמר ליה רבינא**
 15 **לרב אשי: נהי דמהניא להו חיבת הקודש לאיפסולי**
 16 **דגופיה, לזרבינא קמא נמי לזמנין ביה ראשון ושני?**
 17 **תפשוט דבעי ריש לקיש: צירד של מנחות, מונין בו**
 18 **ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני? כי מביעא**
 19 **ליה לרש לקיש – דאורייתא, פי קאמרין – דרבנן.**
 20 **משנה האומר: הרי עלי מנחת' – והביא במנחתה,**
 21 **במנחתה' והביא במנחת – מה שהביא הביא, ודי**
 22 **חובתו לא יצא. 'זו להביא במנחת' – והביא במנחתה,**
 23 **במנחתה' והביא במנחת – הרי זו פסולה. האומר**
 24 **'הרי עלי שני עשרונות להביא בכלי אחד' – והביא**
 25 **בשני כלים, 'בשני כלים' – והביא בכלי אחד – מה**
 26 **שהביא הביא, ודי חובתו לא יצא. 'אלו בכלי אחד'**
 27 **והביא בשני כלים, 'בשני כלים' – והביא בכלי אחד –**
 28 **הרי אלו פסולין. 'הרי עלי שני עשרונות להביא בכלי**
 29 **אחד' – והביא בשני כלים, אמרו לו: בכלי אחד נדרת,**
 30 **הקריבן בשני כלים – פסולין, בכלי אחד – פשרין.**
 31 **'הרי עלי שני עשרונות להביא בשני כלים' – והביא**
 32 **בכלי אחד, אמרו לו: בשני כלים נדרת, הקריבן בשני**

1 ידעה עד שישתאב – בכרתות (כ"ב) בגמרא מפרש טעמא דרבנן: מתוך שלבו
 2 נקופו – נגור ומקדיש לה. ובי אילעיון אומר יקרוב – אוילע טעמינה, דאמר
 3 בכרתות (כ"ה). מתנדב אדם איש הלוי כל יום. ישפון לארין והבשי ישת
 4 – דחולין שנשטחו בשעתו והיא. נזיק חדם – ואחר כך נודע לו. הבשר
 5 יאכל לבעדני. שלע הספק בנזירות מוחלתה.
 6 ובשעת כפרתה. ודיינו וזיקה – אבתי ספק
 7 ודיה. וכפרה פסיקה והלכה לה. הכי מפרש
 8 בברייתו. ברוק דמי – וקשיא לרב אישי
 9 ובר נתמן. דהא הבא אף על גב דלא זיק –
 10 שרי ליה למזוקיה ולמלימה. דאובלא חזירא
 11 חשיב ליה משנתא לזיקה. אלמא. לעבן
 12 שינוי אובלא אמתיקאי אבי זיק. מדי הוא
 13 טעמא – כלומר. וכי טעמא דרבי יוסי משום
 14 דברוק דמי. בלי שרת – כגון האי סוס
 15 שנתקבל בו הדם – מןכשתא את הפסולין שאינו
 16 פסולין לגמרי. הלא חבא נזנא ליקרב. כל
 17 העומד לזרוק וכו' – למאי דסלקא דעתך
 18 מקריא רבי יוסי בשיטת רבי שמעון אמרה,
 19 נקט לה. צירד של מנחות – כדאמרין לעבן
 20 שופר (ראש השנה כ"ב). צירד או עבה. קצת
 21 בו הסודת שלא נגע בשמן. ולא הוהשך. ונגע
 22 בו שרץ – מונין בו ראשון ושני וכו'. "צירד"
 23 לשון יבשה. כי בארשון וכו' "אורייתא –
 24 אי מונין בו ראשון ושני דאורייתא, שירפרו
 25 לן והבי קבועיבא ליה, דקיימא
 26 לן (ובדחם לר"א) "והבשר" – לרבות עצם
 27 ולבנה. ולאו בני טומאה ניהו. אלא משום
 28 דבת הקודש. אלמא. דבת הקודש – דאורייתא.
 29 מונין ראשון ושני – לשרוף גם את השני. או
 30 אין מונין בו דאורייתא. כי באמרין – לעיל
 31 דטעמא טומאת אוכלין. דמשמע אפילו למנות
 32 ראשון ושני – מדרבנן. דחולין את השני אם
 33 קדש הוא. דאין שטרין קדשים על טומאה
 34 דרבנן. **משנה** מה שהביא – דאמר: כי
 35 לשם נדרו הביאה. אלא נדרה אחרת היא. זו
 36 חובת מנחת – שריה עשרונות לכל מנח
 37 לפניו. ואמר "זו להביא במנחת" – כי
 38 זו פסולה. דקבעה כלי שהוכיז בה. ואין יכול
 39 לשנותה בכלי אחר. אלו להביא בכלי אחד
 40 והביא בשני כלים – והפריש שני קצמים,
 41 והוא לא נדר אלא קמנין אחד. ועוד: שנתנה
 42 חסירה היא בכל כלי וכלי. והביא נדר בשני
 43 כלים. והביא בכלי אחד – והיא מנחת יתירה,
 44 ומשע קצמים. שואו נדר לשם שתי קמיות,
 45 ולא קמין אלא אחד. אמרו לו בכלי אחד
 46 נדרת – ולא חש לדבריהם. והקריבן בשני
 47 כלים – פסולים. אף על גב דלא אמר 'אלו'
 48 להביא בכלי אחד. ודששת ליבא במומה
 49 לשם נדרה אחרת מייית לה. דכין דאמר
 50 ליה "בכלי אחד נדרת" – הוה ליה למימד
 51 ליה "אנא לשם נדר דארינא מייחנת לה."
 52 בשתי מנחות שנתקייבו – כדאמרין ב"מסעי
 53 ורבה' (מנחות כ"א:.) אם יכול לקמון מזו
 54 בפני עצמה ומזו בפני עצמה – בשורות. ואם
 55 לאו – פסולות. והא דקתני נמי לעיל: 'אלו להביא
 56 בשני כלים', והביא במנחת – דלא יצא ידי נדרו. אבל – 'בשני כלים' והביא בכלי
 57 מחבת ואם מחדשת מחדשת – אמאי? די נדרו נמי יצא. אריו אורי – כלי שנדרו והשתא. משום דקא פליג לה – שחולק מנחה גדולה לשתי מנחות קטנות,
 58 שנדר 'בכלי אחד' והביא בשני כלים. רבי שמעון – אבולה מתנתין פליג. דקסבר קביעתא דמנא – לא כלי הוא. והא תניא לא קידשום – אחת כלי שרת
 59 שהיא בו. וכין ולא קידשום – אמאי? פסולות? והא מצא לאתדריננו ולאיתווי באותן כלים שנדר. לא שני – ד"יו להביא במנחת' במנחת – פסולה.
 אלא

מנחות. פרק שנים עשר – המנחות והנסכים דף קג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רכז רשי'

1 אלא שקבעו בשעת נדר – זריר עלי להביא את זו במנחת. אבל בשעת הפרישה
2 ובעשת נדר אמר 'זריר עלי מנחה' סתם, ובעשת הפרישה בקעה ואמר 'זו אביא
3 לשם נדר במנחת'. לא אמר כלום – לא מפלסא – מאי מקמא כאשר נדרת
4 תבו, כמי ששארית בשעת נדר קיים בדריך, 'ולא כאשר הפרשת' – ובעשת
5 הפרישה לא בקעה. אמר – מחוייב להביא

6 מן החטים? נדר ופתחו עמו הוא – עם
7 הנדר אמר מנחה שמדחתו בו. ודין דאמר 'מן'
8 העדים – אמרין אלא ברעו להביא כלום, ו
9 דאדם יודע שאן מנחה מן השעורים. תפוס
10 לשון ראשון – וכיון דאמר 'זריר עלי מנחה'
11 לא יחייב במנחה הונת. נזירות וביבלי –
12 לא ישיב את נזירותו. הרי זה נזיר – מן
13 דיק, וחספא לשון ראשון. הרי ביה חוקה?
14 משמעתה – דלעיל, ומודה דעמא במנחות
15 באומר: לא יחייב יודע – בו, בשעורין איבא
16 למישרי – הני – משום דידיד מביא מנחה
17 קאנות מן השעורים, אבל בעדשים – ליכא
18 למישרי דטעי, הלכך פתחו עמו הוא, ולא
19 נתכוון להביא כלום. כפאן אמרה לשמעתי
20 כלומר, כפאן אוקאט מלידח לעילי בבית
21 הלל, קעשיש אל טעי – וליכא למישרי 'אלו'
22 הייתי יודע', ודא זריר ידע שאן מנחה של
23 עדים, ולא נמי איתוי. לרבינו חזקיה
24 דאוקאט מעיקרא בבית שמאי קאמר ליה
25 רבי יוחנן, דאפילו 'מן העדשים' תפוס לשון
26 ראשון. וליה לא סבירא ליה, משום דרבי יוחנן
27 אוק טעמא דמתניתין משום דטעי, דאיכא
28 למישרי 'אלו הייתי יודע' בו, אבל בעדשים
29 לא טעי, ומעיקרא לאו מלידח איתוי. ו
30 מאי טעמא הדרת גבי, לחדק אבכא חרזת,
31 דלא מביעא קאמר: לא מביעא עדשים, רבין
32 דקימאן לן תפוס לשון ראשון דחייב – רבין
33 דלא טעו בהו איניש, איבא למישר מעיקרא י
34 אמר – למנחה מגורה איכין, ובעא למישרי
35 ביה, וסבר, אימא מידי דלא חזי להקרבא,
36 ונקט 'עדשים', הלכך חייב, ולא מצו מדרח
37 ביה, אבל טעמי, איבא למישר: כיון דטעי
38 ביה איניש, שרימא מעיקרא אלא למנחה איתוי
39 אלא למנחת שעורים מנשי, כדפרשי רבין
40 דאין מנחה באה שעורים – ליפטר, ודאי
41 מצו אמר 'אלו הייתי יודע דוספו להביא
42 חטים, לא הייתי נדר כל עיקר'. קמשמע לן,
לא

1 הקדש, ולכך מצו למישרי תוך דכי רבידו ויש לומר: דלמאן דאמר אין פתחין בחרטה נקט
2 טעמא דבית הלל דסבר רבבי שמעון, וטעמא דבית שמאי נקט לשניון אפילו למאן דאמר
3 פתחין. דלמאן דאמר אין פתחין, לא היו צריך לפרש טעמא דבית שמאי, משום דאין
4 שאלה להקדש. ועוד יש לפרש: ודיחא ליה לפרש טעמא דבית הלל רבבי שמעון, משום
5 דהיינו נמי טעמא דבית שמאי לרבי יהודה. דקתני

6 סיפא: אמר רבי יהודה, אף כשאמר בית שמאי,
7 לא אמרו אלא באומר 'זריר הן עלי קרבן' –
8 פירושו: כשדקדקו אתו כן למאי נתכוון, אמר
9 'ליתא מן הגזירות עלי נתכוונתי', ולא הוא נדר
10 מן הגזירות, כאלו אמר 'גזירות וביבלי עלי
11 קרבן'. ואין זה דברים שבלב, שלכו אינו משהה
12 ממה כשפיר – והוצאת אתו לא משמע נזירות.
13 אבל לרבנן, כי באמר רבי יהו נזיר – מאיבא לאו זה
14 משמע להו לשון נזירות, כדפרשי להו בגמרא:
15 'גזירות וביבלי' לא פתח נדרו הוא, ומיר הוי,
16 ולא נדרו הוי, אפילו נתכוון לומר 'קרבן עלי',
17 דהא לרבי מאיר לא הוי נזיר לבית שמאי, וכי
18 פליגי רבי יהודה ותנא קמא – אליבא דבית
19 שמאי פליגי, ולא לבית הלל. והשתא לא מביא לאו זה
20 כיון דאמר אין שאלה חרזת – מאיבא לאו זה
21 נזיר? אלא סבירא להו לרבי יהודה רבבי שמעון,
22 דלא נדר כדוך הנזירים. ולהכי טעמא אמר דבית
23 הלל ברבי, גזיר ופתחו עמו טעמא דחריש. ומי
24 ומיזו קשה לפירושו זה? רשמעיה ליה לרבי יהודה
25 בסוף פרק שני דבבבסי (לא), דאית ליה תפוס לשון
26 ראשון, ולקמן מפרש טעמא דרבי שמעון משום
27 דבשעת רבי יוסי אמרה, דאף בגמר לבדיו אוס
28 נתפס, וב'מקום שנהרג נמי אמר. רבי שמעון סבר
29 חזקיהו, ולא אמר. והשתא אמר לבית
30 שמאי, אין שאלה חרזת, וכן מוכח בפרק
31 'עירה המאווסה' (בבבסי ע"א), ובפרק 'יש
32 חולק' (בבבא בתרא כ"ב), ואילו בפרק 'בית
33 שמאי' (מיר לא"ב), תנן: מי שנדר נזיר, וישאל
34 להכנס ואסר – מונה משעה שנהרג, ולא להכנס
35 היתרו – (מונה משעה שנהרג, ואם היתה לו
36 בדימה ומפישתו) – תנא ותרעה. אמרו דלם בית
37 הלל לבית שמאי: אין אתם מודים (בוהו) שדא
38 הקדש טעות, ושתא נזירות בערתי? משמע שגם
39 בית שמאי מודים לבית הלל דריכל הבס לחתיו?
40 ישי: לומר: דישנאל לחבסי' דהתם – היינו, לידע
41 אם בלשון נזירות נדר לא, ולהכי נקט לשון
42 'זאסר' – שאמרו לה: יש בלשון הזה לשון
43 נזירות, ולמה ליה למישר כשאסרו
44 דמונה משעה שנהרג – דלא תנא: עד שידע
45 שהוא נזיר, לא יתחיל למנות. ומיזו אין מזה
46 ראיה, דאינטיריך להו לאשמענין: אף על פי
47 שעבר שרתה לן בימי נזירותו, אפילו היה עולין
48 לזמי הנקין, כדמוכח התם בגמרא. ואם תאמר: מאדח דנמרשי טעמא דבית שמאי אמר דבית שמאי נמי חייב, אם
49 קשה אמאי אינטיריך למישר טעמא דבית הלל משום דסברי רבבי שמעון? לימא דקסברי אדם מוציא דבריו לבטלה ועוד קשה: אמר רבי שמעון, דאמר: יביא מן החטים, מי סביר לה
50 בבית שמאי דאמרין 'מן הגזירות' – זריר וכו' יביא: בית שמאי וכו'. ולא כדאקמר חזקיה: בית שמאי היא – אכתי קשה סרבי יוסי בפרק 'מקום שנהרג' (פסחים נ"ג), דאמרין: לא סבר
51 לה רבבי שמעון, מי אבא יוסי בבית שמאי? ויש לומר: דרודה ליישב דברי בית הלל כבולי עלמא, אפילו כמאן דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה. והא דקאמר סביר לה רבבי שמעון
52 לאו משום דפליג איבנן דרבי שמעון לענין מנחה, אלא כלומר גבי נזיר ודו מסקי טעמיהו רבבי שמעון גבי מנחות. ומיזו רבנן נפישו מרוד גבי 'גזירות' דלא חזי נזיר – גזירות לא נתנה
53 יביא מן החטים, משום דשעורין שייכי גבי מנחה, כדאשכחן מנחת העומר ומנחת קאנות דבאות שעורין, ולמנחה מעילא איכין, אבל גזירות לא שייכי לנזירות, ומעיקרא כי אמר 'זרירי נזיר'
54 – לא איהו ברעו לשעורין כלל. ולחזקה דומינן מנחה ונזירות אחדו – והיא ד'מקום שנהרג', ורבי יוסי לא סבר לה רבבי שמעון – לא ארבי שמעון דפריקי קאמר, אלא תהואה לילקטן
55 בפרק 'יש לית' (שבת ק"ט), דתני 'זרירי עלי עלה שאקייבנה בבית חוני' – ר"א, רב שמעון אמר: אין זו עלה. וטעמא: משום דלא התנדב כדרך המתנדבים. והא ד'ירדותו איניש אמר'
56 דפרק 'מקום שנהרג' (שם נ"ג), דתני 'אלא גבי' 'מנחה מן השעורים' מודה דפטר, רבבי שמעון – היינו טעמא: משום דגבי עלה כי אמר 'זרירי עלי' – שייך בקדושתה, וכי אמר
57 אתו רב' 'להקריב בבית חוני' – מכל מקום קדושה היא, וכיון דחל עליה הקדש – תו לא פקט. אבל 'מנחה מן השעורים' – לא קיבל עליה מנחה מן החטים, ומודה רבי יוסי דפטר. והיינו
58 נזיר מן הגזירות – בתוספתא (ירש פרק שני דגזירות) תניא: ובימינו כניונים – בית שמאי אומר: נזיר, ובית הלל אומר: אינו נזיר. ואיזו כניוני' כניונים? האומר 'זרירי נזיר מן הגזירות
59 ומן הביבלי'. ותימה: ממי שיכא הבא? ורבינו תם: פירש דבריהם למרשהו מפרש, וקדו איניש למגזרות 'תרשהו', פירושו: כששאלו אתו, אמר: 'כך היה בלבדי'. לשון רבנו תם
לא

32 אפילו 'מן השעורים' נזיר, ונאי דאיבא למישרי טעמא דבית שמאי אמר דבית שמאי נמי חייב, אם

רכה מנחה. פרק שנים עשר – המנחות והנסכים דף קג עמוד ב – מתוך מהדורת 'אבן ישראל' – (שטיינזולץ)

1 לא שנו – התפוס לשון ראשון, אלא דאמר 'מנחה מן השערים' – דאיכא לממרה כיון
 2 דאמר 'מנחה', למנחה גמורה מקמיהו. אבל אמר 'מנחת שערים' – 'מנחה' אישערים'
 3 קאי, ופסוהו, דליכא לממרה תפוס לשון ראשון, לישנא אחרת: אבל לא אמר 'מנחה' –
 4 לא, אלא 'חרי עלי שערים' – פסוהו, ודאי לשערים איכון, מאי לאו 'דאי מנחה
 5 אלא 'חרי עלי קמח' – אפילו הכי איכא, דאין
 6 אדם מוציא דבריו לבטלה. כי אמר חצי עשרון
 7 לא אמר כלום – וליתיה דח' עשרון, ותו לא, אי
 8 האר רבי שמעון פוסק בו' – כיון דתפוס לשון
 9 ראשון, ואדחו דאמר 'מנחה' – חרי התנדב בדרך
 10 המתנדבים הכי גריסין: אף גמרי דבריו אדם
 11 נתפס – דלא אולטין בתר לשון ראשון לחריה,
 12 ולא בתר אחרון לחריה, אלא בתר כולהו. וזה
 13 שאמר 'מנחה חצי עשרון, ולשון' – פירוש
 14 מקפריש: מנחה של חצי עשרון ועשרון, והיני
 15 'שלא מנחה המתנדבים' – ובשתי רבי יצחק
 16 אמרו. **בבבב** דכזו גריסין: כנא שמיצבור
 17 מבאי וכו' – ללשלה עשר פרים – שלשים
 18 ותשעה עשרונים, שלשה עשרונים – לפי.
 19 ולארכעה עשר בכשים – ארבעה עשר
 20 עשרונים, חרי ומשיש ולשתי, ולשני אילים –
 21 ארבעה עשרונים, חרי ומשיש ועשבה, ולשני
 22 מתירין – שנים, ולשני בכשי מוסק שבת –
 23 שנים, חרי ששים ואחד. אמר ליה ר' יודן –
 24 וכי אתון ששים ואחד עשרונים בכלי אחד הו?
 25 והלא אילו לפרים ואילו לבכשים – ואי מערב לזו
 26 ומיפסלי. שמנחת פרים – בלילה עשה, שני
 27 לזבול לעשרון, חצי חרי שלשה עשרונים,
 28 ומנחת בכשים – בלילה רבה, רביעת הדין
 29 לעשרון, ודעית שלשה לזבול, חן בולעת זו מזה,
 30 ומנצאת זו וסירה וזו יתירה. **אלא** – מנציח
 31 אף מבאי יחיד ששים ואחד עשרון בכלי אחד?
 32 דעד ששים יוכלין ליכלל בכלי אחד בלוג אחת,
 33 ואליכא דרבי אליעזר בן יעקב נקט לא בפרק
 34 'שתי מדות' (מנחות פ"א, הל' א) אפילו מנחה של
 35 ששים עשרון אף לא אלא לזנה. בכשים ואחד
 36 אין נכללין – בתמידה. **גמרא** ראש המדברים
 37 בכל מקום – קרי להי, מבאי מנחה עשר
 38 דמנחה, במסכת שבת (ג"ג, הל' ב) חריאי לביאה
 39 – כגון ששים עשרונים ראיים ליכלל מלוג. אין
 40 ביאה מעקבת – דאפילו לא בלל – כשר. ביאה
 41 מעקבת בו – דבעינן שיחא ראי לביכלל, ושערו
 42 הבמים את דמה – שיחא מנחה. כרביעית –
 43 ליתיה אם יש בו רביעית – ופרשו מנחה מבבילה.
 44 דאידי דאיירי בעליל בשעיריים לא מדת חכמים
 45 כך הם, קטן נמי לחאי, ושעירא דרבנן האי
 46 רביעית אם יוכל לקרש ולעמוד על כותה, והוי
 47 חרורין ערודות לאירות – שרדו היער זה
 48 חרורין, ערודת האירות. הלוקח מבחאי משה
 49 לשנה – שאין לו קרקע לזרוע, והיני חיו
 50 תלואים – שאינו יודע אם ירדו לו מעת לשנה
 51 הבחאי – הפטר – נתחום.

1 לא שנו אלא דאמר מנחה אבל לא אמר מנחה לא – ואית דגריס 'אבל אמר'
 2 מנחה' – פירוש: משום דמנחת' דבוק לישערוין, ולא שייך כלל גבי בלא שמו
 3 ולבונה. **מנח** לאו דלא אמר מנחה – ובגון דאמר 'אילו הייתי יודע שאין נדרין
 4 כן, רבי' – הכי אימנן סיפא עשרון ומנחה בו' – בשלמא אי לא אמר 'מנחה'
 5 – מייתי תרי, מנחה 'אילו הייתי יודע', אלא
 6 כיון דאמר 'מנחה עשרון ומנחה', אמאי מבאי
 7 תריה הא אמרת הדיכא דלא אמר 'מנחה' –
 8 אין כלום, ואם כן משום אורו חצי עשרון –
 9 לא ליתיה כלום. **א** חרי רבי שמעון פוסק בו'
 10 – כיון דתפוס לשון ראשון, ואדחו אמר 'מנחה'
 11 – חרי התנדב בדרך המתנדבים, כן פירש
 12 בקמטנא, וקשה: ואי קומטנא לעיל רבנן בבית
 13 שנאי, דתפוס לשון ראשון, אם כן רבי שמעון,
 14 דקאי בבית הלל – לית ליה תפוס לשון
 15 ראשון? וית לומר: האי איסקנא לעיל, דחוקיה
 16 הדר ביה, ועד ליה לפרש: דקאי אחא אמר
 17 לא צריכא, דאמר 'חרי עלי מנחה חצי עשרון'
 18 ועשרון, דבשלמא אי אמר 'עשרון חצי
 19 עשרון' – אין זה בדרך המתנדבים, אבל 'חצי
 20 עשרון ועשרון' – משמעו תרי מילי, ולכל
 21 הפחות עשרון דקאמר בסוף ליתיה ומשני:
 22 דסבר רביי שני דאמר, ואינן גמרי דבריו
 23 אדם נתפס, כרבינוט עליה המנחה שלשים –
 24 דמשינון לה חודא דיבורא, אף על גב דמשמע
 25 תרי דיבורי, מדקאמר 'מנחה עליה המנחה
 26 שלשים', ולא קאמר 'מנחה עליה שלשים'.
 27 ולא חשבתי לה כנבולין, הכי נמי אף על
 28 גב דמשמע תרי דיבורי, משום דאמר 'חצי
 29 עשרון פרישא', מכל מוסק חשבתי לה דח'
 30 דיבורא, **והא** תנן לא ללל כשן – פירשתי
 31 בהקמטין רבה' (מנחות י"ב דיבור המתנדב
 32 י"ב). **מעשה** בפרדה אחת של בית רבי –
 33 איירי דאיירי רביה ר' יהודה ראש המדברים על
 34 יד קסר, כדאיתא פירק' 'במה מוליקין' (שבת
 35 ג"ג), מייתי האי עובדא דרבי יהודה מורינא
 36 דבי נשיאה, דשגמא מינזו קסר ראש על בית
 37 נשיא, ובקמטנא פירש: משום דאיירי בעשרון,
 38 מורינא
 39 **חכמים** כן, **בפירענים** סאה – הוא טובל, **בפירענים** סאה חסר קרטוב – אינו יכול לטבול
 40 **בתן**. **גמרא** שאיל שאילה למעלה מרבי יהודה פר איצטאי: מנזן לאומר 'חרי עלי ששים
 41 ואחד' – מבאי ששים בכלי אחד ואחד דבאי? פתח רבי יהודה פר איצטאי ראש
 42 המדברים בשל מקום, ואמר: שכן מעינו ציבור מבאי? ביום טוב הראשון של חג שחל להיות
 43 בשבת ואחד, ויהי ל' יחודי שפחות מן הציבור אחד. אמר לו רבי שמעון: והלא אלו
 44 פרים ואילים – ואלו בכשים, אלו בלילתן עבה ואלו בלילתן רכה, אלו בלילתן שחיתות ואלו
 45 בלילתן בין העיפים, ואין נכללין מזה על זה! אמרו לו: אמור אתמה. אמר להם: חרי הוא
 46 אומר 'וכל מנחה בלילה בשמן וחרבה', כבר אמרה תורה: הבא מנחה שיכולה להיכלל.
 47 אמר לו: בששים – נכללין, בששים ואחד – אין נכללין? אמר לו: כל מדת חכמים כן
 48 הוא, **בפירענים** סאה – הוא טובל, **בפירענים** סאה חסר קרטוב – אינו יכול לטבול; בפירעה
 49 – קמטא מוקמא אוקלין, בפירעה חסר שמישים – אין קמטא מוקמא אוקלין; שלשה על
 50 שלשה – קמטא מדרס, שלשה על שלשה חסר נימא אתה – אינו קמטא מדרס. – וכי אין נכללין מאי חרי? והא תנן: אם לא בלל
 51 בשר! – אמר רבי יודן: כל תראוי לביאה – אין ביאה מעקבת בו, וכל שאינו ראוי לביאה – ביאה מעקבת בו. אמר רבי יובי,
 52 אמר רבי יהושע כן לוי: מעשה בפרדה אחת של בית רבי שמותה, ושערו חכמים את דמה כרביעית. מתיב רבי יצחק פר ביסנא:
 53 העיד רבי יהושע ורבי יהושע כן בתריה על דם נבילות שהוא טהור, ואמר רבי יהושע כן בתריה: מעשה והיו נחרתין ערודיות
 54 לאירות פאסקמריא של מזה, והיו עולי גרלים ששקעו עד רכפותיהן, ופרס ולא אמרו להם דרוי אישמיטין. אמר ליה רבי יובי:
 55 מאי קמטא אף קא מדרס מזה? – אמר ליה: הכי אהדר ליה? דאמר רבי תינו: 'הויתו תיף תלאים לך מנחה' – והויתו תיף תבואה
 56 משנה לשנה, 'ופרתה לילך ויומם' – זה תלוקת תבואה מערב שבת לערב שבת, 'ואל תאמן בתדוך' – זה תלוקת הפלטה
 57 וההוא

וההוא

מנחות. פרק שנים עשר – המנחות והנסכים דף קד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) רלא רשי'

1 והוא נברא – ארדיה קאמר, דהא אפלטור סמכיא, ואין דעתי מושב להשיב
 2 לו. מאי הוי עלה – דהאי עשורא רבי יהודה בר אילאי מורינא רבי
 3 נשיאה הוה – והיה להם לבית רבי מורה הוראות, ועל פיו היו עושין כל
 4 דבריהם, והוא צד להם לשלשה. כשנתיקא ירדיה – דאמר: בית הלל מטטאין
 5 בדם גבילות' ששה ירביים – במסכת ערוה
 6 קא חשיב להו. על כוונת – ושעיר טומאת
 7 גבילה – בבית. משנה אין מתרביין לזב
 8 יין לנסכו, שלא מיצנו מנחת נסכים של לזב
 9 ולא שנינו ולא חמשה. אבל מתרביין שלשה –
 10 דחזו לכבש, וארבעה – לאיל, דהיא 'שלישית'
 11 והשנה – ושנה – דחזו לפר. ומשנה ולמעלה
 12 השבע – חזו שלשה מנייניה לכבש, וארבעה –
 13 לאיל, וטמנה – חזו לשני אילים. – השנה – חזו
 14 לפר וכבש. שנה – חזו לפר ואיל. אחד עשר
 15 – חזו לשני אילים ובשר, וכך עלום. גמרא
 16 יש קבע לנכס, דאין עילי פרו וכן רבין
 17 – מי קבע קע, דאין יכול להקריבם אלא הכל
 18 בידו, דחזו קרבי בקרבן אחד. או אין קבע, ויכול
 19 להקריבם (מהו) דחזו באפי פשיהו? חכי רבי
 20 – למאי נפקא מינה? ואיך הוי נביח – נרתיב
 21 עיבור, ומכח, ויפלו דמוי לשפוחת. או קרב
 22 הוא עצמו, וירצפו עם השני לזבין אחרים וקרב
 23 לנסכי תמיד, דחזו לזב. ודאי אבית י
 24 קבע עד דמלא לחו – וביא לזב הששי, כי
 25 חכי ורתיחתי לפר – לא קרבי, דהא אין יכול
 26 להקריב כפי עצמו. שנה לזב – גבי שלשה
 27 עשר שפוחת שדוה במקרב קאי. ורשלה עשר
 28 שפוחת הוה, כשבעה מהם היו נותנין הך משנת
 29 דמשרת במסכת יומא (ד.ה.א.) ובמסכת שקלים
 30 (ד.ה.א.) הקלן הדין, ונתתיק, ונתן. ונולי עלה,
 31 עצים ולבנה וחדל לכפורת. ושנה מהם היו
 32 לזב – ליתן בהן משנת הדילכות לזב
 33 עבור. ואמרין – לקמן בפרק בתרא (ק.ב.)
 34 כגדי מי חזו מנחת הפסח – כגון הפסח
 35 משנת לחסאת, והדולו הבבשים, ונתתורן לו
 36 משנת ואחר לפותר אשם – שהם כגון נזלות
 37 ומעלות. ואחר למעלה עם מותר נזיר – דאחזו
 38 מותר לא היה מותר עם מותר אשם חסם. לפי
 39 שהו לפרו או להתיירי בין, ואחר למורה אשם
 40 מצרוע – דלא רמו לזב, כבא להתיירי במחנה.
 41 ואיך משרת בפרק במרא (מנחות ק.ב.) וכל
 42 הך מותרות אויל לזבנה עבור, כשהמחבה בטל
 43 לזקחן באותם משנת עולות הבשר – לשם
 44 הערות – לבתנים. דהוה מותרות של יודיעה
 45 במסכת תומרא (כ.ה.). ואם איתא – דרמבאי
 46 חמשה לזבין – קרבי ארבע מהם, ואחד הוא
 47 נרבה. לזבין לו שופר – לחיפוי בו הדמים.
 48 תך – מותרות ועשה כבא את אלה, וקרא יתירא הוא – דהא לעיל מניה כתיב
 49 נסכים למה לזו שופר? והאיל ושכיו כל יומא, שדרי רוב קרבנות טעונין נסכים.
 50 אפשי דמבשרי' דבר ודבר – אם דן חמשה – וקרבי ארבעה וניה לזב הנשאר,
 51 ויגרסוף עד מותר נסכים אחרים, עד שידו ארבעה או שלשה – אורח – גבי נסכים
 52 כתיב 'כל החרוץ ועשה כבא את אלה', וקרא יתירא הוא – דהא לעיל מניה כתיב
 53 כל דין נסכים. מלמו שמתנדבין נסכים בלא קרבן. וכמה? שלשת לזבין, דבציר מהבי – לא חזו למירי. ויהי – 'חצי הדין הזה לפר' – משמע דמנחת דהויא אחרית.
 54 לישנא ארתינא: בפרשת נסכים כתיב 'כבש כנר הידי'. כבה – עיבוא. אילינא אינקה ושה – פשיטאו מי צריך קראי לרבי? מאי שני שלש – ורשיתא לן
 55 דחזו לכבש כן, ואלא לאו – מירי דחזו ליה אזי לרבי, ולמעטע ממתנדבין, וקרביי ארבעה, וההמיטא דא מותר. מה שנישם לא חזו כלל – ולפיכא למניה
 56 משך חזו מנייהו, ומקריב לה. אם בריאתא – שנים – אין מתנדבין לגמרי, חמשה – לכתחילה הוא דלא, שאין מפרשיין תחילה למותר, אבל ריעב – מקריב
 57 ארבע, וחמישי הוא מותר לזבנה. הא אין קבע לנסכים – וכמה דבעי משנע ולמעלה – מייח, וכי מייח חמשה – מקריב ארבעה מנייהו, ואיך מותר, וכל מה
 58 דבעי מייח, ומאי חזו – ומקריב, ואיך מותר לזבנה, והבא ליכא למביעי ולא מייח. עד עשיה פשיטא לי – דלזב ושנים חמשה – לגמרי (לא קרבי) עד דממלי
 59 שרו, ולכבש חזו, ארבעה – לאיל, וששה – לפר, ושבעה – לכבש ואיל, שמונה – לשני אילים, השנה – לפר וכבש, ועשר – לפר ואיל, אחד עשר

1 **מורינא** רבי מושב – לא בית רבי, ואפשר שדחה בימיו. דאפילו רבי מאיר, דנפטר קודם
 2 רבי יהודה, בדומה בפרק שני וקדושין (כ.ב.), היה קיים עינין בהללא רבי
 3 שמעון בר רבא, בדומה בירושלמי דביצה. דעבר קמי פתחא, ושמעו שדוה מטפחין, ואמר,
 4 מהללך את השבת, ואף בימי רב היה. כרומשע בפרק גמרא עירובין (ד.ה.א.) ואמר רבי אבהו
 5 דמדרגא דמחבראי – דהמיתיה (ל.ב.) אמר
 6 מאחזריה. ויש גורסין שם 'רבי', משום עובדא
 7 דירושלמי. **הואיל** – הכול לקדוש ולעמוד על
 8 כוונת – משמע, דרם טמא מחמת חדישי כבשר,
 9 ותמינה דבמעילה בפרק 'קדשי מחבת' אמה:
 10 מנן לזב שרעים שהוא טמא? שאמר 'זוה לזב
 11 טמא' – תיפוק לי דחדישי כבשרו ויש לומר:
 12 דאינמירין קא רבויי ב' צדו דטמא
 13 כבעדע, ודלסאק דתריך. עד שיהא בו גבול שכיב
 14 לקדוש ולעמוד על בערשה. והוה יתה' וכן הדין
 15 ובשרו דמפטרין – דשיערו, שהו, אבל סב לזב
 16 ובשרה – לא. דאין עשירין שחב. לזב און מחבת
 17 בירושלמי, דאמר. דם גבילה – טמא. והדרגין דם
 18 והשרין ובשרו דמפטרין, ואין לנו ביצא. וב' אום
 19 חמאי. למה לי קרא בפרק 'המתא מותר' א
 20 (תולין ע.ב.) לרביעית דם המתא. הדי ביביל
 21 לקדוש ולעמוד על כותו ויש לומר: דשאני מה,
 22 דהוה מעיטעין דם משום דגזעו חמץ, כדרשינן
 23 רביש 'די תהיה' (נדח ג.ה.א.) מה גזע שנברא
 24 עמו ואין גזעו מוליק – יצאו שנים, שלא נבראו
 25 עמו. יצאו שער וצפורן, שאף על פי שנבראו עמו,
 26 גזעו מחליף. ופרקי: דהדי בשר, דגזעו מחליף,
 27 ונטואו ומשנה: מקטוה עדיה צלקת. ועוד קשה:
 28 בפרק 'כל שעדי' (פסחים כ.ה.א.) דלא משני
 29 אקשיאיה שני, כשנתורה גבילה הוא וחלבה וניה
 30 ודמה החרה, כדבשרעין אקשיאיה ודלכ יוני –
 31 משמע על חדישי כבשרו לפיכך צריך לומר: שיש
 32 שום ריבוי דמריבין בדם גבילות, ולכתר
 33 דמרה ביה מסתבר לאוקימי רביא ברביעי, על
 34 שישל לקדוש ולעמוד על כותו. **אין מתנדבין לזב**
 35 שנים וחמשה – תימה: כי היכי דארמינן (מנחות
 36 קטן) גבי מנחות, דאם אמר 'חצי עשירין' – ביא
 37 עשירין שלם, 'עשירין ומחנה' – ביא שנים, דבא
 38 נימי נימא: לא ביא 'לזב' או 'שנים' – ביא שלשה
 39 שהם לכיב כבש, וכי אמר 'חמשה' – ביא ששה
 40 שהם סכים פרו? ושמה הכי נמי – היכי דאמר
 41 'הדי עלי', אבל הכא מיייר גבריה, דיש לזב אחד
 42 או שנים לפניו, ואמר 'הדי אלו לנסכים'. ובגמרא
 43 גבי 'יש קבע לנסכים' מיריש. כקטוניה: כגון דאמר
 44 'הדי עלי' כן וכן קרבן לזב. **שלשה** לזבנה –
 45 בפרק בתרא (ק.ב.) מייח' ליה לשלש. ופליגי
 46 אמרנא בגמ' נמי. **אמר** יביא אם תמצא לומר כר
 47 – מספקא ליה לאביי, משום קשיא דבי אבי.
 48 **עד** משפטא ליה אחד עשר מביעאי לי –
 49 ואם תאמרו: שבעה נמי תביעי, לא לשני כלים איכון – עד דתמלא לחו לא קרבי, או לאיל
 50 וכבש איכון? ויש לומר: דלא מביעאי ליה אלא בתר חזי מינא, דחזי חזי מינא, או אמר
 51 או לא. אבל פשיטא דבא חזי מינא וחד מינא חזי – אמרין.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51

מדה
מביעאי

רלב מנחות. פרק שנים עשר – המנחות והנסכים דף קד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)
 תוספות

1 **מזו** ושנתני שנאמר בה נפש – דאי משום דאן באה בשותפת – הוה ליה למכתב "איש"
 2 או לשון אחר, דמשמעו חזיר ודקא. **המשה** מיני טיטן – לא היה מטען מנחת סולת
 3 מאפה תנור, אלא מנחת מחבת ומרחשת לחודיהו, אלא קראי "טיטן" מה שיה בבבולו שמן.

4 הדרן עלך המנחות והנסכים

5 **הרי** עלי מנחה יביא איזו שירצה – פירוש: 1
 6 מנתשט מנחות, אבל במנחת נסכים – לא 2
 7 איזוק, אף על גב דמתרביד אדם מנחת נסכים בכל 3
 8 יום, דסתמו דעתו אבנות ומפרשות ורגילות 4
 9 לבא בפני עצמו, ולא בגלל זבת. 5
 10 **מנחה** מין המנחה – פירוש: או אמר "מין" 6
 11 המנחה. 7
 12 סימנא

1 **מִבְּעֵינֵינוּ לֵי, מֵאִי? נִבְרָא לְשֵׁנֵי פְּרִים קָא מְבִינֵין,**
 2 **וְעַד דְּמְבִילֵי לְהוּ לֹא קִרְבִּי, או דְּלִמָּא לְשֵׁנֵי אֵילִים**
 3 **וּכְבֵּשׁ אַחַד קְמָבוּיִן, תְּרִי מַחַד מֵינָא אַחַד מַחַד**
 4 **מֵינָא אֲמָרִינֵן או לֹא, מֵאִי? תִּיקוּ. מִשְׁנֵה מִתְנַדְּבִין**
 5 **וְזוּ וְאִין מִתְנַדְּבִין שְׁמוֹן, דְּבִרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי**
 6 **טַרְפוֹן אוֹמֵר: מִתְנַדְּבִין שְׁמוֹן. אֲמַר רַבִּי טַרְפוֹן: מִן**
 7 **מֵינֵינוּ בִּינֵין שְׁהוּא אֵין חוֹבְהָ וְכֹא נִדְּבָה, אִף שְׁמִין**
 8 **שְׁהוּא בְּאֵ חוֹבְהָ בְּאֵ נִדְּבָה. אֲמַר לוּ רַבִּי עֲקִיבָא: לֹא, אִם אֲמַרְתָּ בִּינֵין שְׁפֵן קִרְבִּי**
 9 **עִם חוֹבְתָא בְּפִנֵי עֲצָמוֹ, תֵּאמַר בְּשִׁמְשֵׁן שְׁאוּנֵי קִרְבִּי עִם חוֹבְתָא בְּפִנֵי עֲצָמוֹ? אִין שְׁעִים**
 10 **מִתְנַדְּבִין עֲשָׂרוֹן אַחַד, אֲבָל מִתְנַדְּבִין עוֹלָה וְשְׁלָמִים, וְעוֹף אֲפִילוּ פְּרִידָה אַחַת. גְּמָרָא**
 11 **אֲמַר רַבָּא, מְדַבְּרֵי שְׁנֵיהֶם גְּלָמוֹד: מִתְנַדֵּב אִדָּם מִנְחָת נְסִכִים כְּכֹל יוֹם. - פְּשִׁטָּא!**
 12 **מַהוּ דְּתִימָא: מִנְחַת נִדְּבָה גְּלִי בַּה רְחֵמָנָא, הֵינִי הַמְשָׁה מִנְחוֹת - אִין, סְפִי -**
 13 **לֹא, קָא מְשַׁמְעֵי לָן: הֵינִי מִילֵי - בְּסַתְמָא, אֲבָל הֵיכָא דְּפִרְשֵׁי - פְּרִישֵׁי. "אִין שְׁעִים**
 14 **מִתְנַדְּבִין". מַאי מְעַמָּא? אֵילִמָּא מִשּׁוּם דְּכִתִּיב "תִּקְרִיב" - עוֹלָה נִמֵי הָא כְּתִיב "תִּקְרִיב!"**
 15 **אֵילָא עוֹלָה מַאי מְעַמָּא? דְּכִתִּיב "לְעֹלֹתֵיכֶם" - מִנְחָה נִמֵי הָא כְּתִיב "לְמִנְחֹתֵיכֶם!"**
 16 **- אֵילָא מִשּׁוּם דְּכִתִּיב בַּה "נִפְשֵׁי". תִּמְנָא נִמֵי הֵכִי, רַבִּי אוֹמֵר: "אֲשֶׁר יִקְרִיב קָרְבָנוּ**
 17 **לְכָל נִדְּרֵיהֶם וּלְכָל נִדְּבוֹתָם אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לָהּ" - הַכֵּל בְּאִין בְּשׁוֹתְפוֹת, לֹא סִילַק**
 18 **הַכְּתוּב אֵילָא מִנְחָה, שְׁנֵאמַר "נִפְשֵׁי" אֲמַר רַבִּי יִצְחָק: מִפְּנֵי מַה נִּשְׁתַּחֲוִית מִנְחָה,**
 19 **שְׁנֵאמַר בַּה "נִפְשֵׁי" אֲמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי דִרְבֵּוּ לְהִבְיֵא מִנְחָה? עֲנִי, מַעֲלָה**
 20 **אִין עָלִיו פְּאִילוּ הִקְרִיב נִפְשׁוֹ לִפְנֵי. אֲמַר רַבִּי יִצְחָק: מַה נִּשְׁתַּחֲוִית מִנְחָה שְׁנֵאמַר**
 21 **בַּה הַמְשָׁה מִינֵי טִיטֵן הַלְלוּ? מִשַּׁל לְמַלְךְ בִּשְׂרָדָם שְׁעֵשֶׂה לוֹ אוֹהֲבוּ סְעוּדָה,**
 22 **וְיֹדַע בּוֹ שְׁהוּא עֲנִי, אֲמַר לוֹ: עֵשֶׂה לִי מִן הַמְשָׁה מִינֵי טִיטֵן, פְּרִי שְׁאֵהֵנָה מִמֶּד.**

הדרן עלך המנחות והנסכים

24 **הָרִי עלי עֲשָׂרוֹן" - יביא אַחַד. "עֲשָׂרוֹנוֹת" - יביא שְׁנַיִם. "פִּרְשֵׁתִי, וְאִינִי יוֹדַע מַה פִּרְשֵׁתִי"**
 25 **- יביא שְׁשִׁים עֲשָׂרוֹן. "תְּרִי עלי מִנְחָה" - יביא איזו שִׁירְצָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:**
 26 **יביא מִנְחַת הַסּוּלֹת, שְׁהִיא מִיּוֹדֵת שְׁבִמְנַחוֹת. "מִנְחָה" או "מִין הַמִּנְחָה" - יביא אַחַת.**
 27 **"מִנְחוֹת" או "מִין מִנְחוֹת" - יביא שְׁתַּיִם. "פִּרְשֵׁתִי, וְאִינִי יוֹדַע אִיזָה מֵהֵן פִּרְשֵׁתִי" - יביא**
 28 **הַמְשָׁתֵן. "פִּרְשֵׁתִי מִנְחָה שֶׁל עֲשָׂרוֹנִים, וְאִינִי יוֹדַע כְּמַה פִּרְשֵׁתִי" - יביא שְׁשִׁים עֲשָׂרוֹן. רַבִּי**
 29 **אוֹמֵר: יביא מִנְחוֹת שֶׁל עֲשָׂרוֹנוֹת מֵאֶחָד וְעַד שְׁשִׁים. גְּמָרָא - פְּשִׁטָּא! - "עֲשָׂרוֹנוֹת" - רַבִּי**
 30 **יביא שְׁתַּיִם, אִיזְמִירְבָּא לֵיה. - הָא נִמֵי פְּשִׁטָּא! - מֵעוּט עֲשָׂרוֹנוֹת שְׁתַּיִם אִיזְמִירְבָּא לֵיה.**
 31 **"פִּרְשֵׁתִי וְאִינִי יוֹדַע מַה פִּרְשֵׁתִי" - יביא שְׁשִׁים עֲשָׂרוֹן. מֵאֵן תִּמְנָא? אֲמַר חוֹקֵי: דְּלֹא קִרְבִּי,**
 32 **דְּאִי רַבִּי, הָאֲמַר: יביא מִנְחוֹת שֶׁל עֲשָׂרוֹנוֹת מֵאֶחָד וְעַד שְׁשִׁים. וְרַבִּי יוֹחֲנָן אֲמַר: אֲפִילוּ**
 33 **תִּימָא רַבִּי, בְּאוֹמֵר "פִּרְשֵׁתִי עֲשָׂרוֹנוֹת אֲבָל לֹא קִנְעוּתִים כְּכֹל", דְּמִיּוֹתִי שְׁתִּין עֲשָׂרוֹנוֹת**
 34 **בְּשִׁיתֵין מֵאֵנִי. "הֵינִי עלי מִנְחָה יביא אִיזָהוּ שִׁרְצָה" (וכו). תִּמְנָא: הוֹאִיל וְפִתָּח בּוֹ הַכְּתוּב**
 35 **תִּתְלַח. - אֵילָא מַעֲתֵה, הָאֲמַר "הֵרִי עלי עוֹלָה" - יביא בְּן בְּקָר, הוֹאִיל וְפִתָּח בּוֹ הַכְּתוּב**

תחלה

1 מבינאי לי מאי נברא לשני פרים איבין ועד דפסלי להו – לשנים עשר לזוג – 1
 2 לא קרבי, דהא יש בקע לנסכים. ולא אמרין: לקרבו שבנה לזוג – לשני אילים, 2
 3 ושעלה לזוג – לכבש אחד. או למנא נמנחה הראיה, לשני אילים בכבש, איבין, 3
 4 הכי גרסינן: תרי מחד מינא אחד מחד מינא אמינין או לא – כלומר, מי הוי אחדא 4
 5 לאיניבוי או לא? **משנה** מתנדיבין יין – 5
 6 בלא שמן וסלה, ומנסכו לשיחין בפני עצמו. 6
 7 ואין מתנדיבין שמן בלא סלת ויין. מתנדיבין 7
 8 שפן – וקוצמו, ומקסיד הקומץ, ושיריו נאכלין. 8
 9 מה מפני בו' – דאנון לעילי – אחרת – תלמוד 9
 10 שמתנדיבין נסכים, ורבי עקיבא מוקי לה ביוק, 10
 11 (כדחזיקו) כדקנינו: מתנדיבין יין ולא שמן. אף 11
 12 שפן שהיא בא חובה – בנבחת נסכים, בא 12
 13 נדבה בפני עצמה. עס חובתו בפני עצמו – 13
 14 אף על פי שהוא בא חובה עם המנחה – אינו 14
 15 מעררב במנחה. תאמר בשמן בו', וכיון דלא 15
 16 אשכחן ליה דליתו בכלי בפני עצמו, השתא 16
 17 נמי לא ליתת. אפילו פרייה – אפילו גזול אחד 17
 18 מתנדיבין, **גמרא** מירבי' שנייהם נלמד מתיב 18
 19 אדם מנחת נסכים – סלת שמן ויין בלא קרבן, 19
 20 בכל יום. עדת כאן לא פלגינא אלא בפני עצמו, 20
 21 אבל במעררב עם המנחה – לא פלגינא. המשא 21
 22 מנחות – סלת, מחבת, ומרחשת והלות, 22
 23 ורקיקין, אבל רבובת לא חשיב, דאניהא באה 23
 24 נדבה אלא בתודה עם החבה, ולאו מנחה היא. 24
 25 דאם משמע לן – הא ודנדי חשיב ותו לא – והיא 25
 26 דאמ' מנחה' תסם יביא אחת ממנחש הללו. 26
 27 אבל היא דפריש' – לנסכים פריש'. מאי טעמא 27
 28 אן שנים מתנדיבין עשוקין תקריב – לשון 28
 29 יחיד. עולותיכם – לשון רבים. עני – דרבו 29
 30 להביא מנחה, שאין לו בחמת. המשע מיני 30
 31 טיטן – סלה, מחבת, ומרחשת, והלות, ורקיקין 31
 32 דמנחת מאפה. כל מדי דאית ביה שמן – קרי 32
 33 "טיטן". שאהנה ממן – כלומר, ששוקל לפני 33
 34 בהו. 34

הדרן עלך המנחות והנסכים

35 **משנה** הרי עלי עשירין, פירשתי – כמה 36
 37 עשורנים אביא, ואיני יודע מה פירשתי יביא 37
 38 ששים עשורנים – דאי בעיר מחבי נדר – לא 38
 39 איכפת ליה, דמתני ואמר כמה שנתרבי – יהיו 39
 40 לנדר, והשאר – יתא נדר, ובשפיל ליבא 40
 41 לספוקי, דאין מנחה יחידת יתירה על ששים 41
 42 עשורנים. הרי עלי מנחה – סתם, יביא איזו 42
 43 שיצת – ממנשה מנחות. מיוחדת – מפרש 43
 44 בגמרא. מין המנחה – כלומר, "הרי עלי מנחה", 44
 45 או אמאר "הרי עלי מין המנחה" – יביא אחת 45
 46 מנחות – "עלי" או שאמר "מין מנחות עלי" – 46
 47 יביא שתו מנחות מןן אחד. פירשתי – אחת 47
 48 מן המנחות שכתובים במפרשה ואיני יודע אי זה 48
 49 שמן פירשתי בו', יביא מנחה – בכלי אחד 49
 50 מן עשורנים, ואיני יודע כמה – עשורנים 50
 51 קבעתו בה. יביא ששים עשירין – ודבפי מנחה 51
 52 לבעא לספוקי, ואי בעיר נדר – לא איכפת לן, דמתני ואמר כמה שפירשתי – היא לנדר, והשאר – 52
 53 יביא ששים בכלי אחד – שנא בעיר מחבי נדר, והויא מנחה יחידה, ואית ליה לרבי קביעותא דנמא – מילתא. הלכך יביא ששים מנחות מאחד ועד ששים, הוא של 53
 54 עשוקין, והוא של שתים, והוא של שלש, והוא של ארבע, וכן עד ששים – דהיא חדא מינייהו נדר, ואיני – נדבה. **גמרא** אבל לא קבעתים בכלי אחד – הלכא יביא ששים 54
 55 עשורנות בששים כלים, כל אחד ואחד בפני עצמו. והא דקאמר "יביא מנחות של עשורנות מאחד ועד ששים" – היינו היבא דקבעה בכלי אחד – דלא מצי לאיתויי בכלי אחד, 55
 56 לא בעיר מחבי ולא טפי מחבי. הלכך יביא מנחות של עשורנים מאחד ועד ששים, ודהיא חדא מינייהו נדר. תנא – מה טעם יביא מנחת סלת? לפי שפתח בה הכתוב תחלה, 56

הלכה ג' מתני' "על מנת שיש לי בית בור עפר" – הרי זו מקודשת, ויש לו. "על מנת שיש לי במקום פלוני", אם יש לו באתו מקום – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת. "על מנת שאראף בית בור עפר" – הרי זו מקודשת, ויראנה. ואם הראה בבקעה – אינה מקודשת.

רבי מאיר אומר: כל תנאי שאינו בתנאי בני גד ובני ראובן – אינו תנאי. שנאמר (במדבר לב): ויאמר משה אלכם, אם יעברו בני גד ובני ראובן. ואם לא יעברו הלוצים אתכם וגו'. רבי חנניה בן גמליאל אומר: צריך היה הדבר לאומרו, שאילמלא כן, יש במשמע שאף בארץ פנען לא ינהלו.

[דף ל"ה ע"א]

גמרא רבי חנניה בריה דרבי הלל בעא: אילו מאן דאמר: "בני פלוני יעשה דבר פלוני ויטול חפץ פלוני, ושאר בני ירשו נכסי", אין עבד – הוא נסיב, ואין לא עבד – לא נסיב! או שנייא היא, דכתיב (במדבר לד) לתת לתשעת המטות וחצי המטה. והוי דו אמר: בני פלוני יעשה דבר פלוני, ויטול חפץ פלוני, ושאר בני ירשו נכסי. אין עבד – הוא נסיב, ואין לא עבד – לא נסיב, לא מיפא ולא מיפא.

תמן תנינן: מתנה אדם על עירובו. ביני מתניתא: מתנה אדם על עירוביו. אמר רבי אלעזר: מאן תנא, אם באו ואם לא באו – רבי מאיר.

הידין רבי מאיר? חברייא אמרין: רבי מאיר דקידושין. דתני: האומר לאשה: "הרי את מקודשת על מנת שיירדו גשמים", ירדו גשמים – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת. רבי מאיר אומר: בין שיירדו גשמים בין שלא ירדו גשמים – מקודשת עד שיכפול תנייו. הכל מודין: שאם אומר: "לאחר שיירדו גשמים", ירדו גשמים – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת.

רבי יוסי אומר: רבי מאיר דעירובין היא. דתנינן תמן: אם כפק, רבי מאיר ורבי יודה אמרין: הרי זה חמר גמל. אמר רבי יוסי: לא אומר רבי מאיר אלא לחוקרין. אומר רבי מנא: ויאות. בעירובו אינו קונה – שלא זכה בו את עירובו בכני עירו, שנתן דעתו לעקור את רגליו מבני עירו. והכא – לראשון אינה מקודשת, שלא ירדו גשמים. ולשני אינה מקודשת, שלא כפל תנייו.

רבי חגי בעא קומי רבי יוסה:

[דף ל"ה ע"ב]

והו, אם לא (במדבר לב, ל), כי לא (שם שם, יט) – אחד הוא! אמר ליה: שנייא היא, שהיתה הארץ לפניו, והוא מבקש להוציאה מידם.

רבי יודה בר סיסי, רבי יודה בר פוי בשם רבי אחא: ירדו לסימפון בשיטת רבי מאיר דקידושין.

רבי חנניה חברין דרבנין בעא: למה לי רבי מאיר? אפילו רבנין! לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: סדר סימפון כה הוא, אגא פלן בר פלן מקדש ליה אנת פלנית בת פלוגי, על מנת ליתן ליה מיקמת פלוגי, ומיכנסין ליום פלן. ואין אתא ולא כנסתיה – לא יהוי לי עליה בלום. ויאמר על מנת שלא לכפול תניין! אילו לא כפל תניין מו עקר קידושין?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: בכל אתר, אית לרבי מאיר ממשמע לאו את שומע הין, והכא לית ליה? אמר רבי מתניה: חומר הוא בעריות.

הלכה ד' מתני' המקדש את האשה, ואמר: כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה. לוייה, והרי היא כהנת. עניה, והרי היא עשירה. עשירה, והרי היא עניה – הרי זו מקודשת, מפני שלא המענת.

גמרא רבי לעזר אמר: מקודשת אפילו בעדים. רבי שמואל בשם רבי זעירא: מקודשת לחומרין.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי אימי: ראובן חייב לשמעון. סמכיה גבי לוי. איפרסן לוי – לית ראובן חייב לשמעון.

הדא דאת אמר: בשלא עשו בהערמה. אבל עשו בהערמה – חייב.

[דף ל"ז ע"א]

כהדא חזרייה סמכון לתנאי קרייה, גבי זבונה, קרן זבונה ואזל ליה. אתא עובדא קומי רבי מנא. אמר: אין פריטין אינון – אינון פושעין. אין דינרין אינון – ביני אורחא דזבונא מדדייה.

חד בר נש קם עם חבירה בשוקא, אמר ליה: חב לי קיתונא דאית לי גבה. אמר ליה: חב לי דינרא דאית לי גבה. אמר ליה: חב לי קיתונא וסב דינרא. אתא עובדא קומי רבי מנא, אמר ליה: את אודית ליה בדינרא, והוא לא חזי לך בקיתונא. איזיל ורב ליה דינרא. אמר רבי יעקב בר אחא: מודי רבי מנא דו אמר בשדהין, לא כן, אלא בדיל דלא יכפור בקיתונא, לא חייב.

חד בר נש יהוה חייב לחבריה מאה דינרין בקרטיס. שלח חמשינ גבי שליחא. אמר ליה: אין לא יהב לך קרטיסה – לא תמן ליה כלום. אתא עובדא קומי רבי אימי, אמר: איזיל הב ואנן ידעין. הגע עצמך, דמת רבי אימי עושין לו מודע בית דין.

דזכה לחבריה, רבנין דהכא אמרין: דזכה – זכה.

דלמא, רבי דוסתאי בי רבי ינאי, ורבי יוסי בן ביפר, נחתון לגביה לחבריא תמן. איתאמר עליהון לישנא בישא, הוון בעינין דלא יהיוניין כלום, אתא בעון מיפקא מינהון. אמרין לון: פבר זכנו. אמרין לון: ומנן? אמרין לון מנן בעי? תקמינון טבאות. אמרין לון: שומרי הנם אנחנו. אזלו לנגבי רבי דוסתאי בי רבי ינאי, אמר לון:

[דף ל"ז ע"ב]

אהן הוא כולא. נסבון לרבי יוסי בן ביפר, וכפתון ואפקין מיניה. בד סלקון להכא, אתא לגבי אבי, אמר ליה: חמי מה עבד לי ברך. אמר ליה: מה עבד לך? אמר ליה: אילו אשוי עימי לא הוון מפקה מינן כלום. אמר ליה: מה עבדת בן? אמר ליה: ראיתי אותן בית דין שונה, וכובעיהן אמה, ומדברין מחצין, ויוסה אחי כפות, ורצועה עולה ויורדת. ואמרתי: שמה דוסתי אחר יש לאבא!

אמר רבי חניי: הדיא דאת אמר, בההוא דלא יכיל מיקמה גרמיה טביות. ברם, ההוא דיכיל מיקמה גרמיה טבאות – נסב לון מן דין ויחב לדין.

ומוחל שטר לחבריה, רבי חנניה ורבי מנא, חד אמר: מחיל. וחרנה אמר: לא מחיל ליה עד דתזור ליה שטרא.

הלכה ה' מתני' האומר לאשה: "חרי את מקודשת לי לאחר שאתגיר." או "לאחר שתתגירי." "לאחר שאשתחרר." או "לאחר שתשתחררי." "לאחר שימות בעליך." "לאחר שיהלזין לך ויכמוך" – אינה מקודשת. וכן האומר לחבירו: "אם ילדה אשתך נקיבת, מקודשת לי" – לא אמר כלום.

גמרא בעון קומי רבי יוחנן: מה בינה לאומר "חרי זו תרומה על המחופרין הללו שיתלשו?" אמר לון: תמן – יש בידו לתלוש. ברם הכא – אין בידו לשחרר.

התיב רבי פס: הגע עצמך, שהיתה שפחה? אמר רבי בא בר מפל: פשתשתחרר – נתלית בדעת אחרת.

דלמא, רבי הושעיה רבא ורבי יודן נשייא הוון יתבין אמרין: נימא חדא מילה בקדושין! האומר לאשה: הא לך פרוטה זו שתקדשי לי לכשאגרשה, מהו? גחבון, וקמון להון. אמר רבי יוסי: ולמה גחבון? לא אמר רבי בא בר מפול לקשתשתחרר – נתלית בדעת אחרת!

[דף ל"ז ע"א]

והכא, לקשתתגרש – נתלית בדעת אחרת!

אין את בני מקשייא, הכין קשי, חד בר נש תהו אזיל מקדשא חדא איתא, קדמיה חכריה ואמר לה, הני ידעה דההון גברא דהוא אזל מקדשתיה – דעתיה בישא, עתיד הוא מישבך ליה. אלא הא לך פרוטה זו שתתקדשי לי בה לכשיגרשה, מהו?

תמן תנינן: הרי הנמיעות האילו קרבן אם אינן נקצרות, טלית זו קרבן אם אינה נשרפת. ונשרפה, למפריעו קדשו – מעל, אין תימר מיכן ולבא – לא מעל! חוקיה אמר: פדיין – הונו לקדשתה. רבי יוחנן אמר: פדיין – פדיין.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. אין לה פדיין! פתר לה, לכשקצרו אין להן פדיין. אמר רבי יוסי: מאן דאמר חוקיה – בשפדיין הוא. אבל אם פדיין אחר – פקעה מהן קדשתה.

מחלפא שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אומר: פדיין – פקעה מהן קדשתה, והכא הוא אמר: נישאת לאחר – לא פקעו ממנו קידושין! לא צריכה, דלא בשנתה לה שתי פרוטות, אחד מכבר, ואחד לכשיגרשה, מהו?

אמר רבי ינאי: נימנו שלשים וכמה זקנים, מניין שאין קידושין תופשין ביבמה? תלמוד לומר (דברים כה) לא תקחה אשת תמות החוצה לאיש זר – שלא יהא בה תויה לזר.

אמר ליה רבי יוחנן: ולא מתניתא היא? "או לאחר שיחלוץ ליה ובמיד" – אינה מקדשת. ותנה רבי ינאי מקלם ליה, הזלים זהב מפים (ישעיהו מו, ו). בני אל יליו מעיניך (משלי ג, כא). חכם בני ושמוח לבי ואשיבה הרפי דבר (שם כז, יא). תן לחכם ויחכם עוד (שם פרק ט, ט). ישמע חכם ויוסף לקח וגו' (שם א, ה).

אמר ליה רבי שמעון בן לקיש: בתר כל אילין קילופייא, זכיל הוא פתר ליה ברבי עקיבה! דרבי עקיבה אומר: יש ממזר מביבמה.

שמואל אומר: בעניויתינו צריכה מפנו גט. אמר רבי יוסי בי רבי בון:

[דף ל"ז ע"ב]

מתניתא – לאחר שיתלוץ ליה יבמיה. אכל אם אמר: "לאחר שימות יבמיה" – הרי זו מקודשת.

תני רבי יהודה: בת יומה – מתקדשת בכסף. בת שלש שנים ויום אחד – מתקדשת בכיאה.

אמר רבי מנא: מתניתא אמרה כן. וכן האומר לחבירו: אם ילדה אשתך נקיבה הרי היא מקודשת לי – לא אמר כלום, מפני שאינה בעולם. הא אם היתה בעולם – הרי זו מקודשת.

הלכה ו' מתני' האומר לאשה: "התקדשי לי על מנת שאדבר עליך לשלמון ואעשה עמך כפועל", דיבר עליה לשלמון ועשה עמה כפועל – מקודשת. ואם לאו – אינה מקודשת. "על מנת שירצה אבא", רצה האב – מקודשת. ואם לאו – אינה מקודשת. מת האב – הרי זו מקודשת. מת הבן – מלמדין את האב לומר שאינו רוצה.

גמרא רב אמר: והוא שנתן לה שוה פרוטה אגז קיימין. רבי אימי בעי קומי רבי: וכל הדברים לא והוא שנתן לה שוה פרוטה אגז קיימין? אלא, ביני: "כמה שאדבר עליך לשלמון", ודיבר עליה לשלמון בשוה פרוטה – מקודשת. ואם לאו – אינה מקודשת. "כמה שאעשה עמך כפועל", ועשה עמה כפועל שוה פרוטה – מקודשת. ואם לאו – אינה מקודשת.

רבי בא בשם רב: והוא שייקדה לו סלע במגדל. כמה קידשה? כהיא דתנינן תמן: כל הנעשה דמים באחר, ביון שזכה זה – נתחייב בחליפיו.

"על מנת שירצה אבא", רצה האב – מקודשת. לא רצה – אינה מקודשת. סתמו – אינו רוצה.

מת האב – הרי זו מקודשת. סתמו – רוצה!

מת הבן – מלמדין את האב לומר אינו רוצה. סתמו – רוצה!

אמר רבי יוחנן לרבי ינאי: ואית מתניתא אמרה כן? אמר ליה: ולינאי עליבא את שאל מילה בקידושין? חור רבי ינאי ופטר מתניתא, על מנת שירצה אבא. רצה האב מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת – באומר: על מנת דו אמר, והוא לא אמר.

מת האב –

[דף ל"ח ע"א]

הרי זו מקודשת, כמאן דאמר. מת הבן – מלמדין את האב שיאמר איני רוצה, כמאן דאמר.

אמר רבי זעירא לרבי יוסי: וכיל רבי ינאי מופתור מתניתא היד דו בעי? אמר ליה: בן אמר רבי שמעון בן לוי: לא מיתמנע רבי מיכלל באתר חד, ופרט באתר חד.

אמר רבי יוסי: מתניתא אמרה בן, על מנת שיש לי בית בור עפר – כלל, במקום פלוני – פרט.

הלכה ז' מתני' האומר: "קידשתי את בתי ואיני יודע למי קידשתיה". ובא אחד ואמר: "אני קידשתיה" – נאמן. זה אומר: אני קדשתיה. וזה אומר: אני קידשתיה – שניהן נותנים גט. ואם רצו – אחד נותן גט ואחד בונים.

גמרא מהו נאמן? שמואל אמר: נאמן ליתן גט. אסי אמר: נאמן לכנוס. רב הונא בשם רב אמר: נאמן לכנוס.

רבי יוחנן אמר: נאמן לכנוס ואין למדין מפנו דבך אחר. מהו אין למדין מפנו דבך אחר? "אחת משדותי מכרתי ואינו יודע למי מכרתיה", בא אחד ואמר "אני לקחתיה" – לא הכל מפנו.

אף בקדושין בן, אחת מבנותי קידשתי ואינו יודע למי קידשתיה ובא אחד ואמר: "אני קדשתיה" – לא הכל מפנו.

מתניתא פליגא על רב. המביא גט ממדינת תים, ואמר: "בפני נכתב ובפני נחתם" – לא ישא את אשתו. תמן – הוהזקה אשת איש בפני הכל. ברם הכא – לא הוהזקה אשת איש אלא בפני שנים. לכשיבואו שנים ויאמרו: "זהו שקידש".

מתניתא פליגא על שמואל. זה אומר: אני קידשתיה, וזה אומר: אני קידשתיה – שניהן נותנין גט. ואם רצו – אחד נותן גט ואחד בונים. פתר לה, באומר: לאחד משני אלו קידשתיה ואינו יודע אי זהו.

רבי זעירא רבי יוסי בשם רבי יוחנן: קדם אחד מהן וכנס – מוציאין מידו. הדיא דאת אמר, בשוזה אומר: אני קידשתיה, וזה אומר: אני קידשתיה, וקדם וכנס. אכל אם אמר: "אני קידשתיה" ובנסה, ובא אחר ואמר אני קידשתיה – לא כל הימנו.

ותני בן: אם משפנסה, בא אחר ואמר: "אני קידשתיה" – לא כל הימנו.

[דף ל"ח ע"ב]

הלכה ח' מתני' קידשתי את בתי הקמנה, קידשתיה וגירשתיה בשליח קמנה, והרי היא קמנה – נאמן. קידשתיה וגירשתיה בשליח קמנה, והרי היא גדולה – אינו נאמן. נשפית ופדיתה, בין שהיא קמנה בין שהיא גדולה – אינו נאמן. מי שאמר בשעת מיתתו: "יש לי בנים" – נאמן. "יש לי אחים" – אינו נאמן. המקדש את בתו סתם – אין חבונרות בכלל.

גמרא "קידשתי את בתי", הקמנות – בכלל, הגדולות – אינן בכלל. "נתקדשה בתי" – אפילו קמנות אינן בכלל.

"גירשתי את בתי", הקמנות – בכלל, והגדולות – אינן בכלל. "נתגרשה בתי" – אפילו קמנות אינן בכלל.

"קידשתי לאחד מן הפסולין לה" – נאמן. "הבעלתי לאחד מכל הפסולין לה" – אינו נאמן. נשפית ופדיתה, בין שהיא קמנה, ובין שהיא גדולה, או שנבעלה לאחד מן הפסולין לה – לא כל הימנינו לפוסלה.

פיני מתניתא, שאמר בשעת מיתתו: "יש לי בנים" – נאמן. "יש לי אחים" – אינו נאמן.

רב אמר: מאחר שבידו לגרש – נאמן.

מילתיה דשמואל אמרה בן, חד פרסאה מי דמוך אמר לון: הכו לאיתתיה דההוא גברא גיטא. אמרון ליה: ולמה? בגין תהוא אחוד עליבא. פד דמוך, אתא עובדא קימי רבי שמואל, אמר: מאחר שיש בידו לגרש – נאמן. רבי יוחנן אמר: אינו נאמן.

נחת עולא לתמו, ואמר בשם רבי יוחנן. וחברון עלוי: הנע עצמו, שהיה כהן?

רב אמר: המקדש בעד אחד – לא עשה כלום.

התיב רב ששת: והא מתניתא פליגא, "קידשתיני", והוא אומר: "לא קידשתיך", הוא – מותר בקרובותיה, והיא – אסורה בקרוביו.

אמרון: הכין הוה עובדא. שמעון בר בא אייתי גיטא, ונתנו לה בעד אחד. אתא עובדא קימי רבי יוחנן, אמר: אין עד אחד באשת איש כלום.

לא רבי הייה בר אסי אמר בשם אסי: אין עד אחד באשת איש בלויס!

שמואל אמר: המקדש בלא שידוכים –

[דף ל"ט ע"א]

לוקה, ותופשין קידושין.

מר עוקבא בשם שמואל אמר תלת: א. המקדש בלא שידוכין – לוקה. ב. והבא על ארוסתו בבית המיו – לוקה. ג. והמבזה שליח בית דין – לוקה.

הלכה ט' מתני' מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים. ואמר: "קידשתי את בתי הגדולה, ואיני יודע אם גדולה שבגדולות, אם גדולה שבקטנות, אם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות" – כולן אסורות; דברי רבי מאיר. "חויז מן הקטנה שבקטנות", רבי יוסי אומר: כולן מותרות חויז מן הגדולה שבגדולות.

"קידשתי את בתי הקטנה, ואיני יודע אם קטנה שבקטנות, אם קטנה שבגדולות, אם גדולה שבקטנות שהיא קטנה מן הקטנה שבגדולות" – כולן אסורות; דברי רבי מאיר. "חויז מן הגדולה שבגדולות", רבי יוסי אומר: כולן מותרות חויז מן הקטנה שבקטנות.

גמרא רב המא אמר: תריי מן תריי. אמר רבי יעקב בר אחא: כגון אנא דאית לי תריי מן תריי.

מתניתא – בשיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים. אבל אין לו אלא פת אחת, אם אמר: "גדולה" – לא קידש אלא גדולה. ואם אמר: "קטנה" – לא קידש אלא קטנה.

תמן תנינן: "עד לפני הפסח", רבי מאיר אומר: עד שניגיע. רבי יוסי אומר: עד שיצא.

רבי ירמיה בעא קומי רבי ועירה: מחלפה שיטתיה דרבי מאיר, מחלפה שיטתיה דרבי יוסי!

מחלפה שיטתיה דרבי יוסי. תמן הוא אמר: עד שיצא כל רשויות הגדולות, עד שיצא כל רשויות הקטנות. והכא – אמר הכין. אמר ליה: משמת בן עזאי וכן זומא – בטלו השקדנים, ולא עמד שקד עד שעמד ירמיה.

אמר רבי בא בריה דרבי חייה בר ווא: והוא מקנתר להון, לא בבר קשיתה הרי עולם! לא בבר קשיתה רבי אלעזר קומי רבי יוחנן, מחלפה שיטתיה דרבי מאיר? ואמר לון, לית היא מחלפה מתניתא היא דמחלפה דתני דבית רבי בן עד לפני הפסח רבי מאיר אומר: עד שיצא. רבי יוסי אומר: עד שיגיע. אמר ליה: אגן בעיי "עד לפני", ואת אמר אבן? אמר רבי ועירא: לשון גיוותי הוא "עד לפני פסקה". אמר רבי אבין: הכל מודין בפסח – שהוא מותר. מה פליגי? בפרס הפסח. הן אמר: עד שיצא, והן אמר: עד שיגיע.

[דף ל"ט ע"ב]

הלכה י' מתני' האומר לאשה: "קידשתיד", והיא אומרת: "לא קידשתני", הוא – אסור בקרובותיה, והיא – מותרת בקרוביו. "קידשתני", והוא אומר: "לא קידשתיד", היא – אסורה בקרוביו, והוא – מותר בקרובותיה. "קידשתיד", והיא אומרת: לא קדשת אלא בתי – הוא אסור בקרובות הגדולה, וגדולה מותרת בקרוביו. הוא מותר בקרובות קטנה, וקטנה מותרת בקרוביו.

גמרא אמר רבי יוסי: מסתברא דלא יהוי רבי מאיר פליג הכא.

אמר רבי מנא: כל גרמיה אמרה דהוא פליג. מהו אין תמן שבכלום גדולות וקטנות – את אמר רבי מאיר פליג, כאן שבכלום גדולות אצל קטנות, וכלום קטנות אצל גדולות – לא כל שבן שיהא רבי מאיר פליג.

הלכה י"א מתני' "קידשתי את בתך", והיא אומרת: "לא קידשתי אלא אותי". הוא – אסור בקרובות קטנה, וקטנה – מותרת בקרוביו. הוא – מותר בקרובות גדולה, וגדולה – אסורה בקרוביו.

גמרא רב הונא אמר: מפתים אותו ליתן גט. ופליגין אותו ליתן קנס. הניע עצמה, שהיה חבר והיה יודע שחייב גט וקנס, והלך ונשא את אחותה – מוציאין את הוודאי מפני הספק.

הלכה י"ב מתני' כל מקום שיש קידושין ואין עבירה – הוולד הולך אחר הוולד. אי זו זו? זו כהנת לוייה וישראלית שנישאת לכהן ללוי ולישראל. וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה – הוולד הולך אחר הפגום ששנייהו. ואי זו זו? זו אלקנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לנתין ולמזור.

כל מי שאין לה עליו קידושין, אָבַל יש לה קידושין על אחרים – הוולד ממנו. ואי זו זה? זו הבא על אחת מבן העריות שבתורה. וכל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרים קידושין – הוולד כמוה. ואי זו זה? זו וולד

[דף מ' ע"א]

שפחה ונקרית.

גמרא רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן: הרי גר שנשא ממזרת – הרי יש קידושין ואין עבירה, והוולד הולך אחר הפגום שבשניהן! אמר ליה: בכל מקום ששנה רבי פירש, ואי זה זה? זה פהנת ולויה וישראלית שנשאו לכהן ולוי ולישראל.

רבי אבין שמע לה מן דבתרה: בכל מקום שיש קידושין ויש עבירה – הוולד הולך אחר הפגום.

רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן: הרי גר שנשא ממזרת – הרי יש קידושין ואין עבירה, והוולד הולך אחר הפגום שבשניהן! אמר ליה: כל מקום ששנה רבי פירש, ואי זה זה? זה אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, וממזרת ונתונה לישראל, וכת ישראל לממזר ולנתין.

ויתביניה: הרי חלל שנשא בת ישראל – הרי קידושין ואין עבירה, הוולד הולך אחר הפגום שבשניהן! הרי המחזיר גרושתו משנישאת – הרי קידושין ויש עבירה, והוולד פשר! דאמר רבי הווי בשם רבי יוחנן: המחזיר גרושתו משנישאת – בפה בשירה לכהונה. מה טעמא? היא תועבה ואין פניה תועבין.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: גר, ועבד משוחרר, וחלל – מותרין בכהנת. מאי טעמא? בשירין – הוזהרו על הפסולות, ופסולות – על הכשירין. אָבַל לא בשירות על הפסולין, ולא פסולין על הכשירות. והא תני: לא יקחו, לא יקחו (ויקרא כא ז) – מלמד, שאף האשה מוזהרת על ידי איש. סברין מימר: בכשירות על הפסולין! ואינן אלא בפסולות על הכשירים.

חד גזיר אַתָּא לַגְּבִי רַבִּי יוֹסֵא, אָמַר לֵיהּ: מַהוּ מִינְסוּב מִמְּזוֹרְתָא? אָמַר לֵיהּ: שָׂרִי. חוֹר וְאַתָּא לַגְּבִי רַבִּי יוֹדָה. אָמַר לֵיהּ: שָׂרִי, אֵלָּא, הוּוּ יָדַע דְּבַגְוֵי דְּהֵוּא גְּבָרָא מְזוֹרְרִין קוּמֵי שְׁמִיָּא. חוֹר וְאַתָּא קוּמֵי רַבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ: הוּוּי יָדַע דְּהֵוּא בְּנִי, וְלָמָּה שָׂרִית לִי מִן קַדְמֵייתָא? אָמַר לֵיהּ: מַה דְּשָׂאֲלַת לִי – אֲגִיבֶנְךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: הֵחֵז גְּיִוְרָא מְדֻמֵּי לְעַמְרָא גּוּפְנָא. אִין בְּעִית לְמִיתְּנָה בְּעַמְרָא – שָׂרִי. בְּכִיתְנָא – שָׂרִי.

ניחא בת ישראל לממזר ולגנתין, דכתיב (דברים כג), לא יבא ממזר בקהל ה'. מה תלמוד לומר לא יבוא לז? לפסול.

אמר רבי אבהו: מהו ממזר? "מום זר". ופליג על ההוא דאמר רבי יודה בר פזי: אלהים מושיב יחידים ביתה (תהלים סח) – אפילו ממזר בסוף העולם, וממזרת בסוף העולם – תקדוש ברוך הוא מביאן ומזווגן זה בזה. רב הונא אמר: אין ממזר תיה יותר משלשים יום.

ביומוי דרבי ברכיה, סלק חד בבלאי להקא, וקוה ידע ביה דהוא ממזר. אמר ליה: רבי,

[דף מ' ע"ב]

זכה עימי! אמר ליה: למחר את קאים בציבורא ואנא עביד לך פסיקא. אתא, יתיב דריש. מן דחסייל מידרש, אמר לון: אחונן, זכון עם הדין דהוא ממזר.

מן דאזל ליה קהלא, אמר ליה: רבי, חיי שעה בעית גבה, ואובדתא חיון דההוא גברא! אמר ליה: חייך התיז יחבית לך, דאמר רבי בא רב הונא בשם רב: אין ממזר תיה אלא שלשים יום. אימתו? בזמן שאינו מפורסם. אבל אם תיה מפורסם – חיי הוא.

רבי זעירא, בד סליק להקא, שמע קלין קריי, ממזרה וממזרתא. אמר לון: מהו בז? הא אזלה תהיא דרב הונא, דרב הונא אמר: אין ממזר חיי יותר משלשים יום! אמר רבי עוקבא בר אחא: עמו היתיי בד אמר רבי בא רב הונא בשם רב: אין ממזר חיי יותר משלשים יום אימתו? בזמן שאינו מפורסם. אבל אם תיה מפורסם – תיה הוא.

תני: עבד'ם ועבד הבא על בת ישראל – הולד ממזר. רבי שמעון בן יהודה אומר בשם רבי שמעון: אין הולד ממזר, שאין ממזר אלא מאשה שהיא אסורה עליו איסור ערוה ותייבין עליה ברת. ושניהם מקרא אחד דרשו (דברים כג): לא יקח איש את אשת אביו וגו'. רבי מאיר דרש: מה אשת אביו מיוחדת שאין לו עליה קידושין (אבל יש לה קידושין על אחרים) והולד ממזר, אף כל שאין לה עליו קידושין – הולד ממזר.

רבי שמעון בן יהודה דרש: מה אשת אביו מיוחדת שאין לה עליו קידושין. אבל אם יש לה קידושין על אחרים – הולד ממזר. יצא עבד'ם ועבד שאין לה עליו ולא על אחרים קידושין.

התיב רבי שמואל בר אבא על ההיא תנא קדמא: חרי יבמה שזנת, חרי אין לה עליו ולא על אחרים קידושין, והולד בשרי!

רבי ינאי בשם רבי: עכו"ם ועבד שבאו על בת ישראל – הוולד ממזר. רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין: הוולד ממזר. רבי יעקב בר אהא, רבי שמעון בר אבא, רבי יהושע בן לוי בשם רבי ינאי ברבי: הוולד – אינו בשר ולא פסול, אלא: מזוהם.

רבי יונתן סלק עם רבי יודה נשייא לחמתא דגדר. הורי תמן: הוולד בשר. אמר רבי זעירא: ההן וולד, כל מה דהוא אזיל – הוא מתעלה. רבי, עבד בריה – מזוהם. בר בריה, עבדה – בשר.

הורי רבי בא בר זבדא במקום כל רבנין: – הוולד בשר. רב ביבי אמר קומי רבי זעירא בשם רבי חנינה: הוולד בשר. אמר רבי זעירא: אין מן הדא, אין למידין מעשה מהכרה.

אמר רבי חזקיה: אנא ידע ראשה וסופה. רבי חמא בר חנינה הוה אזיל מיסוק לחמתא דגדר. אתא לגבי אבוי, אמר ליה: תב דעתך דאית תמן מן אינון פסולייא, דלא תפגע בהון.

אף על גב דרבי שמעון בן יהודה אמר משום רבי שמעון בן יוחי: גוי ועבד שבאו על בת ישראל – הולד בשר, מודה שאם היתה נקיבה – שהיא פסולה מן הכהונה. אף על גב דרבי יהושע אמר: הכא על אחותו – הוולד בשר, מודה שאם היתה נקיבה – שהיא פסולה מן הכהונה.

חד בר נש אתא לגביה דרב, אמר ליה: בנין דילידתיה אימיה מן ארמאי? אמר ליה: בשר. אמר ליה רב חמא בר גוריא: הן דעימך מגליה, עד דאתי שמואל ופסלינה. אף על גב דרב אמר: גוי ועבד שבאו על בת ישראל – הוולד בשר. מודה, שאם היתה נקיבה – שפסולה מן הכהונה.

אמר רבי יעקב בר אהא: תני תמן, הפוסל – פוסל בפנויה. והמכשיר – מכשיר אפילו באשת איש.

רבי תנחום בר פפא שלח שאל לרבי יוסי תרין עובדין מן אלכסנדריאה. אחד בפנויה, ואחד באשת איש. באשת איש שלח כתב ליה: לא יבוא ממזר בקהל ה'. בפנויה שלח כתב ליה: מכדין אתם שאין אתם מוזהרין על בנות ישראל הקדושות. אמר לרבי מנא: סב וחתים, וחתם. אמר לרבי ברכיה: סב וחתים.

[דף מ"א ע"א]

ולא קיבל עליו. מן דקמוז, קם רבי מנא עם רבי ברכיה, אמר ליה: למה לא התמתה? אמר ליה: לא בן אמר רבי יעקב בר אהא, תני תמן: הפוסל – פוסל בפנויה. והמכשיר – מכשיר אפילו באשת איש.

אמר ליה: בריך רחמנא דלא תוינא שמיע הדין אוילפנא, אילו תוינא שמיע הדין אוילפנא – לא תוינן מהותים, וחוון אמרין: תלמידא פליג על רביה.

אמר - מר עוקבין: הכי אתאמרת, הפוסל - פוסל בפגויה, והפכשיר - מכשיר בפגויה. ברם באשת איש - לא איתמר בלום. ברומשא סלק בעי מחתים. אמר ליה: לית הכא.

אמר רבי הויה בר בא: אול לצור. אתא לגבי רבי יוחנן. אמר ליה: מה מעשה בא לידך? אמר ליה: גר שפול ולא טבל. אמר ליה: ולמה לא פגעתה ביה? אמר ליה רבי יהושע בן לוי: ארפי ליה, יאות עבד דלא פגע ביה.

מחלפא שיטתיה דרבי יהושע בן לוי! תמן - רבי יעקב בר אחא, רבי שמעון בר בא רבי יהושע בן לוי בשם רבי גמליאל ברבי הוולד - אינו לא כשר ולא פסול אלא מזוהם. והכא הוא אמר הכין! ולא בן תני: גר שפול ולא טבל, טבל ולא מל - הכל הולך אחר המילה; דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר: אף הטבילה מעכבת! אלא רבי יהושע בן לוי בהדא דתני בר קפרא. דתני בר קפרא: גר שפול ולא טבל - הרי זה כשר, שאין גר שלא טבל לקריוו. וקשווא, עלת לו טומאה קלה מטומאה המורה? אמר רבי יוסי בי רבי בון: בין שזו וזו לשום קדושת ישראל - עלת לו.

ואי זה זה? זה וולד שפחה ונכרית. תמן תנינן: הויז מפה שיש לו מן השפחה ומן הנכרית. שפחה, דכתיב (שמות ב, כא) האשה וילדיה תהיה לאדניה. נכרית, רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי: כתיב (דברים ז) לא תתחתן בם, בתך לא תתן לבנו. וכתוב, כי יסיר את בנה מארצי. בנה מישראל - קרוי בנה, ואין בנה מן הנכריות קרוי בנה אלא בנה!

יעקב איש כפר נבוריא אול לצור. אתון שאלון ליה, מהו מיגזור ברה דארמייתא בשפתא? וסבר למישרי להון מן תדא (במדבר א): ויתילדו על משפחתם לבית אבתם. שמע רבי חניי, אמר: ייתי וילקי. אמר ליה: מהיכן את מלקיני? אמר ליה: מן תדין (עזרא י): ועתה נכרת ברית להוציא כל הנשים הנכריות והנולד מהן וגו'. אמר ליה: ומן תקבלה את מלקיני? אמר ליה: וכתורה יעשה. אמר ליה: מן תדין, אורייתא? אמר ליה: מן ההיא דאמר רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי: לא תתחתן בם (דברים ז) וכו'. אמר ליה: תבט תבטך דהיא טבא בקלטה.

הלכה י"ג מתני' רבי טרפון אומר: יכולין ממזרין ליטהר. ביצד? ממזר שנשא שפחה - הוולד עבד. שיחררו - נמצא, חפץ בן חורין. רבי אליעזר אומר: הרי זה עבד וממזר.

גמרא כיני מתניתא: ממזר מותר לו לישא שפחה. רב יהודה בשם שמואל: הלכתא ברבי טרפון. רבי שמלאי חורי באנטוכיא, רבי סימאי חורי כפר ספוריאי - הלכה ברבי טרפון.

תני משם רבי מאיר: יש איש ואשה שפולידין חמשה אומות. ביצד? מי שיש לו

[דף מ"א ע"ב]

עבד ושפחה והולידו בנים – הרי גוים. נתגזיר אחד מהן – אחד גר ואחד גוי. נתגזיר רבו וגזירו לשני עבדים והולידו בנים – הרי אילו עבדים.

אמר רבי זעירא: תדא אמרא, גוי שבא על שפחה והוליד בן – תוולד עבד. שיהרר שפחה והולידה בן – תוולד ממזר. ואחר כך שיהרר העבד והוליד בן – הרי זה בן עבד משוחרר.

יש מוכר לאביו לתת לאמו בתופתה. ביצד? מי שיש לו עבד ושפחה והוליד בן. שיהרר את השפחה ונשאה, וכתב כל נכסיו לבנה – זהו שהוא מוכר לאביו לתת לאמו בתופתה.

רבי מאיר אומר: אין ממזרין טהורין לעתיד לבוא. שנאמר (זכריה ט, ו) וישב ממזר באשדוד – מוליכין טינה אצל טינה, וקריות אצל קריות.

רבי יוסי אומר: ממזרים – טהורים לעתיד לבוא. שנאמר (יהזקאל לו): וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'. אמר לו רבי מאיר: והלא אינו אומר: אלא, מפל טומאותיכם ומפל גלוליותיכם אטהר אתכם. אמר לו רבי יוסי: אילו נאמר, וכל טומאותיכם ומפל גלוליותיכם, ושתק, הייתי אומר בדכרית. הא אינו אומר אטהר אתכם, אלא מן הממזירות. רבי הונא בשם רבי יוסף אומר: אין הלכה ברבי יוסי לעתיד לבוא.

הדרן עלף האומר לחבירו

פרק רביעי

הלכה א' מתני' עשרה יוחסין עלו מכבל: פהני, לוי, וישראל, חללי, גירי, וחרורי, ומזירי, ונתניני, שתוקי, ואסופי.

פהני לוי וישראלי – מותרים לבוא זה בזה. לוי וישראלי גירי וחרורי וחללי – מותרין לבוא זה בזה. גירי וחרורי ומזירי נתניני שתוקי ואסופי – מותרין לבוא זה בזה.

גמרא פהני לוי וישראלי – על שם (עזרא י): ויעלו מבני ישראל ומן הכהנים והלויים והמשוררים והשערים והנתנינים אל ירושלים בשנת שבע לארמתחששתא המלך.

חללי – על שם (שם ב) ומבני הכהנים בני הכהן בני הקוץ, אלה בקשו בתכם המתניחשים ולא נמצאו, ויגאלו מן הכהנה.

ויאמר התרשטא להם (שם). ולמה נקרא שמו התרשטא? שהתירו לו לשנות בין. התרשטא, ואני הייתי משקה לַמְלִיךָ (נחמיה א).

אשר לא יאכלו מקדשי הקדשים. הא בקדשי הגבול – יאכלו. אמר רבי יוסי: גדולה היא החזקה, מפיו שהחזקו שם להיות אוכלין – אף באן אוכלין.

ניחא תפון, דכתיב (ירמיה לא): הציבי לך צינים. הכא מה אית לך? כמון דאמר: מאליהן קיבלו את המעשרות.

עד עמוד פתן לאורים ותומים. וכי אורים ותומים היו באותה השעה בבית שני? אלא, כאדם שהוא אומר: עד שיחיו המתים, עד שיבא בן דוד.

[דף מ"ב ע"א]

אילין בנות ברזילי, לשם שמים נתגירו, או שלא לשם שמים נתגירו? אין תימר לשם שמים נתגירו – יאכלו בקדשי הקדשים! ואין תימר שלא לשם שמים נתגירו – אפילו בקדשי הגבול לא יאכלו! אפילו תימר לשם שמים נתגירו, וגיורת לא בזונה היא אצל כהונה?

פתר לה: לא היו בנות, אלא בנות בנות.

ואין מבנות בנות, מישראל הם! ורבי שמעון. דרבי שמעון אמר: גיורת שנתגירה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד.

לא היה בה דעת לטבול. או משחטבילה אותה, מפיון שהיא חוזרת וטובלת לשום קדושת ישראל – כל אחת גיורת היא, וגיורת – בזונה היא אצל כהונה.

המתגיר לשם אהבה. וכן איש מפני אשה. וכן אשה מפני איש. וכן גירי שולחן מלכים. וכן גירי אריות. וכן גירי מרדכי ואסתר – אין מקבלין אותן. רב אמר: הלכה: גרים הם, ואין דוחין אותן בדרך שדוחין את הגרים תחילה, אבל מקבלין אותן, וצריכין קירוב פנים, שמא גירו לשם.

גירי – על שם (עזרא ו): וכל הנבדל משמאת גויי הארץ אלהם. חרזי – על שם וכל הנתינים וגומר. מקזירי – אמר רבי סימון: כתיב (נחמיה ז, סא): ואלה העולים מתל מלח תל חרשא. מתל מלח – זו בכל. תל חרשא – אילו שתוקי ואסופי. כרוב – אילו הממזירין. רובין אילו שהלכו אחר עיניהן. אדון – שהיו אומרים אין דין ואין אדון. רבי חזקיה מפיק לישגיה אילו שהלכו אחר עיניהן ואמרו אין דין

מִסְכַּת פְּסָחִים פְּרָק תְּשִׁיעִי

א. פֶּסַח שֶׁנִּתְעַרַב בְּחֵלִין - יִקְרִיב חֵלִין לְשֵׁם פֶּסַח, וְהָרִי הוּן כְּשֶׁנִּי זְבָחִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ. שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ פֶּסַחֵיהֶן - זֶה מוֹשֶׁף לּוֹ אֶחָד וְזֶה מוֹשֶׁף לּוֹ אֶחָד, זֶה מִמֶּנּוּ עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק וְזֶה מִמֶּנּוּ עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק, זֶה בָּא אֶצֶל זֶה וְזֶה בָּא אֶצֶל זֶה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר: 'אִם שְׁלִי הוּא הַפֶּסַח - יִדִּי מְשׁוֹכוֹת מִשְׁלָךְ וְנִמְנִיתַי עַל שְׁלִי, וְאִם שְׁלָךְ הוּא הַפֶּסַח - יִדִּי מְשׁוֹכוֹת מִשְׁלִי וְנִמְנִיתַי עַל שְׁלָךְ':

ב. שְׁנַיִם שֶׁל שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה, שְׁלֹשָׁה שֶׁל אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה, אַרְבָּעָה שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה, חֲמִשָּׁה שֶׁל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, שֵׁשׁ שֶׁל שִׁבְעָה שִׁבְעָה, שִׁבְעָה שֶׁל שְׁמוֹנֶה שְׁמוֹנֶה, שְׁמוֹנֶה שֶׁל תְּשַׁע תְּשַׁע, תְּשַׁע שֶׁל עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה - מִמִּנִּין לְהֵן אֶחָד מִכָּל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה, וּמִחֲבוּרָה אַחֲרֹנָה שְׁנַיִם מִפְּרִישֵׁי פֶסַח אֶחָד, וְאוֹמְרִין: 'כֹּל שֶׁהוּא שְׁלוֹ פֶסַח זֶה - יִדְּיֵנוּ מְשׁוֹכוֹת מִשְׁלָנוּ וְנִמְנִינוּ עַל שְׁלו'. נִמְצָא שְׁלֹשָׁה שֶׁל שְׁנַיִם שְׁנַיִם, אַרְבָּעָה שֶׁל שְׁלוֹשָׁה שְׁלֹשָׁה, חֲמִשָּׁה שֶׁל אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה, שֵׁשׁ שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה, שִׁבְעָה שֶׁל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, שְׁמוֹנֶה שֶׁל שִׁבְעָה שִׁבְעָה, תְּשַׁע שֶׁל שְׁמוֹנֶה שְׁמוֹנֶה, עֶשְׂרֵה שֶׁל תְּשַׁע תְּשַׁע, נִמְשָׁכִין לְהֵן אֶחָד מִכָּל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה, וּמִפְּרִישֵׁי פֶסַח אֶחָד, וְאוֹמְרִים: 'כֹּל מִי שֶׁהוּא שְׁלו פֶסַח זֶה - יִדְּיֵנוּ מְשׁוֹכוֹת מִשְׁלָנוּ וְנִמְנִינוּ עַל שְׁלו', נִמְצָאוּ אוֹחֲזִין אֶת הַטְּפֵלָה וּמִנִּיחִין אֶת הַעֶקֶר. אָמַר לָהֶם וְאָמְרוּ לוֹ - אוֹכֵל שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, לֹא אָמַר לָהֶם וְלֹא אָמְרוּ לוֹ - אֵינֶן אַחֲרָאִין זֶה לְזֶה. מִכָּאֵן אָמְרוּ: יִפֶּה שְׁתִּיקָה לְחַכְמִים, קָל וְחֹמֵר לְטַפְשִׁים. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (משלי יו, כח): 'גַּם אוֹיֵל מִחֲרִישׁ חָכֵם יִחְשַׁב', וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חָכֵם מִחֲרִישׁ. "וְאוֹטֵם שְׁפִתָיו נְבוֹן":

ג. נִתְעַרַב בְּעוֹלָה - יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וְיִמְכְּרוּ וְיִבִּיא בְּדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן פֶּסַח, וּבְדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן עוֹלָה. קָרַב פֶּסַחוֹ -

יִבִּיא בְּדָמֵי פֶסַח אַחַר, קָרַב עוֹלָתוֹ - יִבִּיא בְּדָמֵי עוֹלָה אַחֲרָת. נִתְעַרְבוּ בְּתוֹדָה - יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וְיִמְכְּרוּ, וְיִבִּיא בְּדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן פֶּסַח, וּבְדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן תּוֹדָה. קָרַבָה פֶּסַחוֹ - יִבִּיא בְּדָמֵי פֶסַח אַחַר. קָרַבָה תּוֹדָתוֹ - יִבִּיא בְּדָמֵי תּוֹדָה אַחֲרָת. נִתְעַרְבוּ בְּחֻטָּאֵת - יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וְיִמְכְּרוּ וְיִבִּיא בְּדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן פֶּסַח, וּמִבִּיא בְּדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן חֻטָּאֵת. קָרַב פֶּסַחוֹ - יִבִּיא בְּדָמֵי פֶסַח אַחַר, קָרַבָה חֻטָּאתוֹ - יִבִּיא בְּדָמֵי חֻטָּאֵת אַחֲרָת, נִתְעַרַב בְּאֶשֶׁם - יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וְיִמְכְּרוּ וְיִבִּיא בְּדָמֵי יִפֶּה שְׁבִהֵן פֶּסַח, וּבְדָמֵי יִפֶּה שְׁבִהֵן אֶשֶׁם. קָרַב פֶּסַחוֹ - יִבִּיא בְּדָמֵי פֶסַח אַחַר, קָרַב אֶשְׁמוֹ - יִבִּיא בְּדָמֵי אֶשֶׁם אַחַר. נִתְעַרְבוּ בְּשַׁלְמִים - שְׁנַיִם יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וְיִמְכְּרוּ, וְיִבִּיא בְּדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן פֶּסַח, וְיִבִּיא בְּדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן שַׁלְמִים. קָרַב פֶּסַחוֹ - יִבִּיא בְּדָמֵי פֶסַח אַחַר. קָרְבוּ שַׁלְמִים - יִבִּיא בְּדָמֵי שַׁלְמִים אַחֲרִים. שַׁלְמִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּשַׁלְמִים הַבָּאִים מִחֻמַּת הַפֶּסַח - יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וְיִמְכְּרוּ, וְיִבִּיא בְּדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן שַׁלְמִים, וְיִאֲכְלוּ לַיּוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת, וּבְדָמֵי הַיִּפֶּה שְׁבִהֵן שַׁלְמִים אַחֲרִים, וְיִאֲכְלוּ לַשָּׁנִי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. בֵּן עֲזָאִי אוֹמֵר: שַׁלְמִים הַבָּאִין מִחֻמַּת פֶּסַח - הָרִי הוּן כְּפֶסַח לְכָל דְּבָר, אֲלֵא שֶׁהֵן נֶאֱכָלִין לַיּוֹם וְלַיְלָה. נִתְעַרְבוּ בְּכֹכּוֹר - שְׁנַיִם יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וְיִאֲכְלוּ בְּכֹכּוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: זֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מֶה שֶׁהוּא וְזֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מֶה שֶׁהוּא, וּשְׁנַיִם יִאֲכְלוּ כְּפֶסַח וְכִמְנוּיָיו שֶׁל פֶּסַח. נִתְעַרַב בְּמַעֲשֵׂר - שְׁתִּיחֵן יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ, וְיִאֲכְלוּ כְּמַעֲשֵׂר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: זֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מֶה שֶׁהוּא, וְזֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מֶה שֶׁהוּא, וּשְׁנַיִם יִאֲכְלוּ כְּפֶסַח וְכִמְנוּיָיו שֶׁל פֶּסַח. בְּכֹר וּמַעֲשֵׂר שֶׁנִּתְעַרְבוּ זֶה בְּזֶה - שְׁנַיִם יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ וְכוּ'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שְׁנַיִם יִשְׁחֲטוּ בְּצַפּוֹן, זֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מֶה שֶׁהוּא וְזֶה יִשְׁחַט לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא, וְיִאֲכְלוּ שְׁנַיִם כְּאֶחָד, מִפְּנֵי שְׁמַתָּן דְּמִים שָׁוִה. וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, בְּאֶשֶׁם שֶׁנִּתְעַרַב בְּשַׁלְמִים: - שְׁנַיִם יִשְׁחֲטוּ בְּצַפּוֹן

וַיֵּאָכְלוּ כַחמור שְׁבֵהֶן, וְלֹא הוּדוּ לוֹ חַכְמִים, מִפְּנֵי שְׂאִין מְבִיאִין קִדְשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל. בַּמָּה דְּכָרִים אָמֹרִים? בּוֹמֵן שְׁנַתְעָרְבוּ חַיִּים אָכַל נִתְעָרְבוּ שְׁחוּטִין - יֵאָכְלוּ כַחמור שְׁבֵהֶן. נִתְעָרְבוּ בַּפְּסוּלִי מִקִּדְשֵׁינָא אוֹ בְּחֵלִין שְׁנִשְׁחַטוּ בְּעִזְרָה - תַּעֲבַר צוֹרְתָן וַיֵּצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרָפָה:

ד. הַמְּפָרִישׁ פְּסָחוֹ וְאָבְדוֹ, וְהַפְּרִישׁ אַחַר תַּחְתִּי, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבוֹ עַד שְׁנִמְצָא הַרְאָשׁוֹן, וְהָרִי הֵן שְׁנֵיהֶן עוֹמְדִין - יִבִּיא אִיזָה מִהֵן שִׁירְצָה, כְּדַבְּרֵי חַכְמִים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִצְוָה לְהִבִּיא מִן הַרְאָשׁוֹן, וְאִם הָיָה הַשְּׂנִי מִן הַמִּבְחָר - יִבִּיאָנוּ, וְהַשְּׂנִי יִרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב וַיִּמְכַר, וַיִּבִּיא בְּדַמְיוֹ שְׁלָמִים לְשֵׁשֶׁה עֶשֶׂר. הַמְּפָרִישׁ מְעוֹת לְפְסָחוֹ וְאָבְדוֹ וְהַפְּרִישׁ מְעוֹת תַּחְתִּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַח בְּהֵן פְּסַח עַד שְׁנִמְצָאוּ מְעוֹת הַרְאָשׁוֹנִים - יִבִּיא מֵאֵלוֹ וּמֵאֵלוֹ פְּסַח, וַיִּקְרִיב, וְהִשְׂאָר - יִבִּיא בָּהּ שְׁלָמִים לְשֵׁשֶׁה עֶשֶׂר. הַמְּפָרִישׁ מְעוֹת לְפְסָחוֹ, וְאָבְדוֹ, וְהַפְּרִישׁ תַּחְתִּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַח עַד שְׁנִמְצָאוּ מְעוֹת הַרְאָשׁוֹנִים, הַמְּעוֹת - יִבִּיא בְּהֵן פְּסַח וַיִּקְרִיב, וְהַפְּסַח יִרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב וַיִּמְכַר, וַיִּבִּיא בְּדַמְיוֹ שְׁלָמִים לְשֵׁשֶׁה עֶשֶׂר. הַמְּפָרִישׁ פְּסָחוֹ וְאָבְדוֹ, וְהַפְּרִישׁ מְעוֹת תַּחְתִּי, וְלֹא הִסְפִּיק לְקַח בְּהֵן פְּסַח עַד שְׁנִמְצָא פְּסַח - יִבִּיא יִקְרִיב, וְהַמְּעוֹת - יִבִּיא בָּהֶם שְׁלָמִים לְשֵׁשֶׁה עֶשֶׂר:

ה. הַמְּפָרִישׁ פְּסָחוֹ וְאָבְדוֹ, וְהַפְּרִישׁ אַחַר תַּחְתִּי וְלֹא הִקְרִיבוֹ, וְאַחַר כֵּן נִמְצָא הַרְאָשׁוֹן, הוּא עֲצָמוֹ יִקְרִיב שְׁלָמִים לְשֵׁשֶׁה עֶשֶׂר: הַמְּפָרִישׁ מְעוֹת לְפְסָחוֹ וְאָבְדוֹ, וְהַפְּרִישׁ מְעוֹת אַחֲרוֹת תַּחְתִּיהֶן, וְלִקְחָהּ בְּהֵן פְּסַח אַחַר וְהַקְרִיבוֹ, וְאַחַר כֵּן נִמְצָאוּ מְעוֹת הַרְאָשׁוֹנוֹת - יִבִּיא בְּהֵן שְׁלָמִים לְשֵׁשֶׁה עֶשֶׂר:

ו. הַפְּסַח שְׁנִמְצָא בְּשֵׁשֶׁה עֶשֶׂר - יִרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב. בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר - יִקְרִיב שְׁלָמִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: קִדְּם חֲצוֹת - יִרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב וַיִּמְכַר וַיִּבִּיא בְּדַמְיוֹ שְׁלָמִים.

לְאַחַר חֲצוֹת - הוּא עֲצָמוֹ יִקְרִיב שְׁלָמִים. הַפְּסַח שְׁלֹא קָרַב בְּרֵאשׁוֹן - יִקְרִיב בְּשְׁנֵי. לֹא קָרַב בְּשְׁנֵי - יִקְרִיב בְּשִׁלְשִׁי. מְעוֹת שְׁלֹא קָרַבוּ בְּרֵאשׁוֹן - יִקְרַבוּ בְּשְׁנֵי, לֹא קָרַבוּ בְּשְׁנֵי - יִקְרַבוּ בְּשִׁלְשִׁי. חֲגִיגָה שְׁלֹא קָרְבָּהּ בְּרֵאשׁוֹן - תִּקְרַב בְּשְׁנֵי. לֹא קָרְבָּהּ בְּשְׁנֵי - תִּקְרַב בְּשִׁלְשִׁי:

ז. הַמְּפָרִישׁ מְעוֹת לְפְסָחוֹ וּמַת, אִם הָיָה בְּנוֹ מְמֻנָּה - יִבִּיאֵם אַחֲרָיו לְשֵׁם פְּסַח. וְאִם לֹא - יִבִּיאֵם שְׁלָמִים לְשֵׁשֶׁה עֶשֶׂר. הַמְּפָרִישׁ אֶת פְּסָחוֹ וּמַת, אִם הָיָה בְּנוֹ מְמֻנָּה עִמּוֹ - יִבִּיאָנוּ אַחֲרָיו לְשֵׁם פְּסַח. אִין בְּנוֹ מְמֻנָּה אַחֲרָיו - יִבִּיאָנוּ לְשֵׁם שְׁלָמִים לְשֵׁשֶׁה עֶשֶׂר:

ח. תַּמּוּרַת פְּסַח, וְלֹד תַּמּוּרַת פְּסַח, וְלִדָּן, וְלֹד וְלִדֵּי וְלִדָּן, עַד סוֹף הָעוֹלָם - יִרְעוּ עַד שְׁיִסְתָּאבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיִּבִּיא בְּדַמְיָהֶן שְׁלָמִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: וְלִדּוֹת עֲצָמָן יִקְרַבוּ שְׁלָמִים, תַּמּוּרַת שְׁלָמִים, וְלֹד תַּמּוּרַת שְׁלָמִים, וְלִדָּן, וְלֹד וְלִדָּן עַד סוֹף הָעוֹלָם - יִרְעוּ עַד שְׁיִסְתָּאבוּ, וַיִּמְכְּרוּ וַיִּבִּיא בְּדַמְיָהֶן שְׁלָמִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: וְלִדּוֹת עֲצָמָן יִקְרַבוּ שְׁלָמִים. הַמְּפָרִישׁ נִקְבָּה לְעוֹלָתוֹ, וְלַפְּסָחוֹ, וְלֵאשְׁמוֹ - עוֹשֶׂה תַּמּוּרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָתוֹ - עוֹשֶׂה תַּמּוּרָה, לְפְסָחוֹ וְלֵאשְׁמוֹ - אִין עוֹשֶׂה תַּמּוּרָה, שְׂאִין לֵךְ דְּבַר עוֹשֶׂה תַּמּוּרָה אֶלֶּא הַרְוּעָה לְהִסְתָּאב. אָמַר רַבִּי: אִין אֲנִי רוֹאֶה דְּבָרֵי שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּפְּסַח, הוּאִיל וּמוֹתֵר הַפְּסַח קָרַב שְׁלָמִים:

ט. הַמְּפָרִישׁ נִקְבָּה לְפְסָחוֹ - תִּרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב וְתִמְכַר וַיִּבִּיא בְּדַמְיָהּ פְּסַח. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: תִּמְכַר שְׁלֹא בְּמוֹם, לְדָה זָכַר - יִרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב, וַיִּמְכַר, וַיִּבִּיא בְּדַמְיוֹ פְּסַח. נִשְׁתַּרְיָה אַחַר הַפְּסַח - יִרְעָה עַד שְׁיִסְתָּאב, וַיִּמְכַר וַיִּבִּיא בְּדַמְיָהּ שְׁלָמִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הוּא עֲצָמוֹ יִקְרַב פְּסַח.

מסכת פסחים פרק עשירי

א. ערבי פסחים סמוך למנחה לא יאכל אדם עד שתחשך, אפילו עני שבישראל – לא יאכל עד שיסב, ולא יפתחו לו מאובע כוסות של יין, אחד חי ואחד מזוג, אחד חדש ואחד ישן, רבי יהודה אומר: צריך שיהא בו טעם ומראה יין.

ב. מזגו לו כוס ראשון, בית שמאי אומרים: מברך על היום ואחר כך יברך על היין, מפני שהיום גורם ליין שיכוא, וכבר קדש היום ועדין היין לא בא. ובית הלל אומרים: מברך על היין ואחר כך מברך על היום, מפני שהיין גורם לקדוש היום שתאמר. דבר אחר: ברפת היין תדירה, ברפת היום אינה תדירה, והלכה כבית הלל.

ג. מצוה על האדם לשמח את בנו ובני ביתו ברגל, שנאמר: "ושמחת בחגך" אתה ובנך ובתך וגו'. במה משמחין? ביין! כדכתיב (תהלים קד, טו): "ויין ישמח לבב אנוש" וגו'. רבי יהודה אומר: אנשים בראוי להם, ונשים וקטנים בראוי להם.

ד. השמש מטביל בני מעים ונותן לפני האורחין, ואף על פי שאין ראיה לדבר – זכר לדבר, שנאמר (ירמיה ד, א): "נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים"; המקרא את ההלל – הם הולכין אצלו וקוראין, והוא אין הולך אצלם. המקרא את בני ובנותיו קטנים – צריך להיות עונה עמהן במקום שעונים. באיזה מקום הוא עונה? הגיע לברוך הבא ועונה עמהן בשם ה', הגיע לברכנוכם ועונה עמהן מ'בית ה'.

ה. בני העיר שאין להם מי שיקרא את ההלל – הולכין לבית הכנסת וקוראין פרק ראשון, ובאין, ואוכלין ושותין, וחוזרין,

1 בהנהגות הגר"א איתא: אתה ואשתך. ובפנים השארנו כמו בפסוק.

וגומרין את כלו. ואם אי אפשר להם כן – גומרין את כל ההלל. אין פוחתין ממנו ואין מוסיפין עליו. רבי אליעזר בן פרטא מוסיף בה דברים. רבי יהי כופל בה דברים.

ו. רבי אליעזר אומר: חוטפין מצה לתינוקות בשביל שלא יישנו. רבי יהודה אומר משמו: אפלו לא אכל אלא פרפרת אחת, אפילו לא טבל אלא חזרת אחת – חוטפין מצה לתינוקות בשביל שלא יישנו. עד היכן הוא אומר? בית שמאי אומרים: עד "אם הבנים שמחה". בית הלל אומרים: עד "חלמיש למעינו מים". וחותם בגאלה. אמרו בית שמאי לבית הלל: הלא כבר יצאו שיזכירו יציאת מצרים? אמרו להם בית הלל: אפלו הוא ממתין עד קריית הגבר – הרי אלו לא יצאו עד שש שעות ביום, היאך אומר את הגאולה, ועדין לא נגאלו?

ז. הביאו לפניו מצה וחרסת, אף על פי שאין חרסת מצוה. רבי אליעזר בן רבי צדוק אומר: מצוה. במקדש מביאין לפניו גופו של פסח. אמר רבי אליעזר בן רבי צדוק: היו אומרים תגרי חרף שבירושלים – 'בואו וטלו לכם תבלין למצוה'.

ח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, כגון אגוזים תמרים קליות ואגוזים. חייב אדם לספר ביציאת מצרים כל הלילה, אפלו בינו לבין בנו, אפלו בינו לבין עצמו, אפלו בינו לבין תלמידו. מעשה ברבן גמליאל וזקנים, שהיו מסבין בבית ביתוס בן זונין כלוד, והיו מספרין ביציאת מצרים כל הלילה עד קרות הגבר. כיון שעלה עמוד השחר, הגביהו מלפניהם, ונועדו והלכו להן לבית המדרש. איזו היא ברפת הפסח? "ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לאכול את הפסח", איזו ברפת הזבח? "ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לאכול את הזבח".

מִסְכַּת שְׁקָלִים פֶּרֶק ראשון

א. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין וּמִתְקַנְיָן אֶת הַדְּרָכִים וְאֶת הַרְחֻבוֹת, שְׁתַּקְלָקְלוּ בִּימֹת הַגְּשָׁמִים², כְּדֵי שֶׁיְהוּ מִתְקַנְיָן לְעוֹלֵי רְגָלִים אִלוּ. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין וְחוֹפְרִין בּוֹרוֹת, שִׁיחִין וּמַעְרוֹת, וּמִתְקַנְיָן אֶת הַמְּקוֹאוֹת, וְאֶת אֲמַת הַמַּיִם. כָּל מְקוּהָ שֵׁישׁ בּו אַרְבַּעִים סָאָה - כֶּשֶׁר לְהַקּוֹת עָלָיו, וְשֹׁאֵין בּו אַרְבַּעִים סָאָה - מִמְּשִׁכִּין לוֹ אֶת אֲמַת הַמַּיִם וּמְשַׁלְּמִין בּו אַרְבַּעִים סָאָה, כְּדֵי שֶׁיְהִי כֶּשֶׁר לְהַקּוֹת עָלָיו. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין וּמְפַקְרִין אֶת הַכֹּלָאִים, שֶׁהִפְקֵר בֵּית דִּין הַפֶּקֶר, וּפְטוֹר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת. מִצָּא כֹּלָאִים בַּכֶּרֶם - מִתֵּר מִשׁוּם גְּזוּל וּפְטוֹר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת. בַּשָּׂדֶה - אֶסוֹר מִשׁוּם גְּזוּל וְחֵיב בַּמַּעֲשָׂרוֹת. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִים וּמְצִינִין אֶת מְקוֹם הַטְּמָאָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה הָרַבִּים נִתְקַלֵּין בּו. אִין מְצִינִין, לֹא אֶת הַסְּלַע, וְלֹא אֶת הַגְּרִיד, אֲלֹא עַל אֲבָן קְבוּעָה. אִין מְצִינִין אֶת הַצִּיּוֹן בְּמְקוֹם הַטְּמָאָה אֲלֹא בְּמְקוֹם טְהוֹרָה סְמוּךְ לַטְּמָאָה. וְהַמֵּאֵהִיל עָלָיו - טְמֵא. מִצָּא אֲבָן אַחַת מְצִינָתָא, אִף עַל פִּי שֹׁאֵין מְקוּמִין כֵּן, הַמֵּאֵהִיל עָלֶיהָ - טְהוֹר. מִצָּא שְׁתֵּים, הַמֵּאֵהִיל בִּינֵיהֶן - טְמֵא, עַל גְּבִיהֶן - טְהוֹר. אִין מְצִינִין, לֹא עַל כְּזִית מִן הַמַּת וְלֹא עַל עֵצִים כְּשֶׁעוֹרָה - שֹׁאֵין מְטַמְּאִין בָּאֵהֶל. אִין מְצִינִין אֲלֹא עַל הַשְּׂדֵרָה וְעַל הַגְּלִגְלַת - שֶׁמְטַמְּאִין בָּאֵהֶל.

ב. מִשִּׁישׁוֹ בַּמְּקֻדָּשׁ, הַתְּחִילוּ לְמִשְׁכֵּן, מִמְּשַׁכְּנִים יִשְׂרָאֵל עַל שְׁקָלֵיהֶן, כְּדֵי שֶׁיְהוּ קְרַבְנֹת צְבוֹר קְרַבִּין מִהֵן. מִשָּׁל לְאַחַד שְׁעֻלְתָּהּ לוֹ מִכֶּה בְּרַגְלוֹ, וְהִיָּה הָרוּפָא כּוֹפְתוֹ וּמַחֲתֵךְ בְּכִשְׂרוֹ בְּשִׁבִּיל לְרִפְאוֹתוֹ, כִּף אָמַר הַמְּקוֹם: מִשְׁכְּנֵנו אֶת יִשְׂרָאֵל עַל שְׁקָלֵיהֶן, כְּדֵי שֶׁיְהוּ קְרַבְנֹת הַצְּבוֹר קְרַבִּין מִהֵן, מִפְּנֵי שְׁקְרַבְנֹת צְבוֹר מְרַצִּין וּמְכַפְרִין

בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶן שְׁבַשְׁמִים. וְכֵן מְצִינֵנו בְּתְרוֹמַת שְׁקָלִים שֶׁשְׁקָלוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמְדָּבָר, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ל, טו): "וְלִקְחֹתָ אֶת כֶּסֶף הַכַּפְּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְגו'.

ג. לּוֹקְחִין מִן הַנְּכָרִים קְרַבְנֹת צְבוֹר בַּכֶּסֶף, וּמְקַבְּלִין מֵהֶם עוֹלוֹת וּשְׁלָמִים, עוֹפוֹת וּמִנְחוֹת, עֲצִים וְלִבְנָה וְמֶלֶח; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: אִפְלוּ אַתָּה יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ כָּל הַיּוֹם - אִין מְקַבְּלִין מִהֵן אֲלֹא עוֹלוֹת וּשְׁלָמִים בַּלְבַּד. אִין מְקַבְּלִין מִהֵן נִדְבָה לְהַקְדֵּשׁ בְּדַק הַבַּיִת, וְאִם הִקְדִּישׁוּ - הִקְדִּישׁוּן הַקְּדֵשׁ.

ד. אִפְטוֹרֹפְסִין שֶׁשְׁקָלוֹ עַל יְדֵי יְתוּמִין - הָרִי אִלוּ חֵיבִין בְּקוֹלְבוֹן. הַשּׁוֹקֵל שְׁקָל חֵיב בְּקוֹלְבוֹן; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: הַשּׁוֹקֵל שְׁקָל פְּטוֹר מִן הַקּוֹלְבוֹן. הַשּׁוֹקֵל שְׁנֵי דִינָרִין - חֵיב בְּקוֹלְבוֹן. הַנוֹטֵל סֶלַע וְנוֹטֵל שְׁקָל חֵיב שְׁנֵי קוֹלְבוֹנוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: קוֹלְבוֹן אֶחָד.

ה. כִּמְהָ הוּא קוֹלְבוֹן? מְעָה כֶּסֶף, אֶחָד מַעֲשָׂרִים וְאַרְבַּעָה כֶּסֶף לְסֶלַע; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: חֲצִי מְעָה שֶׁל אַרְבַּעָה אֶסְרוֹת. קוֹלְבוֹנוֹת הֵלְלוּ, מַה הָיוּ עוֹשִׂין לָהֶם? נּוֹפְלִים לְשְׁקָלִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמַר: לְנִדְבָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אוֹמַר: רְקוּעֵי זָהָב צְפוּי לְבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. בֶּן עֲזַאי אוֹמַר: הַשְּׁלַחְנִין בְּאִין וְנוֹטְלִין אוֹתָן בְּשַׁכְרָן.

ו. הַמְּפָרִישׁ שְׁקָלוֹ וְאָבַד, וְהִפְרִישׁ אַחַר תְּחִימוֹ, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבוֹ עַד שֶׁנִּמְצָא הָרֵאשׁוֹן, וְהָרִי שְׁנִיָּהֵן עוֹמְדִין, זֶה וְזֶה שְׁקָלִים. הָרֵאשׁוֹן יְפוּל לְחֻדְתֵּין וְהַשְּׁנִי יְפוּל לְעִתִּיקִין. הַמְּפָרִישׁ שְׁקָלוֹ וְהוֹצִיא - הָרִי זֶה מֵעַל. הַמוֹצִיא שְׁקָלוֹ שֶׁל חֵבְרוֹ - הָרִי זֶה מֵעַל. לָקַח בּו קִנְיָ זִבְיָן, קִנְיָ זְבוֹת יוֹלָדוֹת, הַמְּבִיא אֶת חֲטָאתוֹ אֲשָׁמוּ מִן הַהֶקְדָּשׁ, הַשּׁוֹקֵל שְׁקָלֵי זוּזִין מִן הַהֶקְדָּשׁ - פִּיּוֹן שְׁלֵקַח מֵעַל; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: לֹא מֵעַל עַד שִׁזְרָקוּ הַדָּמִים.

² פְּרוּשׁ: לְמוֹעֵד סְמוּךְ לְעוֹלֵי רְגָלִים.

ז. אין מביאין מנחות ונסכים ומנחות תודה, ולחמה של תודה מן הטבל, ומן התרומה ומן המעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, וממעשר שני והקדש שלא נפדו, מן המדמץ, מן החדש, ומפירות שביעית. ואם הביא - הרי אלו פסולין, ואין צריך לומר מן הערלה וכלאי הכרם.

ח. מותר יין ליין, מותר שמן לשמן, מותר מלח למלח, מותר עצים לעצים, מותר לבונה ללבונה, מותר בזיכין לבזיכין, מותר גזירין לגזירין, מותר מצורעין למצורעין, אם אמר: 'לגזיר זה'; למצרע זה' - מותרו נדבה. מותר עניים לעניים, מותר שבויין לשבויין. אם אמר: 'לעני זה'; 'לשבוי זה' - מותרו שלו. מותר מתים למתים, מותר המת - ליורשיו. רבי נתן אומר: מותר המת יהא מנח עד שיבא אליהו. רבי נתן אומר: מותר המת - בונין לו נפש על גבי קברו. או יזלח לו יזלח לפני מטתו, אין פודין כסות בכסות, ואין פודין שבוי בשבוי, ואין ממחין ביד הפרנסין על קן.

מסכת שקלים פרק שני

א. איזהו פרס הפסח? פרס העצרת, פרס החג. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: אין פחות מחמשה עשר יום קדם לרגל.

ב. למה כותבין על הקפות אלף, בית, גימל? מפני שמתחילין ומוציאין מן הראשונה. שלמה ראשונה - מוציאין מן השניה. שלמה שניה - מוציאין מן השלישית. שלמו שלשתן - הגיע זמן תרומה לתרם - תורמין מן החדשה, ואם לאו - תורמין מן הישנה.

ג. הנכנס לתרם את הלשכה, היו מפשפשיין בו בפניסה וביציאה, ומדברין עמו משעה שנכנס, ועד שעה שיצא, לקיים מה שנאמר (במדבר לב, כב): 'והייתם נקיים מה' ומישראל'. ואומר (יהושע כב, כב): 'אלהים ה' הוא ידע וישראל הוא ידע', ואומר (דברים ו,

ח): 'ועשית הישר והטוב בעיני ה'.' 'הטוב' - בעיני השמים, 'והישר' - בעיני האדם. דברי רבי עקיבה. רבי ישמעאל אומר: אף הישר בעיני השמים והטוב בעיני האדם. ואומר (משלי ג, ד): 'ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם', הכריעו חכמים לקיים דברי רבי ישמעאל, שנאמר (דברים יב, כה): 'כי תעשה הישר בעיני ה', ואין כאן טוב. ואומר (יהושע כב): 'אל אלהים ה' אל אלהים ה' הוא ידע וישראל הוא ידע'.

ד. תרם את הראשונה, ואמר: 'הרי זה מארץ ישראל על כל ישראל', וחפה בקטבליאות מפני שאנשי סוריא באין ושוקלין עליה. תרם את השניה, ואמר: 'הרי זו מעמון וממזאב וממרכיני הסמוכין לארץ ישראל על כל ארץ ישראל', וחפה בקטבליאות, מפני שאנשי בבל באין ושוקלין עליה. תרם את השלישית, ואמר: 'הרי זה מבבל וממדי, ומדינות הרחוקות מארץ ישראל על כל ארץ ישראל', ולא היה מחפה, זו היתה עשירה מכלם, שהיו בה איסטראות של זהב ודריאבונות של זהב, שפגנו קטבליאות ונתערבו השירים, ולא היתה מערבו בשל אשתקד, שמא יצטרכו לתרם, ונמצאו תורמין מן הישנה.

ה. תורמין על המשכון, ועל הגבוי, ועל העתיד לגבות; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: תורמין על המשכון ועל הגבוי, אבל לא על העתיד לגבות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: לא היו אומרין אלא באחרונה, שמא יצטרף אחד מארץ ישראל. ונמצא שוקל עם בבל ומועלין בהם כל שנתן. עברה שנתן - אין מועלין בהן, אלו ואלו נופלים ללשכת בדיק הביית.

ו. הנשים היו אורגות בפרכת. בית גרמו היו עושין מעשה לחם הפנים. בית אבטינס היו עושין מעשה הקטרת, נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.

שְׁלָמִים, וּדְמִיָּהֶן יִפְלוּ עִם שְׂאֵר נִכְסִים לְבִדְק הַבֵּית. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: זְכָרִים עֲצָמָן יִקְרְבוּ עוֹלוֹת, וְנִקְבוֹת יִמְכְּרוּ לְצָרְכֵי זְבָחֵי שְׁלָמִים, וַיְבִיא בְּדַמִּיָּהֶן עוֹלוֹת. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרִים: דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֵן הֵן דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

יא. אַחַד לְשָׁלְשִׁים יוֹם מְשַׁעְרִין אֶת הַלְּשָׁכָה, כָּל מִי שֶׁמְכַר לָהֶן יַיְנוֹת שְׁמָנִים וְסִלְתוֹת, וְאָמַר: תָּנוּ לִי מַעוֹת מִן הַמְּטַבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּמַדִּינָתִי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, וְאִם נִשְׁפְּכוּ בְּעֶזְרָה - נִשְׁפְּכוּ לוֹ, אִם יֵשׁ לוֹ לְהִבְיֵא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ - הֲרֵי זֶה מְבִיא, שְׁלֵם הֵיוּ אֵלוֹ אֲלֵא לְמִי שְׂאִין לוֹ.

יב. אַחַד לְשָׁלְשִׁים יוֹם תּוֹרְמִין אֶת הַלְּשָׁכָה. כָּל מִי שֶׁמְכַר יַיְנוֹת שְׁמָנִים וְסִלְתוֹת, רְצָה לְחֹזֵר בּוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים - אֵין שׁוֹמְעִין, אֲלֵא הוֹלֵךְ אֲצֵל גִּזְבָּר, וְגִזְבָּר מַעְמִידוֹ אֲצֵל שְׁלַחְנֵי, רְצָה אֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי מִיד בְּפָחוֹת מֵעֶכְשָׁו - אֵין בּוֹ מִשׁוֹם רַבִּית, וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא קֹדֵשׁ, אֲלֵא אִף הַמוֹכֵר חֲפִץ לְחַבְרוֹ, עַל מִנְתַּלְתָּן לוֹ מִכָּאן וְעַד כָּל שָׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ, רְצָה אֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי בְּפָחוֹת מֵעֶכְשָׁו - אֵין כָּאן מִשׁוֹם רַבִּית.

יג. אַחַת לְשָׁלְשִׁים יוֹם פּוֹתְחִין אֶת הַלְּשָׁכָה, כָּל שֶׁמְכַר לָהֶם יַיְנוֹת שְׁמָנִים וְסִלְתוֹת, אֹמֵר לָהֶם: תָּנוּ לִי מִן הַמְּטַבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּמַדִּינָתִי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, אֲלֵא הוֹלֵךְ אֲצֵל גִּזְבָּר, וְגִזְבָּר קוֹדֵחַ וְנוֹתֵן לוֹ מִן הַמְּטַבֵּעַ הָעוֹלָה בְּיָדוֹ לְפִי חֲשׁוֹבוֹן. רְצָה, מַעְמִידוֹ אֲצֵל שְׁלַחְנֵי, וְשְׁלַחְנֵי נוֹטְלִין מִמֶּנּוּ, וְנוֹתֵן לוֹ מִן מְטַבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּמַדִּינָתוֹ, לְפִי חֲשׁוֹבוֹן כָּל הַמְּטַבְּעוֹת הַיּוֹצֵאִין בִּירוּשָׁלַיִם.

יד. אֵלוֹ הֵן הַמְּמוֹנְנִין שֶׁהֵיוּ בַּמִּקְדָּשׁ: יוֹחָנָן בֶּן גּוֹדְגָדָא עַל גְּעִילַת שְׁעָרִים, בֶּן טוֹטֶפֶת עַל הַמְּפַתְחוֹת, בֶּן דּוּפָאֵי עַל הַלּוֹלֵב, בֶּן אַרְזָא עַל הַדּוּקָן. בְּנִימִין עַל הַתַּנּוּרִין, שְׁמוּאֵל עַל הַחִבִּיתִין, וּבֶן מַקְלִיט עַל הַמְּלַח, בֶּן פֶּלַח עַל הָעֵצִים.

ז. הַסִּירוֹת וְהַיָּעִים וְהַמְּזֻמְרוֹת וְהַמְּזוּרְקוֹת, וְכֻלָּם שֶׁהַכֹּהֲנִים נֹאמְרִין בָּהֶן - בָּאֵין מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה. מִזְבַּח הַזֶּהָב, וְכֻלֵי שְׂרֵת, בְּגָדֵי כֹהֲנִים, וּבְגָדֵי כֹהֵן גְּדוֹל, וְעֵץ אֲרוֹז, וְאוֹזֹב, וְשִׁנֵי תוֹלַעַת - בָּאֵין מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה. כֶּבֶשׂ פָּרָה, אֲבָא שְׂאוֹל אֹמֵר: כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִשָּׁל עֲצָמָן, בְּנָאוּ הָרָאשׁוֹן וְלֹא שִׁמַּשׁ עָלָיו וְמַת, אִף עַל פִּי שְׁלֵם שִׁמַּשׁ עָלָיו - אֵין חִבְרוֹ מִשְׁמַשׁ עָלָיו, אֲלֵא סוֹתְרוֹ וּבּוֹנֵה אַחַר תַּחְתּוּי, וַיִּתֵּר מִשְׁשִׁים כְּכֹרוֹת שֶׁל זָהָב יוֹצֵאִים עָלָיו. פֶּר הַבֵּא עַל כָּל הַמַּצּוֹת וְשַׁעֲרֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים, בַּתְּחִלָּה הֵיוּ מְגַבִּין לָהֶם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה הֵיוּ קָרְבִין.

ח. כָּל קָרְבָנוֹת צְבוּר הַקָּרְבִין בְּאַחַד בְּנִיסָן, בָּא חֹדֶשׁ בְּזִמְנֵו - קָרְבִין מִן הַחֹדֶשׁ, וְאִם לֹא - קָרְבִין מִן הַיָּשָׁן. תִּנְתְּנוּבּוֹ מַעְצָמָן - כְּשִׁרְיָן, וּבְלִבְד שִׁמְסוּרִים לְצְבוּר. הַפְּרָנְסִים שֶׁהוֹתִירוּ מַעוֹת לְעֵנִיִּים - לֹא יִקְחוּ בָהֶן פְּרוֹת לְמַחְצִית שֹׁכֵר, מִפְּנֵי הַפֶּסֶד עֵנִיִּים. אֲבָל לִקְחִין בָּהֶן מִשְׁעַר הַזּוֹל לְשַׁעַר הַיָּקָר, אִיזָה הוּא קִינָן הַמְּזַבֵּחַ? שְׁלוֹקְחִין אֶת הָעוֹלוֹת וּמְקַיְצִין בָּהֶן הַמְּזַבֵּחַ.

ט. הַמִּקְדָּשׁ נִכְסָיו וְהֵיוּ בָהֶן דְּבָרִים רְאוּיִן לְקָרְבָנוֹת צְבוּר - מִנִּיחִין לְאוּמְנִין בְּשִׁכְרָן; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. אָמַר לוֹ בֶן עֲזַאִי: אֵינָה הִיא הַמִּדָּה, הַפּוֹעֵל שֶׁעָשָׂה מְלֹאכָה בְּהַקְדָּשׁ, בֵּין בְּמִנְהָ בֵּין בְּמֵאִתִּים - לֹא יֹאמֵר: 'תָּנוּ לִי פָּרָה זֹאת בְּמִנְהָ, וְטִלִּית זֹאת בְּחִמְשִׁים זוֹת, שְׂאִין הַקְדָּשׁ מִתְּחַלֵּל עַל הַמְּלֹאכָה, אֲלֵא עַל הַמַּעוֹת בְּלִבְד'. כִּיצַד הֵיוּ עוֹשִׂין? מְפָרִישִׁין מִהֶן שֹׁכֵר הָאוּמְנִין, וּמְחַלְלִין אוֹתָן עַל מַעוֹת הָאוּמְנִין, וְנוֹתְנִין אוֹתָן לְאוּמְנִין בְּשִׁכְרָן, וְחוֹזְרִין וְלוֹקְחִין אוֹתָן מִתְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה.

י. הַמִּקְדָּשׁ נִכְסָיו, וְהֵיזָה בָהֶן בְּהֵמָה רְאוּיָה לְגִבֵּי מִזְבַּח, זְכָרִים וְנִקְבוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: זְכָרִים - יִמְכְּרוּ לְצָרְכֵי צְבוּר. זְבָחֵי עוֹלוֹת וְנִקְבוֹת - יִמְכְּרוּ לְצָרְכֵי זְבָחֵי

מִסְכַּת שְׁקָלִים פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּפְרוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, וְכַתּוּב עֲלֵיהֶן: תִּקְלִין חֲדָתִין, תִּקְלִין עֲתִיקִין, קִינִין וְגוֹזְלֵי עוֹלָה, עֲצִים וְלִבְנֹנָה זָהָב לַפְּפֹרֶת, שֶׁשָּׁה לְנִדְבָה, תִּקְלִין חֲדָתִין שְׁבָכֵל שָׁנָה וְשָׁנָה, וְעֲתִיקִין שְׁלֹא שְׁקָל אֲשַׁתְּקֶד - שׁוֹקֵל שָׁנָה הַבָּאָה, אֱלוֹ וְאֱלוֹ נּוֹפְלִין לְשׁוּפְרֵי לְשָׁפָה.

ב. קִנִּים, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלַי קֵן' - מִבֵּיא דְמֵי קִנּוֹ, וְנוֹתֵן לְשׁוּפֵר, הַבֵּיא בְּפָחוֹת - אֵין מְקַבְּלִין הֵימְנוּ. הַבֵּיא מוֹתֵר - כִּהֵן נוֹטֵל דְּמֵי קִנּוֹ וְנוֹתֵן לְשׁוּפֵר, וּמוֹתֵר אֵל יָפוּל לְשׁוּפֵר שֶׁל נִדְבָה. כִּהֵנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן, וְלוֹקְחִין כִּהֵן קִינִין וּמְקַרִּיבִין אוֹתָן, חֲצִינְן חֲטָאוֹת וְחֲצִינְן עוֹלוֹת. הָאֵשָׁה שֶׁנִּתְּנָה דְּמֵי קִנְיָה לְשׁוּפֵר - אוֹכֵלֶת בְּזִבְחִים לְעֶרְב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הִיא שׁוּפֵר לְקִנִּים מִפְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת, אֲלֵא הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלַי תּוֹרִין - מִבֵּיא וְנוֹתֵן לְשׁוּפֵר שֶׁל תּוֹרִין, בְּנֵי יוֹנָה - מִבֵּיא וְנוֹתֵן לְשׁוּפֵר שֶׁל בְּנֵי יוֹנָה.

ג. עֲצִים, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלַי עֲצִים' - מִבֵּיא דְּמֵי שְׁנֵי גְזֵרֵי עֲצִים וְנוֹתֵן לְשׁוּפֵר. כִּהֵנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין כִּהֵן עֲצִים, וּמְקַרִּיבִין אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, נְאוֹתִין כִּהֵן וְאֵין מוֹעֲלִין כִּהֵן, וְאֵם הַקְּרִיבֵן בַּחוּץ - פְּטוּר. אָבֵל אִם אָמַר: 'הָרִי עָלַי שְׁנֵי גְזֵרֵי עֲצִים אֱלוֹ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, מִבֵּיא שְׁנֵי גְזֵרֵי עֲצִים וְנוֹתֵן לְשׁוּפֵר. כִּהֵנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן מִמְּנוּ וּמְקַרִּיבִין אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. וְאֵין נְאוֹתִין כִּהֵן, אָבֵל מוֹעֲלִין כִּהֵן, וְאֵם הַקְּרִיבֵן בַּחוּץ - חֵיב; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אִם הַקְּרִיבֵן בַּחוּץ פְּטוּר, אֱלוֹ וְאֱלוֹ נּוֹפְלִין לְלִשְׁכַּת דִּיר הָעֲצִים.

ד. לְבוֹנָה, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלַי לְבוֹנָה' - מִבֵּיא דְּמֵי מֵלֵא קִמֵץ לְבוֹנָה, וְנוֹתֵן לְשׁוּפֵר. כִּהֵנִים מְחַלְקִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין כִּהֵן לְבוֹנָה, וּמְקַרִּיבִין אוֹתָהּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

ה. זָהָב, הָאוֹמֵר: 'הָרִי עָלַי זָהָב' - מִבֵּיא דְּמֵי דִינָר זָהָב, וְנוֹתֵן לְשׁוּפֵר. מְחַלְקִין אוֹתָן

טו. שְׁלֹשָׁה גִזְבְּרִין מֵהֵן עוֹשִׂין כִּהֵן? הֵיוּ פוֹדִין אֶת הָעֶרְכִין, וְאֶת הַחֲרָמִים, וְאֶת הַהִקְדָּשׁוֹת, וְאֶת מַעְשֵׂר שְׁנֵי, וְכֹל מְלֹאכֶת הַקֹּדֶשׁ, כִּהֵן הֵיטָה נַעֲשִׂיתָ. שְׁבַעֲהָ אֲמַרְפָּלִים מֵהֵן עוֹשִׂין? שְׁבַעֲהָ מִפְּתָחוֹת הָעֲזָרָה בֵּידוֹ, רִצָּה אֶחָד מֵהֵן לַפְתּוּחַ - אֵינוֹ יוֹכֵל, עַד שֶׁיִּכְנָסוּ כָּלֵן. נִתְכַּנְסוּ כָּלֵן, אֲמַרְפָּלִין פּוֹתְחִין וְגִזְבְּרִין נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין, וְלִפִּי כְבוֹד הַנִּכְנָסִין הֵיוּ יוֹצְאִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ אֲמַרְפָּל? מִפְּנֵי שְׁמֵר עַל הַכֵּל. הֵיוּ כְּשֵׁרִין בְּכִהְנִים וּבְלִוִּים וּבִישְׂרָאֵלִים, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּן וְאָח, בֵּן קֶדֶם לְאָח, אָח וּבִנּוֹ - אָח קֶדֶם. כֹּל הַקֶּדֶם בְּנִחְלָה - קֶדֶם בְּשֶׁרָרָה, וּבְלִבְדֵי שִׁינְהָ כְּמִנְהַג אֲבוֹתָיו.

טז. אַרְבַּע חוֹתְמוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, חוֹטָא הִיא מִבֵּיא לּוֹגוֹ עֲמוֹ, חוֹטָא דֵּל כְּדָבָרֵי בֵּן עֲזָאִי הִיא מִבֵּיא לּוֹגוֹ עֲמוֹ. כִּשְׁם שְׁהִיא לְשַׁכַּת חֲשָׁאִין בַּמִּקְדָּשׁ, כִּד הֵיטָה כֹּכֵל עֵיר וְעֵיר, מִפְּנֵי שְׁעָנִים בְּנֵי טוֹבִים מִתְּפָרְנִסִין מִתּוֹכָהּ בַּחֲשָׂאִי.

יז. שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה הַשְּׁתַּחֲוֹאוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כִּנְגֵד שַׁעַר הַשְּׁתַּחֲוֹאָה, כִּנְגֵד פְּרֻצָה שְׁחִיָּה, וְשַׁעַר הַשְּׁתַּחֲוֹאוֹת שְׁבַמִּקְדָּשׁ שְׁעַל גְּבֵי קֶרֶבֶן חוּבָה, וְעַל גְּבֵי קֶרֶבֶן קְבוּעַ, כָּאֵן וְכָאֵן לֹא הֵיטָה שְׁחִיָּה, אֲלֵא כְּרִיעָה וּפְשִׁיטָה בְּלִבְדֵי.

יח. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַרְוֵן גְּלָה לְכַבֵּל, שְׁנַאֲמַר (מְלָכִים-ב, כ, יז): "לֹא יִתֵּר דְּבַר אָמַר ה'"; וְאֵין 'דְּבַר' אֲלֵא דְבָרוֹת שְׁבוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָרִי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרֵי הַיָּמִים-ב, לו, ט): "וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שֶׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוֹכַדְנֶצַּר וַיְבִיאֵהוּ בְּכֹלָה עִם כָּלֵי חֲמֻדַּת בֵּית ה'", אֱלוֹ הֵן כָּלֵי חֲמֻדַּת בֵּית ה'; זֶה אַרְוֵן. רַבִּי יְהוּדָה בֵּן לְקִישׁ אוֹמֵר: אַרְוֵן בַּמִּקְדָּשׁ נִגְנָז, שְׁנַאֲמַר (מְלָכִים-א, ח, ח): "וַיֵּאָרְכוּ הַבָּדִים, וַיֵּרְאוּ רָאשֵׁי הַבָּדִים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַיָּבֵר, וְלֹא יֵרְאוּ הַחוּצָה, וַיְהִי שֵׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

כְּהֵנִים, וְלוֹקְחִין בְּהֵן זֶהָב, וְעוֹשִׂין אוֹתוֹ רְקוּעֵי זֶהָב לְבֵית קֹדְשֵׁי הַקֹּדְשִׁים.

ו. שֶׁשָׁה לְנִדְבָה, כְּנֶגֶד מוֹתֵר חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת, וּמוֹתֵר קִנְי זְבוֹת וְקִנְי יוֹלְדוֹת וְאֲשָׁם קָרְפֵן נִזִּיר וּמִצְרַע. הָאוֹמֵר: 'מִנְה זֹ לְנִדְבָה', 'סִלַּע זֹ לְנִדְבָה' - מְבִיא וְנוֹתֵן לְשׁוֹפֵר שֶׁל נִדְבָה. כְּהֵנִים מַחְלֶקֶין אוֹתָן וְלוֹקְחִין בְּהֵן עוֹלוֹת, הַבֶּשֶׂר לְשֵׁם וְהָעוֹרוֹת שֶׁל כְּהֵנִים.

ז. מַעוֹת שְׁנִמְצָאוּ לְפָנֵי סוֹחְרֵי בַהֲמָה, לְעוֹלָם מַעֲשֵׂר. וּבַהֲרַ הַבַּיִת חֲלִין, וּבִירוּשָׁלַיִם, בְּשֶׁאֵר יָמוֹת - הַשְּׁנָה חֲלִין, וּבִשְׁעַת הַרְגֵל - הַכֹּל מַעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֵלּוּ דְבָרֵי בֵית שְׁמַאי, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לְעוֹלָם מַעֲשֵׂר, חוּץ מִן הַנִּמְצָאִים בְּהַר הַבַּיִת בְּשֶׁאֵר יָמוֹת הַשְּׁנָה שֶׁל חֲלִין.

ח. בֶּשֶׂר שְׁנִמְצָא בְּעִזָּה, מַחְרוֹזוֹת - מִתֵּר, שְׁאִין עוֹשִׂין בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ מַחְרוֹזוֹת. שְׁעַל גְּבֵי אֶשְׁפָּה - בְּכָל מְקוֹם אֶסוּר.

ט. נִכְרֵי שֶׁהִבִּיא שְׁלֵמִיו, נִתְּנָן לְיִשְׂרָאֵל - יִשְׂרָאֵל אוֹכְלֵן. נִתְּנָן לְכַהֵן - הַכֹּהֵן אֶכְלוּ. גֵּר שְׂמֵת וּבִזְבוּזוֹ אֵת נִכְסָיו, וְאַחַר כֵּן נוֹדַע שֶׁהֵן שֶׁל הַקֹּדֶשׁ - מוֹצִיאִין מִיָּדָן.

י. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הָאוֹכֵל קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים לְאַחַר וְרִיקַת דָּמִים - מִשְׁלֵם אֵת הַקֶּרֶן וְאִין מִשְׁלֵם אֵת הַחֲמֵשׁ. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: מִשְׁלֵם קֶרֶן וְחֲמֵשׁ לְכַהֲנִים, וְכַהֲנִים לוֹקְחִין בְּהֵן שְׁלֵמִים, וּמִקְרִיבִין אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

יא. פְּרֻכָּת, אֲרָכָה אֲרָבַעַים אַמָּה וְרַחְבָּה עֶשְׂרִים אַמָּה, וְהֵיחָה נֶאֱרָגַת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מְשׁוֹר מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב. אַחֲרַת הֵיחָה שֵׁם - אֲרָכָה עֶשְׂרִים אַמָּה וְרַחְבָּה עֶשְׂרִים אַמָּה, וְהֵיחָה נֶאֱרָגַת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי, וְשֵׁשׁ מְשׁוֹר מַעֲשֵׂה רוֹקֵם, וְהֵיחָה פְּרוֹסָה עַל פִּתְחוֹ שֶׁל הַיֵּכַל מִבְּחוּץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: זֹ שְׁמוֹצִיאִין אוֹתָהּ מִבְּפָנִים, וְהֵיחָה מְקַפְּלָת אֶחָד לְשָׁנִים וְשָׁנִים לְאַרְבָּעָה. הֵיחָה פְּרוֹסָה עַל פִּתְחוֹ

שֶׁל הַיֵּכַל מִבְּחוּץ. אָמְרוּ לוֹ: מִי שֶׁשִּׁמַּשׁ בַּקֹּדֶשׁ חֲמוּרָה - תִּחְזוֹר תִּשְׁמַשׁ בַּקֹּדֶשׁ קֵלָה? דְּבַר אַחֲרַ: בְּזוֹ כְּתוּב (שְׁמוֹת כו, א): "מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב", וּבְזוֹ כְּתוּב (שְׁמוֹת כו, לו): "מַעֲשֵׂה רֶקֶם". רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: בְּזוֹ כְּתוּב 'מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב' - שְׁנֵי פְּרָצוּפוֹת, וּבְזוֹ כְּתוּב מַעֲשֵׂה רֶקֶם - פְּרָצוּף אֶחָד, אֲלָא שְׁמוֹצִיאִין זֶה אוֹתָהּ מִבְּפָנִים. הֵיחָה מְקַפְּלָת אֶחָד לְשָׁנִים וְשָׁנִים לְאַרְבָּעָה, וְהֵיחָה נִתּוּנָה בְּעֵלְיָה כְּנֶגֶד הַתְּחִתּוֹנָה, שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוֹת כו, לג): "וְהִבְדִּילָה הַפְּרֻכָּת לְכֹסֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ" וְגו'. רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן אֲנִטְיָגוֹס אוֹמֵר: שְׁתֵּי פְּרוּכוֹת הֵיוּ שֵׁם, אַחַת פְּרוֹסָה וְאַחַת מְקַפְּלָת, נִטְמָאָה פְּרוֹסָה - פּוֹרְסִין אֵת הַמְקַפְּלָת, בְּעֶרְבַּ יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַנְיִסִין אֵת הַחֲדָשָׁה וּמוֹצִיאִין אֵת הַיִּשְׁנָה.

יב. בֶּשֶׂר קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים שְׁנִטְמָא, בֵּין בָּאֵב הַטְּמָאָה וּבֵין בּוֹלַד הַטְּמָאָה, בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַכֹּל יִשְׂרָף בְּפָנִים, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בָּאֵב הַטְּמָאָה בְּחוּץ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הַכֹּל יִשְׂרָף בְּחוּץ, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בּוֹלַד הַטְּמָאָה מִבְּפָנִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מַה שְׁנִטְמָא בָּאֵב הַטְּמָאָה, בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבְּחוּץ - יִשְׂרָף בְּחוּץ, וְשְׁנִטְמָא בּוֹלַד הַטְּמָאָה, בֵּין בְּחוּץ בֵּין בְּפָנִים - יִשְׂרָף בְּפָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדַבְּרֵי בֵית שְׁמַאי. וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּדַבְּרֵי בֵית הַלֵּל.

יג. אֵיבָרֵי תְּמִיד שְׁאֵמְרוּ 'נוֹתְנִין לְמִטָּה' - נִתְּנִין מִחֲצֵי כֶּבֶשׂ וְלְמִטָּה בְּמִזְרַח, וְשְׁאֵמְרוּ 'נִתְּנִין לְמַעְלָה' - נִתְּנִין מִחֲצֵי כֶּבֶשׂ וְלְמַעְלָה בְּמַעְרֵב. רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן עֲקִשְׂיָא אוֹמֵר: אֵלּוּ וְאֵלּוּ נִתְּנִין מִחֲצֵי כֶּבֶשׂ וְלְמִטָּה, אֲלָא שֶׁהִתְמִידִין בְּמַעְרֵב וּמוֹסְפִין בְּמִזְרַח, וְשֶׁל רָאשֵׁי חֲדָשִׁים נִתְּנִין תַּחַת כְּרַכְבַּ הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמַטָּה. אֵיזָה הוּא כְּרַכְבַּ הַמִּזְבֵּחַ? בֵּין קֶרֶן לְקֶרֶן, מְקוֹם הַלּוּד רִגְלֵי הַכַּהֲנִים וְאֵילָף.

יד. גֵּר מַעֲכָב לְאָכּוֹל בְּזִבְחִים, עַד שֶׁיִּבְיָא קִנּוּ. הִבִּיא פְּרִידָה אַחַת - אוֹכֵל בְּזִבְחִים לְעֶרְב. כָּל חֵיבֵי קִנּוּן שְׁבַתוּרָה - חֲצִיזֵן

זי. זָקן, אֵין מוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בַּלְשַׁכַּת הַגְּזִית אֲלֵא אִם כֵּן נַעֲשֶׂה דִין בְּעִירוֹ, מִשְׁנַעֲשֶׂה דִין בְּעִירוֹ - מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּהַר הַבַּיִת, מִשֵּׁם מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בַּחֵיל, מִשֵּׁם מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בַּלְשַׁכַּת הַגְּזִית.

מִסְכַּת יוֹמָא פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. לָמָּה מִפְּרִישִׁין כֹּהֵן גְּדוֹל מִבֵּיתוֹ לְלִשְׁכַּת פְּלִהָדְרִין? פֶּרֶשׁ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה: שְׂמָא תַמְצָא אֶשְׁתוּ סַפֵּק נִדָּה וַיֵּבֵא עָלֶיהָ, וְנִמְצָא טָמֵא שְׁבַעַת יָמִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: "לְשַׁכַּת בְּלוֹוֹטִין"³ - קוֹרִין אוֹתָהּ.

ב. כָּל הַלְשָׁכוֹת שְׁבַמְקַדֵּשׁ - פְּטוּרוֹת מִן הַמְזוּזָה, חוּץ מִלְשַׁכַּת פְּלִהָדְרִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בֵּית דִּירָה לְכַהֵן גְּדוֹל שְׁבַעַת יָמִים בַּשָּׁנָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וְכִי לֹא הִיָּה שֵׁם בֵּית דִּירָה אֲלֵא זוֹ בַּלְבָּד? אֲלֵא כָּל שֶׁהוּא בֵּית דִּירָה - חֵיב. כָּל שְׂאִינָה בֵּית דִּירָה - פְּטוּרָה.

ג. כָּל הַלְשָׁכוֹת שְׁבַמְקַדֵּשׁ - רְשׁוֹת הֵיחִיד לְשַׁבֵּת וּרְשׁוֹת הֵיחִיד לְטַמְּאָה, חוּץ מִלְשַׁכַּת הַיַּיִן וְשִׁמּוֹן, שֵׁישׁ לָהֶם שְׁנֵי פִתְחִים, זֶה כְּנֶגֶד זֶה. אָבָא שְׂאוּל הִיָּה קוֹרָא אוֹתָהּ: "לְשַׁכַּת בֵּית שְׁמַנְיָא". רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כָּל לְשַׁכָּה שְׁבַמְקַדֵּשׁ שֵׁישׁ לָהּ שְׁנֵי פִתְחִים, זֶה כְּנֶגֶד זֶה, כְּגוֹן שַׁעַר עֲזָרָה - רְשׁוֹת הֵיחִיד לְשַׁבֵּת, וּרְשׁוֹת הַרְבִּים לְטַמְּאָה.

ד. לָמָּה מִפְּרִישִׁין כֹּהֵן אַחַר תַּחְתּוֹ? שְׂמָא יֵאָרֵעַ בּוֹ פְּסוּל - יִשְׁמַשׁ תַּחְתּוֹ, וְכֹהֵן גְּדוֹל חוֹזֵר לְכַהֲנֵהוּ גְּדוֹלָה, וְזֶה שְׁשַׁמַּשׁ תַּחְתּוֹ כָּל מִצְוֹת כַּהֲנֵהוּ גְּדוֹלָה עָלָיו; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אֵף עַל פִּי שְׂאֵמְרוֹ: 'כָּל מִצְוֹת כַּהֲנֵהוּ גְּדוֹלָה עָלָיו, אֵינּוּ כְּשֵׁר, לֹא לְכַהֵן גְּדוֹל וְלֹא לְכַהֵן הַדְּיוּט. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַעֲשֶׂה בְּיוֹסֵף בֶּן אֱלֵם מִצַּפּוֹרֵי, שְׂאָרַע פְּסוּל בְּכַהֵן גְּדוֹל וְשַׁמַּשׁ תַּחְתּוֹ, לְאַחַר שְׂיִצָּא, אָמַר לְמַלְךְ: פֶּר וְשַׁעִיר שְׁקָרְבִין הַיּוֹם, מִשָּׁל מִי הָיוּ? מִשָּׁלִי אוֹ מִשָּׁל כֹּהֵן

חֲטָאוֹת וְחֲצִיץ עוֹלוֹת, חוּץ מִקְנֵי שֶׁל גֵּר, שְׂאָף עַל פִּי שֶׁהֵן חוֹבָה - שְׁתִּיחָה עוֹלוֹת. רָצָה לְהֵבִיא חוֹבָתוֹ מִן הַבְּהֵמָה - יֵבֵיא. הֵבִיא עוֹלוֹת בְּהֵמָה לְסִפְרִיתוֹ - יֵצָא. מִנְחוֹת וְנִסְכִּים - לֹא יֵצָא, לֹא אֲמָרוּ 'קֵן' אֲלֵא לְהַקֵּל עָלָיו. הֵבִיא לְצָרְעוֹ - יַחֲזוֹר וַיֵּבִיא לְכַפְּרָתוֹ. לְנִזְרָתוֹ - יַחֲזוֹר וַיֵּבִיא לְכַפְּרָתוֹ. קֵנוּ שֶׁל גֵּר - אֵין נוֹהֶגֶת אֲלֵא בַּפְּנֵי הַבַּיִת, וְצָרִיף לְהֵבִיא מַעֲכָשׁוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אֵין צָרִיף לְהֵבִיא מַעֲכָשׁוֹ מִפְּנֵי תַקְלָה.

טו. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ שְׁקָלִים אֵין נוֹהֲגִין אֲלֵא בַּפְּנֵי הַבַּיִת? לְפִי שְׂאֵין תּוֹרְמִין מִן הַיְשָׁנָה, וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ בַּכּוֹרִים אֵין נוֹהֲגִין אֲלֵא בַּפְּנֵי הַבַּיִת? מִשׁוּם שְׁנֵאָמַר (שְׁמוֹת כג, יט): "רֵאשִׁית בַּכּוֹרֵי אֲדַמְתָּךְ תָּבִיא בֵּית ה' אֲלֵהֶיךָ", כָּל זְמַן שֵׁישׁ לָךְ בֵּית - יֵשׁ לָךְ בַּכּוֹרִים. אֵין לָךְ בֵּית - אֵין לָךְ בַּכּוֹרִים.

טז. כֹּהֵן גְּדוֹל אֵין נִכְנַס לְעֲזָרָה לְעַבּוּדָה, אֲלֵא אִם כֵּן נִמְשַׁח שְׁבַעָה וְנִתְרַבָּה שְׁבַעָה, אֵף עַל פִּי שְׂלֵא נִמְשַׁח שְׁבַעָה וְנִתְרַבָּה שְׁבַעָה וְעַבְד - עַבּוּדָתוֹ כְּשֵׁרָה. כֹּהֵן הַדְּיוּט, אֵין נִכְנַס לְעֲזָרָה לְעַבּוּדָה, אֲלֵא אִם כֵּן הֵבִיא עֲשִׁירֵית הָאִיפָה מְשֻׁלוֹ, וְעוֹבְדָה בְּיָדוֹ, אֵף עַל פִּי שְׂלֵא הֵבִיא עֲשִׁירֵית הָאִיפָה מְשֻׁלוֹ, וְעוֹבְדָה בְּיָדוֹ, וְעַבְד - עַבּוּדָתוֹ כְּשֵׁרָה. בֶּן לֹוִי אֵין נִכְנַס לְעֲזָרָה לְעַבּוּדָה, אֲלֵא אִם כֵּן לָמַד חֲמֵשׁ שָׁנִים, שְׁנֵאָמַר (בְּמִדְבָּר ח, כד): "זֹאת אֲשֶׁר לְלוֹוִים מִבֶּן חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה", וְלַהֲלֵךְ הוּא אָמַר (בְּמִדְבָּר ד, א): "מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה", אִם נֵאָמַר 'מִבֶּן חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים', לָמָּה נֵאָמַר 'מִבֶּן שְׁלֹשִׁים'? וְאִם נֵאָמַר 'מִבֶּן שְׁלֹשִׁים', לָמָּה נֵאָמַר 'מִבֶּן חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים'? אֲלֵא כָּל אוֹתָן שָׁנִים שְׁמִיךְ חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים וְעַד בֶּן שְׁלֹשִׁים הִיָּה לָמַד, מִכֵּאֵן וְאֵילָךְ מִקְרִיבִין אוֹתוֹ לְעַבּוּדָה, מִכֵּאֵן אָמְרוּ: כָּל שְׂאֵינוּ מְרָאָה סִימָן טוֹב בְּמִשְׁנָתוֹ בְּתוֹךְ חֲמֵשׁ שָׁנִים - שׁוֹב אֵינוּ מְרָאָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: שְׁלֹשׁ שָׁנִים, שְׁנֵאָמַר (דְּבָרִים א, ד - ה): "וְלִגְדֹלְם שָׁנִים שְׁלֹשׁ, וְלִלְמַדְם סֶפֶר וְלִשְׁוֹן בְּשָׂדִים".

³ לשכת שרים.

גְּדוּל? יַדַע הַמֶּלֶךְ עַל מַה אָמַר לוֹ, אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ: 'מַה זֶה בֶּן אֱלֹם? לֹא דִיךָ שֶׁשְׂמַשְׁתָּ תַחַת כֹּהֵן גְּדוּל, שְׁעָה אַחַת לִפְנֵי מִי שְׂאֵמַר וְהִיא הָעוֹלָם, אֲלֵא שְׂאֵתָה מִבְּקֵשׁ לְטוּל לֶךְ כִּהוֹנָה גְּדוּלָה? ! בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, יַדַע יוֹסֵף בֶּן אֱלֹם שְׁהוֹסֵעַ מִן הַכִּהוֹנָה גְּדוּלָה.

ה. כִּיצַד כֹּהֵן גְּדוּל נוֹטֵל חֶלֶק בְּרֵאשׁ? אוֹמַר: זו חֲטָאָת שְׁלִי, זֶה אֶשֶׁם שְׁלִי, חֶלֶה אַחַת מִשְׁתֵּי חִלּוֹת, אֲרַבַּע וְחֲמֵשׁ חִלּוֹת מִלְחָם הַפְּנִים. רַבִּי אוֹמַר: אוֹמַר אֲנִי שִׁיחָא זֶה נוֹטֵל מִחֲזָה, שְׂנַאֲמַר (וַיִּקְרָא ב, א): "וְהִיִּתָּה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו" - מִחֲזָה לְאַהֲרֹן וּמִחֲזָה לְבָנָיו. בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּקִדְשֵׁי מִקְדָּשׁ, אֲבָל בְּקִדְשֵׁי הַגְּבוּל - אֶחָד כֹּהֵן גְּדוּל וְאַחַד כֹּהֵן הַדְּיוּט חוֹלְקִין בְּשׁוּהָ.

ו. מִצְוֹת כֹּהֵן גְּדוּל לְהִיּוֹת גְּדוּל מֵאַחֲרוֹ: בְּנוֹי, בְּכַח, בְּעֶשֶׂר, בְּחִכְמָה וּבְמִרְאָה. אֵין לוֹ - מַנִּין שִׁיגְדֻלוּהוּ אַחֲרוֹ הַכֹּהֲנִים? נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא כא, ט): "וְהִכְהֵן הַגְּדוּל מֵאַחֲרוֹ" - שִׁיגְדֻלוּהוּ אַחֲרוֹ. אָמַרו עֲלָיו עַל פִּינְחָס אִישׁ חֲבֵתָהּ, שְׁעָלָה גּוֹרְלוֹ לְהִיּוֹת כֹּהֵן גְּדוּל, וְהִלְכוּ אַחֲרָיו גִּזְבְּרִין וְאַמְרֵכְלִין, וּמִצְאוּהוּ כִּשְׁהוּא חוֹצֵב, וּמִלְאוּ אַחֲרָיו אֶת הַמִּחְצָב דִּינָרֵי זָהָב. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל: וְכִי סִתָּת הִיא? וְהִלֵּא חֲתִנְגּוּ הִיא! וּמִצְאוּהוּ כִּשְׁהוּא חוֹרֵשׁ, כְּמָה שְׂנַאֲמַר בְּאַלִּישַׁע (מְלָכִים-א, יט, יט): "וַיִּלֶּךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת אֱלִישַׁע בֶּן שָׁפַט וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנַיִם עֶשֶׂר צְמִידִים לְפָנָיו וְהוּא בִּשְׁנַיִם הַעֲשָׂר", מִשְׂרַבּוּ מְלָכִים, הַחֲקִינוּ לְהִיּוֹת מַעֲמִידִין כֹּהֲנִים, הִיוּ מַעֲמִידִים אוֹתָם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה.

ז. לְמַה פִּרְשׁ וּבּוֹכָה? מִפְּנֵי שְׂצָרִיכִים לְהִשְׁבִּיעַ. וְלְמַה צְרִיכִין לְהִשְׁבִּיעוּ? שֶׁכִּבֵּר הִיא מַעֲשֶׂה בְּכִיתוֹס אֶחָד, שֶׁהִקְטִיר עַד שֶׁהוּא בֹא בַחוּץ, וַיִּצָא עֲנָן הַקְּטָרֶת וְהִרְתִּיחַ אֶת כָּל הַבַּיִת, שֶׁהִיוּ הַבְּיָתוֹסִין אוֹמְרִים:

"יִקְטִיר עַד שֶׁהוּא בַחוּץ, שְׂנַאֲמַר (וַיִּקְרָא טז, ב): "כִּי בַעֲנָן אֲרָאָה עַל הַכַּפֹּרֶת". אָמַרו לָהֶם חֲכָמִים: וְהִלֵּא כִּבֵּר נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, יג): "וַיִּנְתֵּן אֶת הַקְּטָרֶת עַל הָאֵשׁ לִפְנֵי ה'", אִם כֵּן, מַה תְּלַמּוּד לּוֹמַר: "כִּי בַעֲנָן אֲרָאָה עַל הַכַּפֹּרֶת" - מִלְּמַד שְׁנוֹתָן בַּהּ מַעֲלָה עֶשֶׂן, הֵא אִם לֹא נִתַּן בַּהּ מַעֲלָה עֶשֶׂן, או שֶׁחֲסַר אַחַת מִכָּל סְמֶנְיָה - חֵיב מִיתָה. כְּשִׁיצָא, אָמַר לְאַבְיו: 'כָּל יַמִּיכָם הֵייתֶם דּוֹרְשִׁין, וְאֵין אַתֶּם עוֹשִׂין, עַד שְׁעַמְדַתִּי וְעַשִׁיתִי אָנִי! אָמַר לוֹ: אַף עַל פִּי שְׂאֵנוּ דּוֹרְשִׁין - אֵין אָנוּ עוֹשִׂין, וְשׁוֹמְעִין לְדְבָרֵי חֲכָמִים, חֲמַהֲנִי עֲלֶיךָ אִם תֵּאָרֶךְ יָמִים, לֹא שְׁהָה שְׁלֹשָׁה יָמִים וְנִתְּנָהוּ בְּקַבֵּר.

ח. אֵיזוֹ הִיא אֲצִבַּע צְרָדָה? זו אֲצִבַּע גְּדוּלָה שֶׁל יָמִין, בְּפָה וְלֹא בְּנֶבֶל וְלֹא בְּכַנּוּר, מַה הִיוּ אוֹמְרִים? (תְּהִלִּים קכז, א): "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַיִת" וְגו', לֹא הִיוּ יִשְׁנִים כָּל הַלַּיְלָה, אֲלֵא שְׁקוֹרִין כְּנֶגֶד כֹּהֵן גְּדוּל, כְּדִי לַעֲסֹקוּ בַתּוֹרָה, כִּף הִיוּ נוֹהֲגִין בְּגִבּוּלִין, אַחַר חֲרַבֵּן הַבַּיִת זָכַר לַמִּקְדָּשׁ, אֲבָל הִיוּ חוֹטְאִין⁶.

ט. כִּיצַד נִכְנָסִין לְלִשְׁכַת הַגְּזִיט? מִקִּיפִין וְעוֹמְדִין כְּמִין בְּכוֹלֵי־אֶרֶץ, הַמְּמַנֶּה בֹא וְנוֹטֵל מִצְנַפְתּוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן - יוֹדְעִין שֶׁמְּמַנּוּ פִּיס מִתְּחִיל. לֹא הִיוּ מוֹצִיאִים שְׁתֵּים אֲלֵא אַחַת אַחַת, הַיְחִידִים שֶׁבֵּהֶן מוֹצִיאִין שְׁתֵּים, וְלֹא הִיוּ מוֹנִין אֶת הַיְתָרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: לֹא הִיא פִּיס לְמַחְתָּה, אֲלֵא מִי שֹׁזְכָה בְּקִטְרֶת, אוֹמַר לְזֶה שְׁעָמוּ: 'זָכָה עָמִי בְּמַחְתָּה! רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמַר: לֹא הִיא פִּיס לְחִלְבִּים וְאַמוּרִים, אֲלֵא מִי שֶׁהִיא מַעֲלָה אֲבָרִים לְכֶבֶשׂ - מַעֲלָה אוֹתָן לְגַבֵּי הַמַּזְבֵּחַ.

י. מַעֲשֶׂה בְּשְׁנֵי כֹהֲנִים שֶׁהִיוּ רָצִין וְעוֹלִין בְּכֶבֶשׂ, קָדַם אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבֵרוֹ לַתּוֹךְ אֲרַבַּע אַמּוֹת שָׁלוֹ, נָטַל סַכִּין וְחָקַע לוֹ בְּלָבוֹ.

⁶ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים מִשְׁחָקִים יַחַד וְכֵאִים לִידֵי עֲבָרָה.

⁷ תְּכַשִּׁיט עֵגֶל.

⁵ וְאָנוּ בְּקִיאִים בְּכָל הַנַּעֲשֶׂה יוֹתֵר מִכֶּם.

להקריב - מקריב. מעשה בכניה של מרתה בת ביתוס, שהיה אחד מהם נוטל שתי ירכות בשתי אצבעותיו משור, לקוח באֶלֶף דינרין, והיה מהלך עקב בצד גודל ומעלה אותן לגבי מזבח.

יג. מהו אומר: 'על פני המזרח עד שבחברון'? רבי אומר: אינו דומה תמור של לבנה לתמור של חמה, תמור לבנה - מתמור ועולה כמקל, תמור של חמה - מפציע לכאן ולכאן. אבא יוסי בן חנן אומר: ברקאי.

יד. כהן גדול שיוצא מן העזרה לדבר עם חברו ומפליג - טעון טבילה. שאֶלו את בן זומא: מה טעם לטבילה זו? אָמר להן: אם הנכנס מקדש לקדש, מקום שענוש כרת - טעון טבילה, הנכנס מחל לקדש, ממקום שאינו ענוש כרת - אינו דין שיטען טבילה? רבי יהודה אומר: לא היתה טבילה זו, אלא מפני הסרך, פעמים שהטמאה ישנה בידו, מתוך שהולך לטבל - נזכר שהוא טמא, וחוזר ובא לו.

טו. כהנים שלא טבלו, ולא קדשו ידיהם ורגליהם, וכן כהן גדול שלא טבל ולא קדש ידיו ורגליו, בין עבודה לעבודה, ובין בגדים לבגדים, ועבדו - עבודתן כשרה, אבל כהנים שלא טבלו, ולא קדשו ידיהם ורגליהם, וכן כהן גדול שלא טבל, ולא קדש ידיו ורגליו מן הפיור, ועבדו - עבודתן פסולה. אחד כהן גדול, ואחד כהן קדוּש ששמשו שחרית, שלא רחצו ידיהם ורגליהם - חִבֵּין מיתה, שנאמר (שמות ל, ט): "בבאם אל אהל מועד" וגו'. היה עומד ומקריב כל הלילה - טעון קדוש ידים ורגלים, שהיה רבי אומר: הלינה פוסלת בקדוש ידים ורגלים. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: אֶפְלו עוסק בעבודה כל שבעת ימים - אין הלינה פוסלת בקדוש ידים ורגלים.

טז. חמש טבילות היו שם באותו היום, כלם בקדש בבית הפורה, חוץ מן

בא רבי צדוק ועמד על מעלות האולם, ואמר: שמעוני! אחינו בית ישראל! הרי הוא אומר (דברים כא, א): "כי ימצא חלל וגו', ויצאו זקניך ושופטיך, ומדדו"; בואו ונמדד! על מי ראוי להביא עגלה? על ההיכל או על העזרות?! געו כל העם אחריו בככיה. ואחר כך בא אביו של חינוק, אָמר להם: אחינו! אני כפרתכם! עדין בני מפרפר, וסכין לא נטמא! ללמדך, שטמאת סכין קשה להם לישראל, יותר משפירות דמים. וכן הוא אומר (מלכים ב, כא, טז): "וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאד, עד אשר מלא את ירושלים פה לפה", מכאן אָמרו: בעון שפיכות דמים - שכינה נעלת ומקדש נטמא.

יז. אָמר להם הממנה: בואו והפיסו! מי שוחט? מי זורק? מי מדשן את מזבח הפנימי? מי מדשן את המנורה? מי מעלה אברין לכבש? הראש והרגל, שתי הידים, העקץ והרגל החזה והגרה, ושתי הדפנות, הקרבים והסלת, והחביתים והיין; אלו דברי רבי שמעון איש המצפה. רבי יוסי אומר: הראש, והעקץ, והרגל, ושתי דפנות, ושתי ידים, החזה והגרה. רבי עקיבא אומר: הראש והרגל, ושתי הידים, החזה והגרה, ושתי דפנות, העקץ והרגל. רבי יוסי הגלילי אומר: הראש והרגל, והחזה והגרה, שתי דפנות, והעקץ והרגל, ושתי הידים. אָמר בן עזאי לרבי עקיבא משום רבי יהושע: דרך הלוכו היה קרב, הראש והרגל, החזה והגרה, שתי דפנות, העקץ והרגל - עשרה כהנים זוכים בו, פעמים ארבעה עשר, פעמים חמשה עשר, פעמים ששה עשר.

יח. איל קרב באחד עשר, כבשי צבור בשמונה, שאין עמהן חביתין. פר קרב בעשרים וארבעה: הראש והרגל - שנים אוחזין ברגל, ומעלין אותה לגבי מזבח. שלשה אוחזין בגרה ומקריבין אותה לגבי מזבח. כמה דברים אמורים? בקרבנות הצבור, אבל קרבנות יחיד, כל הרוצה

הָעוֹיִנוֹ וְהַרְשָׁעוֹ, שְׁלֵמָה אָמַר (מלכים א-ח):
 "חֲטָאנוּ עוֹיִנוֹ רָשָׁעוֹ". דְּנִיָּאל אָמַר (דְּנִיָּאל ט,
 טו): "חֲטָאנוּ וְעוֹיִנוֹ וְהַרְשָׁעוֹ וּמְרַדְנוּ", אֲלָא
 מִהוּ שְׁמֹשָׁה אוֹמֵר (שְׁמוֹת לד, ז): "נִשְׂא עוֹן
 וּפָשַׁע וְחֲטָאָה וְנִקְּהָ"? אֲלָא כִּךָ הִיָּה
 מִתּוֹדָה: חֲטָאֵי וְעוֹיֵי וּפְשָׁעֵי לְפָנֶיךָ,
 אָמַר מִשָּׁה לְפָנֶי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ
 שֶׁל עוֹלָם! בְּשָׁעָה שִׁישְׂרָאֵל חוֹטְאִין לְפָנֶיךָ
 וְעוֹשִׂין תְּשׁוּבָה - עֲשֵׂה לָהֶם זְדוּנוֹת
 כְּשִׁגְגוֹת.

ב. בָּא לֹו לְמִזְרַח הָעוֹרָה, לְצִפּוֹן הַמְּזֻבַּח,
 הַסֵּגָן בִּימֵינוֹ, וְרֹאשׁ בֵּית דִּין מִימֵינוֹ, וְרֹאשׁ
 בֵּית אֵב מִשְׁמָאלוֹ, וְשֵׁם שְׁנֵי שְׁעָרִים,
 וּפְנֵיהֶם כְּלִפֵּי הַעֵם, וְאַחֲזִירֵהֶם כְּלִפֵּי הַקְּדוֹשׁ.
 כֹּהֵן גְּדוֹל, פְּנֵיו כְּלִפֵּי הַקְּדוֹשׁ, עֲשֵׂה פְעָמִים
 מְזֻכָּר אֶת הַשֵּׁם בּוֹ בַּיּוֹם, שִׁשָּׁה לַפֶּר שְׁלֹשָׁה
 לְשַׁעִיר וְאַחַד לַגּוֹרְלוֹת, וְקִלְפֵי הֵיחָה שֵׁם,
 וּבָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת, שֶׁל אֲשֶׁכְרוּעַ הָיִו, וְעֲשֵׂאָן
 בְּן גְּמָלָא שֶׁל זֶהָב, וּמְזֻכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַח.

ג. בֶּן קָטִין עֲשֵׂה שְׁנַיִם עֲשָׂר דָּד לְכִיּוֹר,
 שְׁנַיִם עֲשָׂר כֹּהֲנִים מְקַדְשִׁין מִמֶּנּוּ, שְׁמַתְחִלָּה
 לֹא הָיִו בּוֹ אֲלָא שְׁנַיִם, וְשְׁנֵי כֹהֲנִים מְקַדְשִׁין
 הֵימֵנוּ, וּמְזֻכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַח. מוֹנֵבֵי הַמְּלָךְ
 עֲשֵׂה כָּל יְדוֹת הַסְּפִינִין שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים
 שֶׁל זֶהָב, וּמְזֻכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַח, הֵילִילֵי
 הַמְּלָכָה אִמּוֹ עֲשֵׂתָה נְבָרְשֶׁת שֶׁל זֶהָב שֶׁעַל
 פֶּתַח הַהֵיכָל, שֶׁבְּשָׁעָה שְׁחִמָּה זוֹרַחַת, הָיִו
 נְצוּצוֹת יוֹצְאִין הֵימָנָה, וְיוֹדְעִין שְׁחִמָּה
 זוֹרַחַת, אִף הִיא עֲשֵׂתָה טְבֵּלָא שֶׁל זֶהָב,
 שְׁפָרְשֶׁת סוּטָה כְּתוּבָה עָלֶיהָ, כָּל הַשְּׁעָרִים
 שְׁהִיּוּ שֵׁם נִשְׁתַּנּוּ לְהִיּוֹת שֶׁל זֶהָב, חוּץ
 מִשְׁעָרֵי נִקְנוֹר, מִפְּנֵי שְׁנֻעֲשָׂה בְּהֵן גִּס. וַיֵּשׁ
 אוֹמְרִים: מִפְּנֵי שְׁנֻחַשְׁתָּן מוֹצָהֶבֶת הֵיחָה.
 רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: נִחַשְׁתָּא
 קְלִנִּיתָא הֵיחָה, וְהֵיחָה יַפָּה כְּזֶהָב.

ד. מִהוּ נִסִּים נַעֲשׂוּ לְדַלְתוֹתָיו? אָמְרוּ:
 כְּשֶׁהִלָּךְ נִקְנוֹר לְהִבִּיא לְדַלְתוֹתָיו
 מֵאֶלְכַסְנַדְרִיאָא שֶׁל מְצָרִים, עָמַד עָלֶיהֶן

הָרֵאשׁוֹנָה, שֶׁהֵיחָה בַּחֹל עַל גַּב שַׁעַר
 הַמַּיִם, וּבְצַד לְשִׁכְתוֹ הֵיחָה. רַבִּי יְהוּדָה
 אוֹמֵר: עֲשׂוּשִׁיּוֹת שֶׁל בְּרֹזֶל הָיִו מִרְתִּיחִין
 מִעֵרֵב יוֹם הַכַּפּוּרִים, וּמִטִּילִין לְתוֹךְ הַצּוֹנָן,
 בְּשִׁבְלֵי שְׁתַּפְּיָג צִינָתָן.

ז. הַכֹּל שְׁלֵשִׁים מָנָה אִלּוּ נוֹטֵל מִן הַהַקְּדָשׁ,
 אִם רָצָה לְהוֹסִיף - מוֹסִיף מִשְׁלוֹ. מַעֲשֵׂה
 בִּישְׁמַעְאֵל בֶּן פֶּאֲבִי שְׁעֲשֵׂתָה לוֹ אִמּוֹ כְּתַנַּת
 מִמָּאָה מָנָה, וְהָיָה עוֹמֵד וּמְקָרִיב עַל גְּבֵי
 הַמְּזֻבַּח. שׁוֹב מַעֲשֵׂה בֶן רַבִּי אֲלִעֶזֶר בֶּן
 חֲרוֹסִם, שְׁעֲשֵׂתָה לוֹ אִמּוֹ כְּתַנַּת מִשְׁתֵּי
 רְבוּא, וְהָיָה עוֹמֵד וּמְקָרִיב עַל גְּבֵי הַמְּזֻבַּח,
 וְהוֹרִידוּהוּ אָחִיו הַכֹּהֲנִים, מִפְּנֵי שְׁנָרְאָה
 מִתּוֹכָה עָרוֹם. הָאִשָּׁה שְׁעֲשֵׂתָה כְּתַנַּת לְבָנָה
 - כְּשָׂרָה, וּבִלְבָד שְׁתַּמְסַרְנָה לְצַבּוֹר. אַחַד
 בְּגָדֵי כֹהֵן גְּדוֹל וְאַחַד בְּגָדֵי כֹהֵן הַדְּיוּט -
 בְּאִין מִתְרוּמַת הַלְּשָׁפָה.

מִסְכַּת יוֹמָא פְּרָק שְׁנֵי

ב, א כִּיצַד הוּא מִתּוֹדָה? אוֹמֵר: אֲנָא הַשֵּׁם!
 עוֹיֵתִי, פְּשָׁעֵתִי, חֲטָאֵתִי לְפָנֶיךָ, אֲנִי וּבֵיתִי,
 אֲנָא הַשֵּׁם! כִּפּוּר נָא עַל הָעוֹנוֹת וְעַל
 הַפְּשָׁעִים וְעַל הַחֲטָאִים, שְׁעוֹיֵתִי וְשִׁפְשָׁעֵתִי
 וְשִׁחְטָאֵתִי לְפָנֶיךָ, אֲנִי וּבֵיתִי, כְּכַתוּב בְּתוֹרַת
 מֹשֶׁה עֲבָדְךָ (ויקרא טו, ל): "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפּוּר
 עֲלֵיכֶם" וְגו'. וְאוֹמֵר (שם טו, כא): "וְהִתְוַדָּה
 עָלָיו אֶת כָּל עוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת כָּל
 פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל חֲטָאתָם"; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
 וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: עוֹנוֹת - אִלּוּ הַזְּדוּנוֹת,
 פְּשָׁעִים - אִלּוּ הַמְּרָדִים, חֲטָאִים - אִלּוּ
 הַשִּׁגְגוֹת, וּמֵאֲחֵר שֶׁהִתְוַדָּה עַל הַזְּדוּנוֹת וְעַל
 הַמְּרָדִים, חוֹזֵר וּמִתּוֹדָה עַל הַשִּׁגְגוֹת? אֲלָא
 כִּךָ הִיָּה מִתּוֹדָה: אֲנָא הַשֵּׁם! חֲטָאֵתִי,
 עוֹיֵתִי, פְּשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ, אֲנָא הַשֵּׁם! כִּפּוּר נָא
 לְחֲטָאִים וְלְעוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים, שִׁחְטָאֵתִי
 וְשְׁעוֹיֵתִי וְשִׁפְשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי,
 כְּכַתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה
 יִכְפּוּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם" וְגו', וְהֵן עוֹנִין
 אַחֲרָיו: 'בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם
 וָעֶד'; שְׁכֵן מְצִינּוֹ דְרֹךְ כָּל הַמִּתּוֹדִין, דוֹר
 אָמַר (תהלים קו, ז): "חֲטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוֹ"

נחשול שְׁבִים לְטַבְעוֹ, וְנִטְלוּ אֶחָד מֵהֶן – וְהִטְלוּהוּ לַיָּם, וְעֵדִין לֹא נָח הֵימָּן מִזְעָפוֹ, בְּקִשּׁוֹ לְהִטִּיל אֶת חֲבֵרְתָּהּ, עִמָּד הוּא וְכִרְכָּהּ, אָמַר לָהֶם: הִטְלוּנִי עִמָּה! מִיָּד נָח הֵימָּן מִזְעָפוֹ, וְהָיָה מִצְטָעַר עַל חֲבֵרְתָּהּ, כִּיּוֹן שְׁהִגִּיעַ לְנַמֵּל שֶׁל עֵכוֹ, הָיְתָה מְבַצְבָּצָת וְיוֹצֵאָה מִתַּחַת דְּפָנֵי הַסְּפִינָה, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים: בְּרִיָּה שְׁבִים בְּלַעַתָּה וְהִקְיֵאתָה לִיבִשָּׁה, וְעַלֶּיָּה אָמַר שְׁלֹמֹה (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יז): "קוֹרוֹת בְּתִינוּ אַדְוִים רְהִיטְנוּ בְרוֹתִים" – 'אַל תִּקְרִי בְרוֹתִים אֲלֵא בְרִית יָם'.

ה. שֶׁל בֵּית גְּרָמוֹ הָיוּ בְּקִיאִין בְּמַעֲשֵׂה לַחֵם הַפְּנִים וְלֹא רָצוּ לְלַמֵּד, שְׁלַחוּ חֲכָמִים וְהִבִּיאוּ אֲמָנִים מֵאַלְכְּסַנְדְּרִיא שֶׁל מִצְרַיִם, הָיוּ יוֹדְעִין לְאַפּוֹת כְּמוֹתֶן, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִין לְרִדּוֹת כְּמוֹתֶן, שְׁהִלְלוּ מְסִיקִין מִבְּחוּץ וְאוֹפִין מִבְּחוּץ, וְהִלְלוּ מְסִיקִין מִבְּפָנִים. הִלְלוּ פִיתָן מִתְעַפְּשֵׁת וְהִלְלוּ אִין פִּיתָן מִתְעַפְּשֵׁת. וְכִשְׂיָדְעוּ חֲכָמִים בְּדָבָר, אָמְרוּ: כָּל מָה שְׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – לְכַבּוּדוֹ בְּרָא, שְׁנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָּה מֵג, ז): "כָּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלְכַבּוּרִי בְּרֵאתִיו". שְׁלַחוּ לָהֶן וְלֹא בָאוּ, עַד שְׁכַפְּלוּ לָהֶן בְּשִׁכְרוֹן, שְׁנִים עֶשְׂרֵם מִנָּה הָיוּ נוֹטְלִין בְּכָל יוֹם, וְהָיוּ עֹשְׂרִים וְאַרְבָּעָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֹשְׂרִים וְאַרְבָּעָה הָיוּ נוֹטְלִין בְּכָל יוֹם, חֲזָרוּ לְהִיּוֹת נוֹטְלִין אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֵה. אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים: מָה רְאִיתֶם שְׁלֹא לְלַמֵּד? אָמְרוּ לָהֶם: יוֹדְעִין הָיוּ בֵּית אָבָא, שְׁבִית זֶה עֲתִיד לְחַרֵּב, שְׁמָא יִלְמַד אָדָם שְׂאִינוּ הִגּוֹן וַיַּעֲשֵׂה לְפָנֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים כְּדָרְךָ שְׁעוֹשִׂין לְפָנֵי הַמְּקוֹם. וּבְדָבָר הַזֶּה הָיוּ מְזַכְרִין אוֹתָן לְשִׁבְחָה, שְׁמַעוּלֵם לֹא נִמְצְאָת פֶּת נִקְיָה בִּיד בְּנִיָּהֶן וּבְנוֹתֵיהֶן מֵעוֹלָם, שְׁלֹא יֵאמְרוּ: "מִלְחָם הַפְּנִים הָיוּ נִזְוִינִין"; לְקִיָּם מָה שְׁנֵאֲמַר (בְּמִדְבָר לֵב, כב): "וְהִיְתֶם נְקִיָּם מָה" וּמִיִּשְׂרָאֵל".

שְׂאִין בְּקִיאִין בְּמַעֲלָה עֶשְׂוֹן, שֶׁל בֵּית אֲבִטְיָנָס הָיְתָה מִתְמַרְת וְעוֹלָה עַד הַקּוֹרוֹת, וְאַחַר כֵּךְ פּוֹשָׁה וַיּוֹרְדַת לְמִטָּה, שֶׁל אֲלֶכְסַנְדְּרִין הָיְתָה פּוֹשָׁה מִיָּד, וְכִשְׂיָדְעוּ חֲכָמִים בְּדָבָר, אָמְרוּ: כָּל מָה שְׁבָרָא – לְכַבּוּדוֹ בְּרָא, שְׁנֵאֲמַר (מְשָׁלִי טו, ד): "כָּל פֶּעַל לְמַעֲנֵהוּ", שְׁלַחוּ אֲלֵיהֶם חֲכָמִים וְלֹא בָאוּ, עַד שְׁכַפְּלוּ לָהֶם שִׁכְרוֹם, שְׁנִים עֶשְׂרֵם מִנָּה הָיוּ נוֹטְלִין בְּכָל יוֹם, חֲזָרוּ לְהִיּוֹת נוֹטְלִים עֹשְׂרִים וְאַרְבָּעָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֹשְׂרִים וְאַרְבָּעָה הָיוּ נוֹטְלִין בְּכָל יוֹם, חֲזָרוּ לְהִיּוֹת נוֹטְלִין אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֵה מִנָּה. אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים: מָה רְאִיתֶם שְׁלֹא לְלַמֵּד? אָמְרוּ לָהֶם: יוֹדְעִין הָיוּ בֵּית אָבָא, שְׁבִית זֶה עֲתִיד לְחַרֵּב, אָמְרוּ: שְׁמָא יִלְמַד אָדָם שְׂאִינוּ הִגּוֹן וַיְהִי מִפְּטָם לְפָנֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים כְּדָרְךָ שְׁמַפְטָמִים לְפָנֵי הַמְּקוֹם. וְעַל דְּבָר זֶה מְזַכְרִין אוֹתָם לְשִׁבְחָה – שְׁלֹא יֵצֵא מֵהֶן אִשָּׁה מְבַשְׂמַת לְעוֹלָם, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּשֶׁהָיוּ נוֹשְׂאִים אִשָּׁה מִמְּקוֹם אַחֵר, מִתְנַיֵן עִמָּה: – 'שְׁלֹא תִתְבַּשְׂמִי! כְּדִי שְׁלֹא יְהוּ יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: 'מִמַּעֲשֵׂה הַקְּטָרֶת הֵן מִתְבַּשְׂמִין'. לְקִיָּם מָה שְׁנֵאֲמַר (בְּמִדְבָר לֵב, כב): "וְהִיְתֶם נְקִיָּם מָה" וּמִיִּשְׂרָאֵל".

ז. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: פַּעַם אַחַת סָח לִי יִשְׁמַעֲאֵל בֶּן לּוּגָא: פַּעַם אַחַת, יֵצְאֵתִי אָנִי וְתִינוּק אֶחָד מִבְּנֵי בְנֵיהֶם לְשִׁדָּה לְלִקֵּט עֹשְׂבִים, וְרֵאִיתִיו שֶׁשָּׁחַק וּבָכָה, אָמַרְתִּי לוֹ: מִפְּנֵי מָה בָכִיתָ? אָמַר לִי: עַל כְּבוֹד בֵּית אָבָא שְׁגָלָה. וּמִפְּנֵי מָה שָּׁחַקְתָּ? אָמַר: לְסוּף שְׁעִתִּיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְזִיר לְבָנָיו. אָמַרְתִּי לוֹ: וּמָה רְאִיתָ? אָמַר: מַעֲלָה עֶשְׂוֹן כְּנַגְדִי, אָמַרְתִּי לוֹ: הֲרֵאוּהוּ לִי, אָמַר לִי: שְׁבוּעָה הִיא בְּיָדֵינוּ שְׂאִין מְרָאִין אוֹתוֹ לְכָל אָדָם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּרִי: פַּעַם אַחַת הִיִּיתִי מְהַלֵּךְ בְּדָרְךָ, וּמִצְאֵנִי אָדָם אֶחָד, וְאָמַרְתִּי לוֹ: מֵאִין אַתָּה? אָמַר לִי: מִבֵּית אֲבִטְיָנָס אָנִי, וּמָה בְּיָדְךָ? אָמַר לִי: מְגִלַת סִמְמָנִין. הֲרֵאוּהוּ לִי, אָמַר לִי: כָּל זְמַן שְׁבִית אָבָא הָיוּ קְיָמִין – צְנוּעִין הָיוּ, וְלֹא הָיוּ

ו. שֶׁל בֵּית אֲבִטְיָנָס הָיוּ בְּקִיאִין בְּפִטּוֹם הַקְּטָרֶת וּבְמַעֲלָה עֶשְׂוֹן, וְלֹא רָצוּ לְלַמֵּד. שְׁלַחוּ חֲכָמִים וְהִבִּיאוּ אֲמָנִין מֵאַלְכְּסַנְדְּרִיא שֶׁל מִצְרַיִם, וְהָיוּ יוֹדְעִין לְפִטְסָם כְּמוֹתֶן, אֲלֵא

מוסרין אותו לכל אדם, והיו מוסרין זה לזה, ועכשוו הילך מגלה זו, והזהר בה. וכשבאתי והרצתי דברי לפני רבי עקיבה, אמר לי: מעתה אסור לספר בגנותן של אלו! מכאן אמר בן עזאי: משלך יתנו לך, בשמך יקראוך, ובמקומך יושיבוך⁹, ואין אדם נוגע במוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפלו כמלא ניםא.

ח. והגרוס בן לוי היה יודע פרק בשיר, ולא רצה ללמד, אמרו לו חכמים: מה ראית שלא ללמד? אמר להן: יודעין היו בית אבא שבית המקדש עתיד לחרוב, ולא רצו ללמד, שלא יהיו מזמרין לפני עבודת כוכבים, כדרך שמזמרין לפני המקום. בן קמצר היה יודע את מעשה הכתב, ולא רצה ללמד. אמרו לו חכמים: מה ראית שלא ללמד? כלם מצאו תשובה לדבריהם, בן קמצר לא מצא תשובה לדבריו. על הראשונים נאמר (משלי י, ז): "זכר צדיק לברכה", ועל בן קמצר וחבריו נאמר (שם): "וישם רשעים ירקב", הם בקשו להרבות כבודם ולמעט כבוד שמם, לפיכך, כבודן נתמעט וכבוד המקום במקומו, ולא נמצא להם שם טוב וזכר טוב, על הראשונים נאמר (משלי י, ז): "זכר צדיק לברכה, ועל אלו נאמר (שם): "וישם רשעים ירקב".

ט. טרף בקלפי והעלה שני גורלות, אחד בימינו ואחד בשמאלו, אם בימינו עלה - היו כל ישראל שמחין, ואם בשמאלו עלה - לא היו כל ישראל שמחין. שאלו תלמידיו את רבי עקיבה: מהו שיתן משמאל לימין? אמר להם: אל תתנו מקום לצדוקין לרדות אתריכן. רבי יהודה אמר משום רבי אליעזר: הסגן וכהן גדול מכוניסין את ידיהן בקלפי, אם בימינו של כהן גדול עולה - הסגן אמר לו: אישי כהן גדול! הגבה ימינך. אם בימינו של סגן

⁹ בגוססת הספרים נוסף כאן: 'אין שכתח לפני

עולה - ראש בית אב אמר לו לכהן גדול: דבר מליך! ונתנן על שני השעירים, הוא אמר לה', והסגן אמר לחטאת, רבי ישמעאל אמר: לא היה צריך לומר חטאת, אמרו לו: והלא כבר נאמר (ויקרא טו, ט): "ויעשו חטאת".

י. בכל יום שני כהנים נכנסין, אחד בכף ואחד במחתה, היום נוטל את המחתה בימינו, ואת הכף בשמאלו, במה דברים אמורים? בקטרת של לפני ולפנים, אבל בקטרת של מזבח הזהב - הרי הוא כקטורת של שאר ימות השנה, בכל יום היתה כבדה והיום קלה, בכל יום היתה עבה והיום רך. בכל יום היתה קצרה והיום ארכה; כדי שתהא זרועו מסיעת. בכל יום לא היה לה נאשתיק¹⁰, היום היה לה נאשתיק; דברי בן הסגן. בכל יום היו שם שתי מערכות והיום שלש: אחת למערכה גדולה, ואחת למערכה קטנה של קטרת, ואחת שמוסיפין היום לקטרת שלפני ולפנים; דברי רבי יהודה. רבי יוסי מוסיף אחת לקיום האש. רבי מאיר מוסיף אחת לאברים ופדרים שלא נתעכלו מערב.

יא. נכנס ומהלך בהיכל, עד שנמצא עומד בין מזבח הזהב ולמנוחה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אמר: בין השלחן ולמזבח. ויש אמרים: בין שלחן לפתל, שלחן נתון בצפון, משליש הבית ולפנים משוכה מן הכתל שתי אמות ומחצה, מזבח הזהב ממצע בינתיים, כנגד שני בדי ארון, ומשוף כלפי קדש הקדשים, וכלם היו נתונים מחצי הבית ולפנים, מהלך בהיכל עד שמגיע לבין שתי הפרוכות המבדילות בין הקדש ובין קדש הקדשים. וביניהן אמה, זה מקום הדביר שעשה שלמה. רבי יוסי אמר: לא היה שם אלא פרכת אחת, שנאמר (שמות כו, ג): "והבדילה הפרכת להם". אמרו לו: מה תלמוד לומר

¹⁰ טבעת בראשו שמקשקש ומשמיע קול.

המקום; אך הגר"א לא גרס לה.

(שם): "בין הקדש ובין קדש הקדשים"?
 אָמַר לָהֶם: לְהֵבִיא נֹבַע וּגְבֻעוֹן וְשִׁילָה וּבֵית
 עוֹלָמִים. הַחִיצוֹנָה הֵיטָה פְּרוּפָה מִן הַדְּרוּם,
 וּפְנִימִית מִן הַצָּפוֹן, מֵהַלֶּךְ בִּינֵיהֶן עַד
 שְׁמַגִּיעַ לַצָּפוֹן, הוֹפֵךְ פְּנֵי לְדְרוּם, מֵהַלֶּךְ
 לְשִׁמְאֵלוֹ עִם הַפְּרָכָת, עַד שְׁמַגִּיעַ לְאֶרֶז,
 וְדַחֵף אֶת הַפְּרָכָת בְּמַתְנִי, וְנָתַן אֶת הַמַּחֲתָה
 בֵּין שְׁנֵי הַבָּדִים, וְצָבַר אֶת הַקְּטָרֶת עַל גְּבֵי
 גְּחָלִים, וְנִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת כָּלוֹ עֶשֶׂן, יוֹצֵא
 וְכֹא לֹא דָרַךְ כְּנִיסָתוֹ, וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצֵרָה
 בְּבֵית הַחִיצוֹן, וְלֹא הָיָה מֵאֲרִיךְ - שְׁלֹא
 לְהִבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲשֵׂה בְכֹהֵן גְּדוֹל
 אֶחָד שֶׁהָאֲרִיךְ בַּתְּפִלָּתוֹ, וְנִמְנָנוּ אַחִיר
 הַכֹּהֲנִים לְכַנּוֹס אַחֲרָיו, הַתְּחִילוּ הֵם נְכַנְסִין,
 וְהוּא יוֹצֵא, אָמְרוּ לוֹ: מַה רְאִיתָ לְהֵאֲרִיךְ?
 אָמַר לָהֶם: קָשָׁה בְּעֵינַיִכֶם שֶׁהַתְּפִלָּתִי
 עֲלֵיכֶם וְעַל מִקְדָּשׁ אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלֹא יִחָרֵב!
 אָמְרוּ לוֹ: אַף עַל פִּי כֵן, אֵין אַתָּה רִשְׁאֵי
 לְשָׁנוֹת, שְׁלֹא לְהִבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל.

יב. אָבֵן הֵיטָה שָׁם מִימֹת נְבִיאִים
 הֵרָאשׁוּנִים וְיִשְׁתִּיחַ הֵיטָה נִקְרָאת, גְּבוּהָה
 מִן הָאֶרֶץ שְׁלֹשׁ אַצְבָּעוֹת, שְׁמַתְחִלָּה הָיָה
 הָאֶרֶז עָלֶיהָ נִתּוֹן. מִשְׁנֹטֶל הָאֶרֶז, מַעֲלִיָּה
 הָיוּ נוֹתֵן קְטָרֶת שְׁלֹפְנֵי וּלְפָנִים. רַבִּי יוֹסִי
 אוֹמֵר: מִמְּנָה הַשֶּׁתֶּת הָעוֹלָם, שְׁנֹאֲמַר (תהלים
 ג, ב): "מִצִּיּוֹן מִכְּלָל יִפִּי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ" -
 מִמְּנָה מוֹכְלָל יִפִּיָּה שֶׁל עוֹלָם.

יג. צְנֻצָּת הַמֶּן, וְצִלוּחִית שֶׁל שְׁמֵן הַמִּשְׁחָה,
 וּמִקְלוֹ שֶׁל אֶהָרֵן, שְׁקָדִיָּה וּפְרָחֶיהָ, וְאֶרְגוֹ
 שֶׁהִשִּׁיבוּ פְּלִשְׁתִּים כְּבוֹד לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל,
 הָיוּ כָּלֶם בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים. מִשְׁנֹגְנֵי
 הָאֶרֶז - נִגְנְזוּ עִמוֹ. שְׁנֵי בְּדֵי אֶרֶז הָיוּ
 יוֹצֵאִים מִן הָאֶרֶז עַד שְׁמַגִּיעֵין לְפְרָכָת,
 שְׁנֹאֲמַר (מלכים א, ח, ח): "וַיֵּאָרְכוּ הַבָּדִים",
 יְכוּל לֹא יְהוּ נְרָאִים מִתּוֹכָהּ? תִּלְמוּד לּוֹמֵר:
 "וַיִּרְאוּ רֵאשֵׁי הַבָּדִים" וְגו' - יְהִיוּ מְקַרְעִין
 בַּפְּרָכָת וַיִּצְאִין, וְהָיוּ נְרָאִין וּבּוֹלְטִין
 מִתּוֹכָהּ, וְנִרְאִין כְּשֵׁנֵי דְדֵי אִשָּׁה, וְעֲלִיָּהֶן
 אָמַר שְׁלֹמֹה (שיר השירים א, ג): "צָרוּר הַמּוֹר
 דּוֹדִי לִי בֵּין שְׁדֵי יִלְדִין".

יד. נוֹטֵל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה מְמַרְס בּוֹ,
 נִכְנָס לְמִקּוֹם שְׁנִכְנָס, וְעָמַד בְּמִקּוֹם שְׁעָמַד,
 וְהָיָה מִמְּנָה עַל הַפְּרָכָת, כְּנֹגֵד שְׁנֵי בְּדֵי אֶרֶז,
 אַחַת לְמַעַלָּה וְשֹׁבַע לְמַטָּה, וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן
 לְהִזּוֹת, לֹא לְמַעַלָּה וְלֹא לְמַטָּה אֲלָא
 כְּמַצְלִיף. וְכֹךְ הָיָה מוֹנֵה: אַחַת, אַחַת וְאַחַת,
 אַחַת וְשְׁתַּיִם, אַחַת וְשְׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע,
 אַחַת וְחֲמִשׁ, אַחַת וְשֵׁשׁ, אַחַת וְשִׁבְעַ; דְּבָרֵי
 רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַחַת, אַחַת
 וְאַחַת, שְׁתַּיִם וְאַחַת, שְׁלֹשׁ וְאַחַת, אַרְבַּע
 וְאַחַת, חֲמִשׁ וְאַחַת, שֵׁשׁ וְאַחַת, שִׁבְעַ
 וְאַחַת. וְאַחֲרַי כֹּךְ הָיָה מֵהַלֶּךְ לְשִׁמְאֵלוֹ עַד
 הַפְּרָכָת. וְלֹא הָיָה מְגִיעַ לְפְרָכָת. אִם הִגִּיעַ -
 הִגִּיעַ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יוֹסִי: אֲנִי
 רְאִיתִיָּה בְּרוּמִי, וְהָיוּ עָלַיָּה כְּמַה טְפֵי דְמִים
 שֶׁל פֶּר וְשְׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים.

19 APR	ראשון Sunday	ב 2	בבלי: מנחות צח ירושלמי: קדושין לה תוספתא: פסחים ט נ"ך: דברי הימים א ה רמב"ם: תפלה וברכת כהנים יד	יז לעובר	
				6:12..... נץ החפה	4:59..... עלות השחר
				9:33..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:57..... סו"ז קרי"ש - מג"א
				10:40..... סו"ז תפלה - גר"א	10:16..... סו"ז תפלה - מג"א
				8:52..... צה"כ לשיטת ר"ת	7:39..... שקיעה

20 APR	שני Monday	ג 3	בבלי: מנחות צט ירושלמי: קדושין לו תוספתא: פסחים י נ"ך: דברי הימים א ו רמב"ם: תפלה וברכת כהנים טו	יח לעובר	
				6:10..... נץ החפה	4:57..... עלות השחר
				9:32..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:56..... סו"ז קרי"ש - מג"א
				10:39..... סו"ז תפלה - גר"א	10:15..... סו"ז תפלה - מג"א
				8:53..... צה"כ לשיטת ר"ת	7:40..... שקיעה

21 APR	שלישי Tuesday	ד 4	בבלי: מנחות ק ירושלמי: קדושין לז תוספתא: שקלים א נ"ך: דברי הימים א ז רמב"ם: תפלין ומזוזה וספר תורה א	יט לעובר	
				6:09..... נץ החפה	4:56..... עלות השחר
				9:31..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:55..... סו"ז קרי"ש - מג"א
				10:39..... סו"ז תפלה - גר"א	10:15..... סו"ז תפלה - מג"א
				8:54..... צה"כ לשיטת ר"ת	7:41..... שקיעה

22 APR	רביעי Wednesday	ה 5	בבלי: מנחות קא ירושלמי: קדושין לח תוספתא: שקלים ב נ"ך: דברי הימים ח רמב"ם: תפלין ומזוזה וספר תורה ב	כ לעובר	
				6:07..... נץ החפה	4:54..... עלות השחר
				9:30..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:54..... סו"ז קרי"ש - מג"א
				10:38..... סו"ז תפלה - גר"א	10:14..... סו"ז תפלה - מג"א
				8:55..... צה"כ לשיטת ר"ת	7:42..... שקיעה

23 APR	המישי Thursday	ו 6	בבלי: מנחות קב ירושלמי: קדושין לט תוספתא: שקלים ג נ"ך: דברי הימים ט רמב"ם: תפלין ומזוזה וספר תורה ג	כא לעובר	
				6:06..... נץ החפה	4:53..... עלות השחר
				9:29..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:53..... סו"ז קרי"ש - מג"א
				10:38..... סו"ז תפלה - גר"א	10:14..... סו"ז תפלה - מג"א
				8:56..... צה"כ לשיטת ר"ת	7:43..... שקיעה

24 APR	ששי Friday	ז 7	בבלי: מנחות קג ירושלמי: קדושין מ תוספתא: יומא א נ"ך: דברי הימים י רמב"ם: תפלין ומזוזה וספר תורה ד	כב לעובר	
				6:04..... נץ החפה	4:51..... עלות השחר
				9:29..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:53..... סו"ז קרי"ש - מג"א
				10:37..... סו"ז תפלה - גר"א	10:13..... סו"ז תפלה - מג"א
				8:57..... צה"כ לשיטת ר"ת	7:44..... שקיעה

Candle Lighting 7:27 הדלקת נרות

25 APR	שב"ק Shabbos	ח 8	בבלי: מנחות קד ירושלמי: קדושין מא תוספתא: יומא ב נ"ך: דברי הימים יא רמב"ם: תפלין ומזוזה וספר תורה ה	אחרי-קדושים, פברכין בה"ב, כג לעובר	
				6:03..... נץ החפה	4:50..... עלות השחר
				9:28..... סו"ז קרי"ש - גר"א	8:52..... סו"ז קרי"ש - מג"א
				10:36..... סו"ז תפלה - גר"א	10:12..... סו"ז תפלה - מג"א
				8:58..... צה"כ לשיטת ר"ת	7:45..... שקיעה

Shabbos Ends 8:58 זמן מוצ"ש

אלעס וואס מענטשן רעדן אין די ספירה טעג, רעדן זיי נאר פון די ספירה פון יענעם טאג, און ווער עס פארשטייט גוט קען דאס הערן און אויפכאפן. (ליקוטי מוה"ר חלק א' סימן קפ"ב)